

**УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ
АДМІНІСТРАЦІЇ**

**ОБЛАСНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР КУЛЬТУРИ
ЗАКАРПАТТЯ**

ІВАН ХЛАНТА

ЮРІЙ БАЧА

Біобібліографічний покажчик

УЖГОРОД

«Патент»

2012

ББК 91.9.83.3 (4УКР)

X 55

УДК 016:82

У біобібліографічному покажчику «Юрій Бача» подані окремі видання, рецензії на них, публікації творів письменника і публіциста у періодичній пресі, тематичних збірниках, антологіях та література про життєвий і творчий шлях. Вміщено також вступну статтю й інтерв'ю.

Для літературознавців, студентів, учителів, учнів середніх шкіл, бібліотечних працівників та всіх, хто цікавиться літературою українських митців слова Східної Словаччини.

Рецензенти:

М.І.ЗИМОМРЯ, доктор філологічних наук,
В.Є.ЗАДОРОЖНИЙ, доктор історичних наук

Відповідальний за випуск – **Володимир РУДЕЙЧУК**, директор обласного організаційно-методичного центру культури Закарпаття

ТВОРЧА І ГРОМАДСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЮРІЯ БАЧА

В житті він, певно, забагато бачив —
Він бачив далі власного городу.
Але зберіг обличчя Юрій Бача
І став обличчям нашого народу.

Так, це з його життя, а не з балади:
Коли неправда душить нас за горло,
Прожити не у прихвоснях у влади —
Прожити в рабстві незалежно й гордо.

Петро СКУНЦЬ

Юрій БАЧА усе життя з любов'ю ставиться до художнього слова, чесно служить літературі, бо рано відчув потяг до неї, а вона згодом стала чи не єдиним прихистком для його ніжної душі. Привчивши себе до самоорганізації та дисципліни, вмів працювати не покладаючи рук і реалізуватися, досягнувши гармонії внутрішнього світу і життя. Він відчував потребу своєчасно і пристрасно висловити своє ставлення до певних подій чи фактів суспільного життя. Тому його твори мають неослабний вплив на читача, бо вступали в бій з відсталими ділянками життя. Йому вдалося чимало корисних справ зробити для свого народу.

Юрій БАЧА відомий в українському світі як педагог, публіцист, письменник, літературознавець, громадсько-культурний діяч, один з найбільш активних культурно-освітніх представників українського населення Чехословаччини після 1945 року. Народився 13 травня 1932 р. в с. Кечківці Свидницького р-ну в Словаччині в багатодітній селянській сім'ї (був третім із десяти дітей). У зв'язку з воєнними діями 14 листопада 1944 р. сім'я була евакуйована до Бардієва, а звідти 21 листопада — у Хмільнянську Нову Вес. У березні 1945 р. повернулися додому.

Шість класів початкової школи закінчив у рідному селі, горожанську школу – у Свиднику (1947), Вищу господарську школу – у Пряшеві (1951), де іспити на атестат зрілості склав на «відмінно». Від 1 вересня 1951 р. і до кінця серпня 1952 навчального року викладав у російській гімназії ім. Героїв Дуклі у Свиднику й працював секретарем ОК профспілок учителів та заочно навчався і закінчив перший курс педагогічного факультету Словацького університету у Пряшеві (1951 — 1952), третій семестр — у Братиславі, 4-й – 6-й знову у Пряшеві, де у 1954 р. завершив навчання з відзнакою. У студентські роки часто виконував обов'язки голови гуртка молодих авторів при Українській секції Спілки словацьких письменників.

У серпні 1951 р. став першим редактором української газети “Нове життя”, органу КК КПС (Пряшів). З 21 січня 1952 р. – кандидат у члени КПЧ. З 1953 р. – член КСУТ. Любов до художнього слова проявилася в нього дуже рано. У п'ятнадцять років уже складає вірші, а дев'ятнадцятирічним юнаком написав перший роман.

Здобувши вищу освіту, став асистентом кафедри російської мови та літератури Пряшівського педінституту (1954-1956) та продовжував заочно навчатися на філософському ф-ті університету ім. Коменського у Братиславі (1956). Віддає свій талант, сили і вміння культурно-освітній праці. А від 26 жовтня 1956 р. – аспірант кафедр української літератури Київського державного університету ім. Тараса Шевченка. У березні-квітні 1958 р. перебував у Львові у науковому відрядженні для вивчення архівних матеріалів до дисертації. Саме у середовищі українців-львів'ян упродовж двох місяців, як зізнається, він став справжнім українцем. Про це пізніше

згадуватиме: “Тут я зустрів таких людей і познайомився з такими фактами, що якби я був навіть каменем, то й так не міг би не стати свідомим громадянином-українцем». До цього він не володів достатньою мірою українською літературною мовою, не був належно ознайомлений з художньою літературою та історією України. Але йому притаманний творчий пошук і наполегливість у досягненні поставленої мети. І коли щось робить, то з ентузіазмом, вкладає у справу всього себе. Він володіє якоюсь таємничою незбагненою життєвою силою, котра „вивозить” із найстрашніших глухих кутів і соціальних, і психологічних. Можна тільки дивуватися його енергії, завзяттю, і радіти з того, що сили він витрачає недаремно.

13 травня 1960 року в Києві захистив кандидатську дисертацію на тему “Літературний рух на Закарпатті середини XIX століття”, яка, за слушним твердженням академіка Олекси Мишанича, й через кілька десятиліть не втратила наукової вартості. Бездоганно володіючи фактичним матеріалом, висвітлює питання з виваженою об’єктивністю і науковою повнотою. З книги випливає висновок, що протягом віків від чужоземної асиміляції русинів-українців нашого краю вберегла народна самосвідомість і самобутня карпатоукраїнська культура, яку нині треба відроджувати, берегти й примножувати.

Від 1 серпня 1960 до 1 січня 1964 працює старшим викладачем, а від тоді – доцентом на кафедрі української мови та літератури Пряшівського філософського ф-ту університету П. Й. Шафарика, де багато енергії віддає викладацькій діяльності.

У другій половині 50-х та 60-х років XX століття Ю. Бача бере активну участь у наукових конференціях і виступає з доповідями. Так, у 1956 – учасник і доповідач на загальнодержавній науковій конференції у Пряшеві з нагоди 100-річчя нар. Івана Франка та учасник Міжнародного наукового симпозуму “Про розвиток слов’янського фольклору” ЧСАН у Празі. У березні 1958 р. брав участь у науковій конференції Львівського університету ім. Франка і виступив з доповіддю “Про сучасну українську літературу Чехословаччини”, яка була опублікована у журналі “Жовтень” (1958, № 6. С. 153-158); у червні 1958 р. – учасник наукової конференції “Про українську літературу Чехословаччини” у Пряшеві; влітку 1959 р. – учасник сьомої наукової конференції про Т.Шевченка у Дніпропетровську; у грудні 1959 р. – учасник наукової конференції в Ужгородському університеті; у травні 1960 р. виголосив доповідь на Першому з’їзді славістів України у Києві. У 1962 — учасник Міжнародної наукової конференції “Людина та література”, ЧСАН у Празі та Другої загальнодержавної наукової конференції “Про українську літературу Чехословаччини” у Пряшеві; 15 – 16 червня 1965 р. – учасник Міжнародної наукової конференції у Пряшеві з нагоди 100-річчя смерті Олександра Духновича; 16-20 травня 1966 р. — учасник Міжнародної наукової конференції. в Ужгороді „Про розвиток української новели». Саме тут, в Ужгороді, на квартирі письменника Івана Чендея київський професор Григорій Аврахов передав рукопис праці І.Дзюби “Інтернаціоналізм чи русифікація?”, який Юрій Бача 20 травня переніс у Пряшів. У 1967 р. брав участь у Міжнародній науковій конференції у Пряшеві “Жовтень і українська культура” та Міжнародному науковому симпозіумі у Братиславі “Про розвиток національних літератур в СРСР та ЧССР».

У 1967 році з’явилася у світ давно очікувана книга «Чому, коли і як?» (Співавтори: Андрій Ковач, Микола Штець), у 1992 вийшло її друге, а в 2008 р. – третє видання. У цьому своєрідному короткому конспекті у формі запитань і відповідей пояснюються найважливіші і найактуальніші питання минулого і сучасного життя русинів-українців Чехословаччини, точніше всього історичного Закарпаття. За словами авторів, книжка коротко і доступно розповідає «про наше минуле, про те — хто ми є, коли переселилися за Карпати наші предки, як вони жили, що доброго вони створили за тисячі років свого життя, як вони говорили, в яких вірили богів, яких співали пісень, хто були їх найвидатніші представники». Оскільки подана в популярній формі історія маловідома, згадана книга повинна бути в кожній сім’ї українців Закарпаття і Східної

Словаччини, щоб ми могли пізнати свою історію, культуру, розуміти мовну політику в державі, відстоювати свої права на духовну спадщину і своє українське майбутнє. Особливо книга може стати в пригоді для сучасної, так званої політичної еліти, яка, на жаль, не знає в достатній мірі справжньої, неспотвореної історії українського народу, його багатовікових традицій і духовних набутків, а тому їй нездатна робити правильні висновки із минулого і визначати чіткі орієнтири на майбутнє.

На запрошення українців з діаспори у 1968 р. Ю.Бача здійснює поїздку до Франції, а 1969 р. – до Америки, що розширило його кругозір і дало впевненість у правильності обраної ним життєвої діяльності.

1 квітня 1971 р. звільнений з роботи ФФ УПЙШ. Кілька місяців був безробітний. А від 1 липня 1971 до 31 жовтня 1974 рр. – “самостійний референт торгових, технічних та сервісних послуг”, Сервотехна Прага, робоче місце Пряшів-Ганіска. У березні 1973 р у Кошицях засуджений обласним судом на 3 роки, а в серпні — Найвищим судом на 4 роки за перенесення книги Івана Дзюби “Інтернаціоналізм чи русифікація?” з Ужгорода у Пряшів та за її поширення. Від 24 вересня 1973 до 24 вересня 1974 перебував у тюрмі у Мартині, а потім в Ілаві. Через амністію, Ю.Бача виходить із ув’язнення на три роки раніше. Відтак до 30 червня 1989 р. у Пряшеві виконує обов’язки шофера, комірника, організатора праці на комп’ютерах та іншу роботу. У зв’язку з погіршенням стану здоров’я 1 липня 1989 р. вийшов на пенсію.

Як бачимо, майже на двадцять років Ю.Бачу було незаслужено суворо покарано, травмовано, усунено від наукового, культурно-національного публіцистичного та художньо-літературного життя; за цей час його і не друкували. Однак він не зачерствів душею, у нього не притупився потяг до правди і творчої праці. Він усвідомлює, що мусить працювати, творити для свого народу, навіть якщо тебе не розуміють, якщо байдуже ставляться до твоєї праці, навіть якщо переслідують тебе за це. Щоб ним не опанували гіркі розчарування, він з 1973 до 1993 року й пише “Листи самому собі”, які згодом увійшли до однойменної книги (Пряшів, 1997). У цей час він створив чимало оповідань, працював також над романом “Олекса”, який побачив світ у Києві 1993 р. Але хто поверне йому здоров’я і загоїть його моральні психологічні рани за те, що він активно захищав і працював на розбудову культурно-національного життя українського населення Чехословаччини та всього українського народу.

Чимало всіляких перешкод зазнає він на роботі. Всевишній посилає нам унікального, працюючого публіциста, науковця, майстра слова, а його ставлять у такі побутові й творчі умови, що йому доводиться важко, просто нестерпно працювати, переборювати навмисно створені йому труднощі.

Дослідник життя і творчості Ю.Бачі літературознавець Людвіг Шолтес наголошує: «Якщо повернутися до періоду 1960-1968 років, то можна побачити, що в цьому періоді Ю.Бача друкував в українських друкованих органах Східної Словаччини від 30 до 60 і більше матеріалів щороку. Протягом наступних двадцяти років (1970 — 1990) він не друкував вдома чи в західних країнах майже нічого. Період від 1968 до 1990-х років слід вважати справді найприкрішим періодом життя та діяльності Юрія Бачі» (Л.Шолтес. Феномен Юрія Бачі // Бача Ю. Вибрані твори. — Ужгород: Мистецька Лінія, 2008. — С. 527).

У травні 1990 р. Ю. Бачу прийнято за конкурсом на попереднє місце роботи — доцентом кафедри української мови та літератури Пряшівського філософського ф-ту університету П. Й. Шафарика. У листопаді 1995 р. він успішно пройшов інавгурацію на професора української літератури, проте протягом п’яти років звання професора не отримав. Проте вистояв супроти черствості і байдужості службовців. І лише у 2000 р. він повторно здійснив усю процедуру інавгурації, а тоді від 15 лютого 2001 р. став професором. Однак після 136 днів – 30 червня 2002 р. – професора Ю. Бачу відправили на пенсію.

У 90-х роках ХІХ — на початку ХХІ ст. з різних питань бере активну участь у культурних заходах і виступає на наукових конференціях у Львові (1990, 1991, 1999), Києві (1990), Пряшеві (1990), Ужгороді (1991, 1993, 1995, 1996), Стащині (1993), Братиславі (1994), Харкові (1996), Одесі (1999), Трускавці (2003), Дрогобичі (2003) та ін., читає лекції в Українському Вільному Університеті (1990, 1991, 1992); від 4 квітня до 23 травня (2003) викладає словакістику в Славистичному університеті у Києві, а в днях 2-9 червня – бере участь у Державних випускних екзаменах. Наприкінці 2003 р. виступає з лекціями перед студентами-журналістами та філологами у Львівському національному університеті ім. І.Франка, проводить літературний вечір у Спілці письменників.

Ю.Бача належить до тих митців слова, які мають відвагу формулювати непопулярні погляди, протистояти всьому, що суперечить поняттям справедливості. Одна з його внутрішніх потреб – боронити художнім і публіцистичним словом рідну українську мову, духовні надбання свого народу. Він твердо й послідовно відстоює своє бачення жорстокої реальності тогочасного стану українців Словаччини. Проте сподівається, що настануть кращі часи. І не тільки сподівається, а й пре свого тяжкого плуга, лишаючи за собою глибокі борозни для майбутнього засівання. Тому повага до тих подвижників-патріотів, які віддали і нині віддають своє життя за українську ідею, не скорившись перед тоталітарним режимом, зобов'язує нас і надалі бути продовжувачами їхньої справи, вбачати в цьому сенс свого життя.

У серпні 1993 р. бере участь на другому Світовому конгресі українців у Львові й виступає на відкритті пам'ятника Тарасу Шевченкові у м.Турка; 1-12 листопада 1993 р. – участь на VI Світовому конгресі українців у Торонто, на Конгресі Світової координаційної виховно-освітньої ради, на з'їзді українських письменників Канади в Торонтонському Університеті, в українській школі св. Софії в Торонто, в академії до “60-річчя голодомору в Україні” в Торонто; 1996 – 24-31 серпня – участь на третьому Міжнародному конгресі українців у Харкові; 2001 – участь у Третньому всесвітньому конгресі українців у Києві, 2001 – 16-18 листопада – участь на X-му Європейському Конгресі українців у Будапешті та присутній на відкритті пам'ятника королю Угорщини Андрію Першому та київській княгині Анастасії. Йому щастило в житті на зустрічі з багатьма майстрами слова, відомими науковцями. З рідним словом він побував у багатьох країнах світу, щоб пропагувати це Слово, а в ньому — й Україну!

У 1998 р. виходить у світ праця Ю.Бачі “З історії української літератури Закарпаття та Чехо-Словаччини». Високу оцінку цій книзі дав член-кореспондент НАН України, доктор філологічних наук, професор Олекса Мишанич у статті «Юрій Бача — дослідник джерел та умов», опублікованій у виданні Ю.Бачі «Вибраня твори» (Ужгород, 2008. — С. 555 — 565). Вивчати й досліджувати літературу українців Словаччини, писати самому публіцистичні та художні твори означає для Ю.Бачі жити, реалізовувати свою творчу волю, Божий дар! Він завжди намагається залишатись самим собою, щоб виконати своє призначення й прислужитися культурі, літературі свого народу.

Серед українських письменників Східної Словаччини Ю.Бача належить до тих, які після Другої світової війни активно формували український літературний процес поза Україною і внесли в цю справу свій вагомий доробок. Це матеріали різних жанрів і різної тематики (публіцистичні статті, художні твори, огляди літературних подій, участь літераторів у громадських заходах, відгуки та рецензії на нові твори українських письменників, доповіді на різних урочистих подіях у житті української спільноти Пряшівщини). На цій території живуть і творять літературу відомі митці слова — Іван Мацинський, Микола Неврлий, Єва Бісс, Юрко Боролич, Олена Рудловчак, Михайло Мольнар, Федір Іванчов, Степан Гостиняк, Михайло Роман, Василь Дацей, Іван

Яцканин, Михайло Шмайда та ін. Цей далеко не повний перелік імен потверджує, що Пряшівщина може пишатися своїми літературними силами.

У числі згаданих літературознавців та письменників Ю.Бача займає особне місце. Його творчість виразно розчленовується на публіцистичну і художню. Публіцистична — це статті. Художня — це роман, оповідання, в які публіцистика входить як один з допоміжних засобів у розкритті ідеї в художніх образах. Або присутня в своєму чистому вигляді, коли автор не встиг переплавити її в художній образ. На жаль, його творчий доробок, як і інших митців слова, вивчений недостатньо. Малознаними залишаються різні аспекти його життя і творчості

З 1991 р. Ю.Бача — член редколегії новоствореного міжнародного українського журналу для молодого покоління «Соняшник», який виходить у Києві.

Ю.Бача поставив перед собою завдання бути літописцем рідного краю, щоб слід народу, його добрі справи не затерлися на землі. Через це його статті, виступи художні твори духовно збагачують, очищають і просвітлюють, відкривають очі на справжнє становище українського населення Словаччини і всієї України, допомагають молодому поколінню формувати свої погляди на суспільне життя, займати чітко виважену життєву позицію. Від них віє очисним вогнем, катарсисом — очищенням перед ідеалами, боротьбою за людину в людині. Гідні поваги й подиву його дивовижний ентузіазм, невтомна подвижницька праця. А все це виходить з найглибшої любові до свого українського народу, над яким проводиться нечувано послідовний і брутальний національний етноцид. Об'єктивно осмислює реальні проблеми сучасного життя, висвітлює справжні причини

Його публіцистичні полемічні твори порушують гострі важливі теми, містять душевні переживання автора, запал серця, глибоко правдиві і переконливо аргументовані, бо джерелом їх є саме життя. Автор уміє спостерігати і вивчати навколишню багатогранну дійсність, осмислювати її внутрішні протиріччя і зв'язки між явищами, переплавити життєвий матеріал, максимально типізувати його, конденсовано, масштабно передати свої думки, почуття, своє ставлення до описуваних фактів зображуваних подій. А це буває тому, що в письменника є своя ідея, яка визріває в надрах його досвіду. Свою точку зору, настрої і ставлення до зображуваного він передає переконливо, що вони проникають до сердець читачів, які вірять цьому. Для публіцистичних творів Ю.Бачі характерні лаконічність форми, якнайбільша точність виразу і ясність думки, яскравість викладу, до яких він завжди ставиться з високою вимогливістю. Він уникає всього, що не має найсуттєвішого значення. Автор із знанням справи веде динамічну розповідь як вдумливий і гаряче закоханий у свій народ митець слова. Кращі статті захоплюють читача достовірністю і повнотою відтворення життя, виключною силою емоціонального впливу.

З наукових досліджень, публіцистичних статей Ю.Бачі випливає, що владні структури ігнорують бажання нашого народу реалізувати власне право на національно-культурну й духовну ідентичність. А вони повинні б визначити стратегічні напрями зосередження зусиль усіх, хто по-справжньому переймається долею культури української національної меншини, що не можна втрачати справжніх орієнтирів у вирі політичних збурень, важкого економічного становища, а бути свідомим своєї відповідальності перед рідним народом.

Чимало зробив Ю.Бача у справі укомплектування деяких бібліотек в Україні журналами «Дукля» та «Дружно вперед». Сотні їх номерів він відправив бібліотекам Києва, Львова, Ужгорода. Також передав чимало книг зі своєї бібліотеки в ті місця, де вони найбільш потрібні. Так, у знак подяки за навчання в Україні та поваги до неї, він передав свою бібліотеку в Україну.

Матеріали книга «Листи самому собі» написані за період від 12 лютого 1973 до вересня 1995 року. Вони містять першоджерельні дані для ознайомлення з його життям і творчістю, усвідомленням його життєвої позиції. Високоінтелектуальні переконливі

твори, історія страдницького життя Ю.Бачі, акумульовані в його серці дух і сила, віра у справедливість сприятимуть наверненню до свідомого українства багатьох представників нашого народу. Від нього і з його книг можна взяти стільки, скільки ладен підійняти – на будь-який смак, рівень інтелекту, емоційної зрілості.

Він усе робить для того, щоб настали умови, коли б якнайповніше міг розкритися творчий потенціал кожної особистості, аби влада нарешті втямила, що без такої дієвої моральної підйоми, якою покликана стати культура, суспільство так і залишиться інертною масою, здатною лише на рабську вторинність.

Нагадаємо, що в 1964 та 1965 роках Ю.Бача зі студентами-україністами побував в Україні. Бачене й пережите він показав у статті «Від прозрівання до визрівання», репортажах «На Тарасовій землі», «Здрастуй, Україно!», «Мої українські літа» (написаних 1990 р.) та оповіданні «Слово про начальників» та ін. У цих творах автор знайшов у собі достатньо сили волі й відверто, глибоко переконливо, конкретно та правдиво висвітлює чимало аспектів партійної політики, справжнє становище селян в Україні. Саме йому судилося стати сумлінням нашого народу, його незрадливим уболівальником і незламним оборонцем. Це знакова постать не тільки українців Східної Словаччини, а всієї України. Без нього та інших, подібних йому, ентузіастів-патріотів українське красне письменство не виконає свого призначення. Провідне місце в його публіцистичних та наукових працях займають виступи проти асиміляції українців у ЧСР та Словаччині, аналітичні дослідження культурно-політичних процесів в українському світі насамперед і в Україні. Цим самим він бере на свої плечі тягар відповідальності за долю свого народу.

Його орієнтиром у житті є слова Лесі Українки:

Ти блискавицею мусиш світити у тьмі,
Поки зорею рожевою край твій освітиться темний,
Треба шукати дороги тим людям, що ходять в ярмі.

Все життя і навчання Ю.Бачі показує, як можна фальшивою тенденційною пропагандою спотворити, затьмарити свідомість навіть активної талановитої людини. У свої молоді роки Ю.Бача під впливом навчання і російської літератури формувалася як свідомий «русский» у російському дусі. Але коли він почав активно цікавитися соціальними та культурно-національними проблемами українського населення Чехословаччини, коли прожив в Україні чотири роки і побачив на власні очі правду й брехню, справжнє життя рядових громадян, ближче зіткнувся з пафосним фарисейством керівної чиновницької номенклатури, то став прозрівати і став непохитним українцем та україністом. У нього виробляється критичне ставлення до життя в Радянському Союзі та Україні. Він переконується, що комуністична система руйнує людину як особистість, як національну одиницю — в сім'ї, громаді, в державі. Його мучить, що одну з найкращих мов світу — українську паплюжать не тільки російські чиновники, а й наші „корінні” перевертні. Та хоч би справді розмовляли російською мовою, а то часто-густо процвітає суржик.

Він як митець слова любить рідну землю, свій народ, турбується про його майбутнє, мову, культуру, без яких не мислить собі життя. Саме мова, як і загалом українська культура, найрельєфніше виявляє українців у світовому загальнокультурному русі. Він таврує і знищує своїм словом вороже поступові. Його статті про мову, художню літературу закликають високо нести стяг національної гідності, не спотворювати на догоду злим силам історію, науку, народу мову, традиції, писати і звеличувати правду («Стан та перспективи української мови в країнах проживання українського населення», «Умови розвитку української літератури в Чехословаччині після 1945 року» та ін. Активна громадянська позиція робить його дослідником доби. У своїх статтях він спирається на глибокий соціальний аналіз дійсності, на знання далекої і близької історії, яка й породила цю дійсність.

Він пише статті, які порушують актуальні, найтрепетніші теми, виливає в них свій біль синівський за свій народ, над яким нависла загроза зникнення з лиця землі як найдавнішої української національної меншини, що споконвіків проживає на території Східної Словаччини. «Писати тільки правду. Не зраджувати її ні за яких обставин. Пам'ятати про час, про народ, про свої літа. Піднести її високо і нести біля самого серця». Ці слова правдолюба-патріота Олександра Довженка постійно супроводжують Ю.Бачу у житті і надихають на творчі звершення, бо напутні слова геніального кінорежисера нагадують: «Життя таке коротке. Поспішайте творити добро». Своїми статтями він висвітлює сьгоднішні проблеми, поставивши свою творчість у шеренгу бійців першої лінії. Він пристрасно і безкомпромісно ненавидить зло.

Орієнтуючись на багатий фактичний матеріал, свої статті він написав переконливо, з великою достовірністю, сказав вагоме слово, слово письменника-дослідника, як тільки міг зробити науковець, що палко любить свій народ. Його щедрий талант, рясний на думки й образи, сповна відзеркалюється у творах митця-патріота.

Про що постійно попереджав у своїх статтях та виступах, нинішніми владними структурами Словаччини втілюється в життя: сприяли поділу українців на дві прямо протилежні меншини, хоча живуть в одних і тих же родинях та селах; ліквідували Український національний театр, Українську редакцію Словацького радіо, державні редакції українського книжкового видавництва, обмежили тираж українських журналів та газет у Словаччині, внаслідок чого занепадає в цілому й система культурно-національного життя цієї меншини. Проводиться небувала асиміляція, щоб остаточно ліквідувати її як українську національність. Тому праці Ю.Бачі й надалі залишаються актуальними. Його закличний гарт слова неодмінно дійде до людського серця, бо це мужній і схвильований голос людини, сповна відданої високим ідеалам народу, його заповітним прагненням.

У 1993 р. у Києві з'явився у світ роман у новелах Ю.Бачі «Олекса». У вступному «Слові до читача» автор відзначає, що в романі минулі, сучасні та прийдешні проблеми нашого народу висвітлюються на матеріалі життєпису видатного діяча ХІХ століття Олександра Духновича. Письменник «не обмежувався ні часом, ні простором і заклав у нього думки, які, на жаль, ще довго й довго можуть бути актуальними». Це й дало можливість повести мову і про сучасних дураковських, надутовських, празноглавських та й просто ослівців.

Серед творчого набутку Ю.Бачі є значна кількість історико-літературознавчих студій, есеїв, оглядів, відгуків та рецензій, статей інформативного характеру, що прийшли до читача зі сторінок газет та журналів. Книги та сотні публікацій у вітчизняній та закордонній газетно-журналістській періодиці – результат багаторічних пошуків маловідомих матеріалів про життєдіяльність визначних постатей української, зокрема закарпатської, духовної етнокультури. Для його статей характерний пристрасно мудрий погляд на суть висвітлюваних питань, таке ж проникнення в його серцевину, незаперечність висловленого добре зваженим і продуманим словом, уміння дивитися на події досвідченим зором. Статті цінні багатством думок, що ґрунтуються на їх твердій переконаності, достовірності. Письменникові притаманна здатність оцінювати нові явища в житті з розумінням провідного й визначального в них.

Суть творчого доробку Ю.Бачі зводиться до того, що ми не можемо нехтувати нашою традиційною духовністю і моральністю в суспільстві, не можна нищити святі традиції наших предків. Треба стати на захист своїх святинь та вогнищ культури. Національну зневагу наших духовних надбань, звичаїв, традицій ми повинні вирвати з корінням, палити вогнем нашої самосвідомості, порядності і відповідності своєї української природи, свого натурального походження.

У вступному слові до книги «На правах рукопису» (2002) автор зізнається, що «будучи вимогливим до літератури та до себе» не мав наміру свої поетичні спроби виносити на люди й друкувати їх окремою книжечкою. Однак у нього з'явилися потім

й інші міркування, що «окремі з тих спроб можна все-таки пустити між людей... як документ часу – чи то для того, щоб не пропало написане й вистраждане, чи, може, для того, щоб видно було, чим я жив і як я прагнув стати людиною». У збірці подано 60 віршів і драматичну поему (або лібрето до опери) «Князь Лаборець». У заключному слові «Нелегка доля людини» професор Андрій Червеньк справедливо відзначає; «Його генерація знайде у тих віршах відгомін биття своїх сердець; молодша генерація може побачити в них долю людини й народу в тяжких роках зростання й дозрівання». Справді, вірші поглиблюють збагачують свідомість читача новими відтінками переживань, почуттів та прагнень.

За книгу поезій «На правах рукопису» Юрій Бача удостоєний звання лауреата Міжнародної літературної премії імені Богдана Лепкого 2002-го року II ступеня.

В останні десятиліття Ю.Бача написав чимало публіцистичних та наукових праць, в яких акцентує увагу на загальноукраїнських питаннях: «Мої українські літа» («Борітеся – поборете!» (1990, 1991), «Старт з руїн космодрому» (1993), «Рівняння з усіма невідомими» (1995, 1996), «На пагорбі слави чи смутку?» (1998)), «Передумови входження української літератури в європейський та світовий літературний контекст» (2005), «Довкола газу – найбільше диму» (2009) та ін. Літературознавець Петро Іванишин справедливо стверджує, що в авторській оцінці політико-культурної дійсності перебудовної, а згодом незалежної України зустрічаємо й суб'єктивні судження. «Однак помітним є значне прирощення патріотичної та державницької свідомості, що дозволило Ю.Бачі зробити свою критику й полеміку осмисленішими, глибшими, аргументованішими, порівняно із попередніми націонал-комуністичними періодами. Саме це спостерігаємо, коли автор наполягає на потребі критичної оцінки і простих українців, і дисидентів; коли критикує наявне у початковий період незалежності захоплення не глибинними, а формальними змінами; коли картає демократичних лідерів (Чорновола, Лук'яненка, Драча, Павличка та ін.) за розпорошеність; коли застерігає і від російського імперіалізму, і від тиску з боку західних «демократичних» країн; коли вказує, що пострадянською Україною реально керують Росія і мафія; коли піддає нищівній, але справедливій, критиці в кінці 90-х «патріотів» та «дисидентів», що виявилися «звичайними хохлами-малоросами»; коли помічає ганебність невирішення основного – українського – питання в начебто українській державі та ін.» (Іванишин П. Творчий неспокій Юрія Бачі: у пастках і на межі)

У згаданій вище праці, досліджуючи складну світоглядну еволюцію публіциста, вченого, письменника Ю.Бачі, літературознавець Петро Іванишин цілком слушно поділяє його творчість на чотири періоди: *радянськфільський* чи *москвофільський* (до 1958 р.), *шістдесятницький* (націонал-комуністичний, імперкомунізм (1958 по 1970 роки) , *постшістдесятницький* або націонал-комунізм (з 1970 до 1989 р.), націонал-демократичний (з 1989 р. і донині). У межах цих періодів дослідник досить повно й конкретно розглядає творчість Ю.Бачі і доходить висновку, що «він чесно і послідовно пройшов складну світоглядну еволюцію, через долання численних ідеологічних пасток: від імперкомунізму – через націонал-комунізм – до націонал-демократизму».

Пристрасне слово Ю.Бачі лунало на радіо й по телебаченню, на громадських виступах і засіданнях, не сходило зі шпальт газет і журналів. Він наполегливо й натхненно, багато й плідно працював, чітко усвідомлюючи, що треба боротися проти несправедливості, в ім'я людини і для людини. І всюди переважає гострота публіцистичного мислення, громадянський пафос. Він знаходить слова, що таврують і викривають руйнівну суть темних сил, мобілізує потужність своїх творів і переконливо доводить, що закарпатські українці є невід'ємною частиною українського народу, а культура закарпатських українців — складовою частиною єдиної української культури.

У 2006 році у Пряшеві побачила світ цікава книга «Родовід Андрія Бачі з Кечковець». Її підготували брати Юрій та Іван Бача з нагоди 100-річчя від дня народження свого батька. Книга містить родослівну від середини XIX століття і до наших днів. У ній подано понад 150 фотографій з життя родини, історичні документи, тексти заклинань та інші записи батька, листи батька та мами, списки селян села Кечківці від 1843 до 1870 років, малюнок первісного вигляду дому. Представлено також матеріали про ту частину роду, яку біда відправила в Америку і яка нині там нараховує кілька сот чоловік. Резюме словацькою та англійською мовами.

Особливо заслуговує на увагу книга Ю.Бачі «Вибрані твори», яка з'явилася у 2006 році в Ужгороді. У ній подано найкращі прозові та поетичні твори письменника, оповідання, роман «Олекса» (1993), драматична поема «Князь Лаборець», у яких мовиться про збереження етнічної самобутності русинів-українців Словаччини, зміцнення братніх стосунків з Україною, утверджується, що ми єдиний український народ.

У 2008 році побачила світ друга книга Ю.Бачі «Вибрані твори», до якої ввійшли окремі літературознавчі та кращі публіцистичні праці. Можна впевнено сказати, що обидві книги письменника додадуть сил і натхнення кожному, хто їх прочитає, щоб стати духовно міцнішим, добрішим, людянішим, і в кінцевому результаті – щасливішим і красивішим душею. Написані для потреб часу, ці твори не тільки не втратили художньо-пізнавального й ідейно-впливового чину для наступних поколінь, а й напостійно ввійшли до золотого фонду українського красного письменства й художньої публіцистики.

У статті «Що являє собою «Русинський словник» Ю.Бача говорить про те, якій ідеї новорусини служать, чії сподівання й надії відстоюють. Наголошує, що укладачі словника, відстоюючи неправдиві твердження, позбавлені моральної відповідальності за майбутнє свого народу. Про таких ще Арістотель у V столітті до н. е. влучно сказав: «Кожній людині властиво помилятися, але нікому, окрім дурня, не властиво обстоювати помилкову думку».

Автор апелює до розуму, взаємоповаги та почуття відповідальності за майбутнє покоління. І щоб більше між одним і тим же народом не було ворожнечі. А щоб настав час вічного миру, любові, дружби на нашій орошеній людською кров'ю українській багатостраждальній землі. Щоб більше ніхто не розривав народ на частки. Ні ззовні, ні зсередини. А для українців, наголошує письменник, українська мова – це не тільки засіб спілкування, це засіб самоствердження, самозбереження і це спосіб життя. Довгі роки, десятиліття і століття ми не мали державності і як нація збереглися тільки завдяки тому, що не зрадили рідне слово, рідну мову.

Протягом тисячі років православна, а потім і греко-католицька церква історичного Закарпаття зберігала свої мову, культуру, церковні звичаї та обряди. А тепер страшно подумати, що все це може втратити, бо церква русинів-українців Словаччини за останні двадцять років зазнає шаленої словакізації. Про це конкретно, з великою переконливістю розповідає Юрій Бача у статті «Сучасний стан церковно-релігійного життя української національної меншини в Словаччині». Матеріали статті дуже перегукуються із становищем церковного життя найбільшої конфесії Української православної церкви Московського патріархату Закарпатської області, в якій упродовж згаданого періоду активно проводиться русифікація. Як духовне керівництво, так і світська влада знехтували моральними людськими принципами і настановами Святого Письма любити ближнього свого. Про таких сказано: «Горе тим, хто задумує беззаконня» (Мих. 2,1). Справа таких «справа злочинна» (Пс. 100, 3). Їх кінець – загибель» (Фил. 3, 19). Прийде час і ті, що нині здійснюють духовний геноцид серед русинів-українців Словаччини та Закарпатської області відповідатимуть за міжнародним правом за свої злочини і перед Божим судом.

Нічого гріха таїти, чимало священнослужителів задля своєї наживи готові забути про мораль і духовність. Їх штовхають до великодержавних шовіністів честолюбство і сліпота, невігластво і підкупи. Вони переймаються тільки тим, аби наповнити власний шлунок та кишені і знищують усе на своєму шляху. Ю.Бача з болем у серці застерігає, що майбутнє має лише той народ, який уміє захистити себе, свою самобутність, свої матеріальні та духовні цінності. Він подає голосний сигнал тривоги. І це стосується всіх без винятку вірників. А хто як зреагує на сигнал – то вже інша річ. Стаття є цінним джерелом з історії церковно-релігійного життя української національної меншини Словаччини кінця ХХ — початку ХХІ століття. Її публікація стане яскравим документом героїчних і трагічних водночас сторінок українського народу.

У статті «До питання «мови» Олександра Духновича» Ю.Бача дійшов справедливого висновку, що «Олександр Духнович всім своїм життям та всією своєю діяльністю доводив і довів, що слова “русин”, “руський” він розумів так, як їх тоді та сторіччями раніше й пізніше розуміли та розуміють до сьогодні всі вчені, всі закарпатські діячі, (навіть ті москвофіли, які з певних причин були за введення в літературу Закарпаття великоруської літературної мови – такі як Адольф Добрянський, Іван Раковський – та всі нормальні люди, тобто як “малоруський”, тобто “український”, і ніколи не як великоруський та тим більше не як такий, який не має нічого спільного з українським, як це – двісті років від народження Духновича! – твердять політичні противники українського народу та такого ж характеру культури колишнього Закарпаття, тобто і культури русинів-українців сучасної Словаччини» (Бача Ю. Вибрані твори. – Ужгород, 2008. – С. 327 – 328).

У статті «Стан та перспективи української мови в країнах проживання українського населення» Ю.Бача справедливо вказує на причини, чому стан українського життя та української мови в Словаччині на сьогодні вкрай критичний та ліквідаційний. Щоб вийти із цього важкого становища, він слушно стверджує, що Україна повинна виробити державницьку політику свого ставлення до українців поза її межами і конкретно вказує, що їй треба зробити.

Ю. Бача працює пристрасно й бере на себе повноту відповідальності за сучасне й майбутнє свого народу. Його твори народжені великою і щирою любов'ю до рідної землі, до України, її обездоленого, але талановитого народу. Уже понад півстоліття веде активну літературно-публіцистичну та громадську діяльність, здійснюючи цим справжній подвиг у житті. Тому завжди буде для нас потрібним і близьким. Твори Юрія Бачі допомагають утверджувати національну самосвідомість і духовну силу українського народу. Вони є знаковими і важливими для нашого сьогоднішнього життя, бо пробуджують пам'ять народу, закликають сучасників бути борцями за волю й незалежність, за своє майбутнє.

* * *

До 70-річчя від дня народження Юрія Бачі вийшла у світ персональна бібліографія «Юрій Бача — хто він такий?» (Пряшів, 2002. — 88 + 12 с. ілюстрацій) / Автор: Юрій Бача, упорядник: Тетяна Мурчинко. У ньому вміщено 629 позицій «наукових, науково-популярних, публіцистичних праць та літературних творів автора, подано інформації про участь та виступи у понад 70 заграничних та домашніх наукових конференціях та про важливі радіопередачі». Показчик відкривається розмовою з автором, з якої довідуємося про «історію» та «долю» найважливіших його робіт.

Бібліографію укладено за роками надрукування праць, бо, мовляв, «видно розвиток публікаційної діяльності автора». При такому підході до справи, на жаль, важко знайти дані про ту чи іншу книгу або статтю письменника.

Художня спадщина Юрія Бачі розкидана по численних збірниках, антологіях та періодичних виданнях. Про його творчість і громадську діяльність написано чимало статей і наукових розвідок.

Біобібліографічний покажчик «Юрій Бача» ставить своїм завданням врахувати всі ці матеріали, щоб допомогти науковцям, викладачам вузів, студентам, учителям, бібліотечним працівникам у вивченні та популяризації творчості Ю.Бачі.

Покажчик підготовлений до 80-річчя від дня народження письменника. Матеріал у ньому згрупований за хронологічним принципом у певних розділах, які допоможуть швидше зорієнтуватися в матеріалі. Ми намагалися подати всю доступну нам інформацію про митця слова. Однак покажчик не претендує на вичерпність. Так, відгуки, рецензії на твори автора, посилання на його праці та полеміка з ним, про що писали також в закордонних публікаціях (Австралії, Німеччині, Франції, Голландії, Англії, Белгії, США, Канаді, Україні, Польщі, Румунії, Югославії та ін.), дані про них не можемо подати, оскільки вони були знищені під час переслідування та арешту автора.

Матеріали покажчика частково анотовані. Стислі анотації, що подаються після назви твору, взято в квадратні дужки.

Зважаючи на поважні причини, авторів доводилося користуватися псевдонімами. Крім власного імені та прізвища – Юрій Бача і різних скорочень, **Ю. А. Бача, Ю. Бача, Ю. Б., (Ю. Б.), Ю. Б-а, Ю. Ба, Ба, ба, юб, -юб-, (-ач-)**, його роботи підписані псевдонімами та криптонімами: **Юрбач, Андрій Калина, А. Калина, А. К-А., А. К-а, А. К.,** (однак так підписані також деякі статті Андрія Ковача та Андрія Каршка), **Юрій Гарбар, Баюрак Н.,** (по одній статті автора підписано **Юрій Брадаренко, “Триша Гербач”, “Гача-Бача”** та **“Юрій Андрійович”**, кілька статей - **“Присутній”**). Можливо зустрінуться ще й інші скорочення імені й прізвища та псевдонімів автора.

Дана праця підпорядкована не тільки практичним завданням, а й стане внеском у справу національного самовиявлення, самоусвідомлення, будитиме почуття національної гідності.

Іван ХЛАНТА,
доктор мистецтвознавства,
кандидат філологічних наук,
заслужений діяч мистецтв України

МОЛОДЬ, ЇЇ ОСВІТА, ВИХОВАННЯ ТА ЗДОРОВ'Я — ЗАПОРУКА МАЙБУТНЬОЇ УКРАЇНИ

Розмова з Юрієм Бачею

— Юрію Андрійовичу, розкажіть, будь ласка, з чого почалося Ваше знайомство з Україною та українською історією й літературою?

— Як відомо, я закінчив русистику, бо україністики тоді в Словаччині не було, хоча вже під час студій я цікавився й писав також по-українськи. А коли покликав мене проректор пражського ВНЗ і сказав, що мене хочуть вислати в Україну на україністику, я побіг у Радянську книгу, почав цікавитися.., і єдине, що я там знайшов, були "Рассказы украинских писателей классиков", зрозуміло, російською мовою. Отже, я приїхав в аспірантуру у Київ без солідних знань з української мови, історії та літератури. Тут я склав екзамен з російської мови, марксизму-ленінізму, ще теж російською а тоді, як учень, почав вивчати українську літературу за підручниками, щоб знати, котрий письменник за ким слідує. Тоді я взявся за читання всіх їхніх творів, (пригадую п'ятитомник творів Квітки-Основ'яненка), і тільки після всього того почав вивчати творчість окремих письменників за монографіями про них. Масу інформацій, яку слід було мати до вступу в аспірантуру, я здобував як аспірант.

— Котрі українські письменники та їхні твори належать до Ваших найулюбленіших?

— Поминемо Тараса Шевченка та Лесю Українку, бо вони – чи їх згадати, чи не згадати, все одне не тільки найкращі, але й такі, без яких не можна сформувати справжню людину-українця.

Близький мені віддавна Іван Франко, зокрема його публіцистика та дослідження з історії та культури України, може й тому, що його доля тодішнього "закордонного українця" хоч трохи подібна до моєї та й частина його творчості близька мені за спрямуванням.

З радянських, а одночасно й з закарпатських, найближчій мені Іван Чендей, та й то не тільки тим, що з ним я познайомився давно. Це була людина, (як звикли казати, з великої букви, хоча букви тут зовсім ні при чому), одночасно й великий та глибокий письменник. Його коротесеньке "Чайки летять на Схід" — то шедевр, якому не знаходжу рівних не тільки в українській літературі! Але й "Терен цвіте", "Птахи полишають гнізда" та інші його твори. Він мені своєю глибиною та широтою нагадував Льва Толстого.

Дуже близьким довгі роки був мені Дмитро Павличко, якого я знаю з 1958 року, коли він видав і коли йому заборонили книгу "Правда кличе" (в день поступу книги у магазини). Тоді я зустрічався з ним у Львові чи не кожного дня і всю історію знав довкола тої книги та всього Павличка до деталей. На ньому я зрозумів багато чого з поезії та долі справжнього поета.

Читав, зрозуміло, багатьох. Подобались Гончар, Загребельний, Тютюнник, Пушик. Найкраща, однак, Ліна Костенко, зокрема її "Маруся Чурай". Таке широке та глибоке охоплення теми, така досконалість образів, мови, долі всієї України. Двічі я перечитав цей шедевр та й так не наситився цим твором. Останнім часом здивувала її донька Оксана Пахльовська дослідженням проблематики сучасної України "Ave Europa!" Цю велику та вагому книжку я теж двічі прочитав та написав про неї розгорнуту рецензію, чи власний погляд на ті самі справи на підставі тої книги. Вдалося дістати й прочитати також відомий роман "Залишенець" Василя Шкляра, який мене приємно здивував.

Останніми роками, на жаль, художні тексти читаю рідко; поглинають інші проблеми, власні й суспільні.

— **Яку джерельну базу використано для написання роману «Олекса»?**

— На інших місцях я вже пояснював, що за написання цього твору я взявся в результаті кількох обставин, які тиснули на мене. Мене було надовго виключено з усього суспільного життя, і щоб не траплялося, що я принесу статейку чи оповіданнячко, а в редакціях їх навіть у руки не візьмуть, довелося взятися з цієї основної причини за "довгий" чи "великий" твір, хоча я усвідомлював собі, що я не романіст. Для реалізації моїх думок мені досить нескладного сюжету та кількох дійових осіб. (В окремих моїх оповіданнях виступає тільки одна дійова особа). Тому це не роман, а "роман у новелах", як "Тронка" Олеся Гончара.

Однак тематика чи проблематика Олекси, як на мене, значно ширша, занадто актуальна та складна ще й сьогодні. Це доля українського інтелігента в умовах Закарпаття чи й усієї України. Отже, це роман ніби про Духновича, на життєвому матеріалі, дуже подібному до біографії Духновича, проте це роман про долю – тодішню й сьогоднішню – українського інтелігента в іноземному середовищі та оточенні.

Тому мені здається, що окремі мої критики, які натякають мені на те, що я занадто багато уваги приділяю саме Духновичеві, не зовсім праві, бо я – на долі Духновича – показую долю кожного українського інтелігента поза Україною та шукаю виходу з нелегкої долі української інтелігенції за кордоном України.

— **Коли у вас виникла думка серйозно зайнятися публіцистикою?**

— Така думка в мене не виникла; я, напевно, з нею народився. В "дискусіях" з батьками, вчителями у школах я завжди висловлював свою думку, свій погляд на справи. Мені – сімнадцятирічному студенту – розповіли про ситуацію в бардіївському гуртожитку, де не було жодної посуду, жодного відра на воду, жодної скрині, і я не міг не поїхати туди з Пряшева за свій рахунок без будь-якого папірця, що мене туди як кореспондента хтось висилає та без будь-якої надії, що мені хтось надрукує мою вістку про цю справу. Подібно я з внутрішнього обурення писав скарги на несправедливість у нашому пряшівському гуртожитку, на зловживання владою та грошима в нашому селі, в околиці і, нарешті, в Україні ("Здрастуй, Україно!").

Сказати чи написати я вмію, тем та проблем – море, потреба виступити "проти" чи заступитися "за" мені не дозволяє не втрутитися, отже, дію: пишу, протестую, пояснюю, закликаю...

Причому, коли маю нагоду, то скажу, що я майже ніколи в житті не писав полемічних статей на повну свою потужність. Спочатку, бувало, гострі вирази, гострі назви статей (наприклад: "Щоби вчити – треба знати!"), нетолерантність, максималізм, а тоді – за порадою старших, мудріших та досвідченіших – я мінявся і прагнув бути міцним та сильним змістом моїх писань, а не їх формою. Коли б я в полеміці та критиці був максимальною мірою собою, то мені, образно кажучи, в усьому Пряшеві не було б кому руку подати. І так багато хто уникає мене не тільки тоді, коли мене було оголошено прокаженим, але й тепер, коли ніби середовище визнало свою провину у ставленні до мене. Хоча і так – і тоді, і тепер – більшість моїх писань стоїть на грані дозволеного чи прийнятного.

— **Що спонукало Вас до статті «Сучасний стан церковно-релігійного життя української національної меншини в Словаччині» і чи є надія на позитивне вирішення тих проблем?**

— Релігія (та її установа – церква) без сумніву відіграють занадто важливу роль у житті може й усіх народів. В історії українського народу, зокрема його, так би мовити, закарпатської гілки, релігія і церква завжди були засобом збереження, але й розвитку народної мови, культури, традицій, хоча церква часто йшла проти "поганських" звичаїв та традицій народу.

Подібно і в наш час, допоки, коротко кажучи, будемо молитися чи й співати "Господи помилуй!", до того часу будемо "руським народом". Як тільки почнемо "Pane, zmiluj sa!" – нас, як народу, більше не буде! От і все пояснення.

А чи є надія на поліпшення? Не знаю. Перспективи не найкращі. Міць і вплив Ватикану та його практики – майже необмежені. Тут би нашим церквам перестати піклуватися тільки посмертним життям, а почати цікавитись – як колись бувало – також сучасними проблемами народу, хоча основний тягар при вирішуванні цієї справи мусить взяти на себе народ та його світська влада.

Однак з огляду на те, що все переніс чи витерпів український народ, я вірю, що він знайде сили й способи. Спочатку наведе порядок зі своєю владою в своєму світському національному житті, а тоді – разом зі своєю українською владою – досягне потрібних змін також у своєму духовному, тобто й релігійному житті.

— У вас у "руських" церквах проводиться тотальна словакізація, а на Закарпатті – русифікація. Хто захистить вірників від цього гвалтування? І чому вище духовне керівництво не дбає...

— ...церква, – так воно виглядає, вже давно стала міцною та старою установою, яка, однак, загубила зміст, смисл своєї праці. Структура ніби діє, а от змісту тої дії не видно і не чути. Колись видатні церковні діячі України були одночасно видатними державними, науковими та культурними діячами. Сьогодні вони формально наділені виразними ознаками церковної влади – саном, одягом, помешканням, проте, повторюю, сліду їхньої діяльності в житті народу або зовсім, або занадто мало, або лише за кожним сотим чільним представником церкви видно чи не видно.

— Яке найважливіше правило чи секрет доброї публіцистичної статті?

— Чи найважливіше – не знаю. Однак вміння спостерегти й зрозуміти проблему, визначити її місце серед інших проблем, відчувати, наскільки вона мучить багатьох людей, знайти відповідну форму – жанр, розмір, влучну назву, аргументацію тощо, але, головне, внутрішнє непереборне почуття, переконання чи й спонукання втрутитися у вирішення цієї проблеми – все це дуже важливе. (Олексій Толстой ніби сказав: "не пиши, якщо можеш не написати!"). Отже, коли тема важлива і торкається багатьох, коли ти внутрішньо змушений, а формально підготовлений, тоді вийде матеріал, в який люди повірять.

Колись у школі нас вчили, що народність художньої літератури – це важливість теми, яка торкається всього народу та висвітлена автором з позицій народу. Подібно й з журналістикою: Мусить мовитися про теми чи проблеми, які мучать, болять, не дають спокою бодай значній частині народу, а висвітлення таких тем неодмінно має захищати народ, відкривати йому очі на важливі проблеми, вказувати вихід із проблем, однак найбільше, зокрема в наш час, вона мусить вимагати від імені народу, від керівництва держави, щоб воно працювало на користь народу та України. (Як мінімум, щоб воно виконувало свої передвиборні обіцянки!).

Занадто важливим є й те, щоб Ваше слово було щирим та однозначним, ясним. (Сорок років ішла "моя" передача на радіо "Щирі слова", багато відгуків на неї надходило також з України та від слухачів з інших країн, навіть з інших континентів). Ви можете інколи помилитися в оцінці фактів, проте ніколи не смієте писати нещиро, неправдиво!

Признаюся, однак, що я багато не думав над найважливішими правилами чи факторами, які роблять доброго публіциста, проте завжди думаю про вагу й значення теми та проблеми, а тоді сильнішає в мені внутрішня потреба сформулювати та висловити свою позицію, свою точку зору, яка, – а це справді важливо – мала б співпадати з думкою багатьох, (хоча добрий публіцист часто має випереджувати поширену сучасну позицію, вказувати вихід!). Якщо вам хтось скаже, що його теж давно мучила ця

проблема, що він думав про цю проблему так само, як і ви, "тільки я б так, як ви, ніколи не зміг сформулювати й написати", оце, на мою думку, найкраща рецензія публіцистичного матеріалу.

І ще можу признатися, що серед небагатьох книг, які я прочитав тричі, була книга "Мастерство Чернышевского критика". Оця книга, можна б сказати, з мене зробила публіциста, хоча я натрапив на неї, коли в душі вже був критиком-публіцистом.

— **В яких регіональних та загальноукраїнських виданнях Ви друкувалися?**

— У тому й полягає проблема моєї публіцистики, що я не мав можливостей, як сьогодні кажуть, презентувати свої думки в ширшому середовищі. Пряшівська українська преса – то весь обшар моєї діяльності та мого впливу. Та й тут умови були переважно скрутні: або з-за цензури, або з-за гостроти моїх матеріалів, але й з-за заздрості чи й дурості окремих керівників нашого пряшівського українського життя. Кращі мої матеріали радо друкувала та передруковувала українська преса – перебільшено скажу – від Австралії до Торонто, (а "Здрастуй, Україно!" обговорювали на ЦК КП в Братиславі, Празі, Києві та Москві та навіть на засіданні Політбюро ЦК КПРС та Президії ЦК КПЧ в Чіерній на Тисі за два тижні до приїзду танків у Чехословаччину), проте в Пряшеві, подібно в Словаччині (та й в Україні!) – було куди гірше.

Поки йдеться про загальноукраїнські видання, тут справа досить кепська: понад двадцять років було заборонено навіть згадати мене десь прилюдно, потім окремі видання (журнали "Україна", "Дзвін" "Розбудова держави", "Вітчизна", "Кримська світлиця", газети "Літературна Україна", заробітчанийський "Європейський українець", київське "Українське слово" по одному-двох матеріалах протягом двадцяти років, закарпатські газети та американська "Свобода" (за якою до сьогодні немалий довжок), по кілька матеріалів, пару виступів на радіо, одна велика розмова в закарпатському ТВ (повторено її ніби й по всеукраїнському ТВ, ще на початку дев'яностих років) – і то майже все упродовж мого життя. Однак я не скаржуся; це справа українських ЗМІ!

Тому так хочеться, оскільки мої матеріали й надалі актуальні, (бо проблеми, яких вони торкалися, до сьогодні не вирішені ні в нас, ні в Україні), дещо перевидати та поширити в українському світі. З дванадцяти моїх книжок за державні гроші мені видали десь три-чотири, решта — все на мої власні кошти. Тому готова й підписана до друку книга ще й сьогодні лежить у видавництві і чекає, як каня дощу, на спонсора.

Однак на закінчення цієї теми, дозвольте сказати, що цією своєю діяльністю я найбільше задоволений; наперекір тому, що вона приносила мені море проблем, (фактично, – це була і є єдина моя "проблема" в нелегкому житті!), вона справді приносила та й приносить мені велику радість та найбільше задоволення!). Нею я одночасно виконав свою давню обіцянку – писати так, щоб за нашою "місцевою" пресою ганявся український світ, а не щоб я пристосовувався до радянських неетичних норм!

— **Основною Вашою професією однак мало бути викладання в університеті, Ви мали займались наукою. Як Ви там почували себе?**

— На превеликий жаль і біль, у цій ділянці мені не довелося реалізувати себе належною мірою.

Спочатку потрібно було набувати досвід. Лекції давалися легко. Однак на семінарах потрібно було знаходити способи та методи, як притягти студентів до активної праці, бо студенти тоді – напевно й тепер – як правило, не читали, отже й не знали художніх текстів, а без цього який може бути ефект викладання!

Коли однак я трохи підучився, понаписував роботи, які були потрібні для здобуття наукових ступенів та університетських титулів (а такі роботи, як відомо, пишуться так,

щоб сподобались комісіям), тоді мене 38-річного доцента на повних двадцять років відірвали від студентів та викинули з праці.

А коли по конкурсу у 1990-му повернули, то давали читати різні спецкурси старшокурсникам, які вже були сформовані попередніми викладачами та привчені до "певних" способів праці.

Тож ця ділянка моєї діяльності, яка справді мала творити основу мого професійного життя, на жаль, не стала такою і не давала мені задоволення з виконаного. Навпаки, не перестає боліти, навіть дуже, бо Ви ж знаєте, що **потреба в людях – найбільша моя потреба!!!**

— Хто рецензував Ваші праці? Як Ви ставитеся до рецензій та рецензентів? Чи підтримуєте з ними зв'язки ?

— По-перше, поминемо офіційних державних – наших й ваших, як я їх називаю – цензорів-рецензорів, які все моє життя стежили за мною та моїми писаннями або зі службового обов'язку, або й з власної ініціативи чи навіть заздрості. Були в нас і такі, що просили радянських авторів, щоб ті протестували проти моїх робіт, мовляв, я викрав з їхніх робіт. На честь радянських (Василя Микитася та пана Івана (здається) Борисова) треба сказати, що вони не піддалися на таке.

Друга категорія відгуків-рецензій, яка триває вже дуже довго, це найгірша форма відгуків – а це повне замовчування моїх праць. (Відомо, вбити можна не тільки..., але й мовчанкою: "Тяжкими ударами падала тиша"— це мій улюблений рядок зі словацького вірша).

Тоді з'являється третя категорія – більш-менш нормальні відгуки. Приємно сказати, що вони були переважно позитивними, з коректними доповненнями, зауваженнями. Доказом того є й факт, що жодну з моїх давніших чи сучасніших робіт непотрібно ґрунтовно перероблювати чи замовчувати, навпаки, після невеликих редакторських втручань ще й сьогодні можна передруковувати (що й робимо) мої старші роботи.

Найсоліднішими дослідниками моєї творчості були відомі українські вчені, зокрема академік Олекса Мишанич, (який похвалив наше "Вибране" Олександра Духновича з 1963 року у "Вітчизні" уже в 1964 році, коли в нас розносили це видання), який оцінив мою творчість як "дослідника джерел та умов життя закарпатських та чехословацьких українців". Подібно академік Микола Ільницький зі Львова з порозумінням проаналізував мою роботу, "яка писалася вісімнадцять років", бо вона починалася в зовсім інших умовах ніж в яких закінчувалася, та й задум та характер тої праці в інших умовах зовсім змінився. Художню творчість тонко розглянули як відомий львівський письменник Левко Різник ("Проза моралі"), так і молода тоді ужгородська дослідниця Тетяна Ліхтей ("Необмежене поле роздумів").

Були й інші відгуки, (зокрема закарпатці Надія Ференц, Петро Скунець, Олександр Гаврош, про деякі я навіть не знаю, бо такі були умови мого життя), проте, дозвольте, підкреслити, що критичним зауваженням я завжди радий (хоч не кожне зауваження я взяв до уваги), проте частіше болить саме оте замовчування та ігнорування.

З усіма наведеними моїми рецензентами я на сьогодні добре знайомий, ми радо зустрічаємо один одного та взаємно себе поважаємо. А ті "інші" найчастіше вдають, що вони нічого подібного про мене не писали або давно забули про це.

— Все своє свідоме життя Ви віддали творчій праці. Чим це пояснити, що Вас у ній приваблює?

— Я вже пояснював, що не планував собі свою життєву дорогу, не прагнув бути видатним письменником, (хоча кращим у своєму середовищі я прагнув бути завжди), довго я не називав себе і не допускав, щоб інші називали мене письменником – хіба що автором —так складалося в умовах життя.

До речі, тільки коли мені в Ужгороді, з нагоди мого 70-річчя зробили зустріч з читачами та шанувальниками та поважні люди почали говорити про мене як про відомого чи й видатного та про мої ніби немалі заслуги, я жартома сказав, що від тепер почну звикати до того, що я і письменник, і відомий, і видатний. А до того я працював і не дуже цікавився оцінкою моєї праці. Хоча як літературознавець я не міг не мати погляду на свою творчість. (Прочитайте "Резюме"!). Поза публіцистику не найгірше, на мою думку, в мене виходить проза. Поезія, то тільки "На правах рукопису". (Журі оцінило рукопис і згідно статуту видало ті вірші книгою). Драматичних спроб було кілька, та збереглися тільки "Премії та премійовані" – радіоп'єса, яку було передано по радіо.

А що приваблює в творчості? Частково я відповів на це питання, говорячи про публіцистику. Ні з того, ні з цього виникне думка, ідея, якась проблема, яка дедалі все настирливіше не дає вам спокою, тоді почнете шукати для передачі тої думки-ідеї належну форму, життєві ситуації, посередництвом яких (осіб, ситуацій, колізій) ви зреалізуєте свій задум. Є й інші підходи до творчості. Бувало, розповім комусь якусь цікаву пригоду, а тоді співбесідник аж вигукне: "О, о, про це обов'язково напиши!" Одних цікавих пригод для мене однак не досить для написання твору. Мене мусить, як кажуть по-народному, копнути думка, ідея, проблема, тоді вона мусить довго тримати мене в своїх не настільки обіймах, як у кліщах, путах, а тоді, якщо виникнуть належні сприятливі умови та обставини, признаюся, досить легко напишу потім оповідання (чи й окремого вірша. Однак поетом я себе до сьогодні не вважаю. На фоні Тараса, Лесі та десятка геніальних українських поетів – не насмілююсь!).

Тоді мені приносить велику радість також сам процес творчості: інколи весь твір спочатку повністю сформовано чи й написано в голові, а тоді його переведу на папір чи в комп'ютер; інколи твір твориться поступово, проте ідея та основна канва твору, як правило, завжди наперед готові.

Ще додаю, що я людина слова ("щире слово — це єдина його зброя"!), отже, цим усе це й пояснюється.

А коли вже сказав про себе, що я людина слова, то дозвольте підкреслити, що я занадто поважаю слово, бо ж воно передає найзаповітніші думки людини та людства, в ньому зафіксовано величезний досвід людства. Я не читаю (і забуваю) тексти – вірші, романи, наукові праці, – я на цьому вчусь, я запам'ятовую все важливе з прочитаного; мені інколи здається, що я навіть якби був зістав у Кечківцях та прочитав усе те, що я на різних місцях світу прочитав, я був би здобув таку саму освіту, яку я здобув. (Зрозуміло, практика теж має своє важливе місце й значення в житті).

Колись давно в дитинстві я десь прочитав якусь стару римську легенду (а може то була байка Езопа?) про те, що людина почала відмовлятися від окремих органів свого тіла як від неважливих. І тільки після того, як їй загрожувала смерть, бо не могла ні ходити, ні робити, ні бачити, ні чути – вона зрозуміла вагу кожної частини людського тіла і почала належно дбати про весь свій організм. Мені здається, що вже відтоді в мені закладено основи розуміння комплексності людського життя, його зв'язку з природою, зі звіриним та пташиним світом та й усім космосом (та й з Богом, якого я розумію, як суму та взаємозалежність усіх сил знаної і незнаної нам природи та всіх світів).

І прочитавши в посланні Т.Шевченка характеристику українців, про їхнє ідолопоклонство перед чужиною та неповагу до себе, про невміння вчитися, як треба, про німців і моголів, про варшавське сміття, грязь Москви, я зрозумів його як президента, уряд і парламент, міністерство закордонних справ, освіти й культури, навіть сільського господарства чи зовнішнього середовища)"оживуть степи, озера..!" **українців та України одночасно і на довгі часи** (тому: "і мертвим, і живим, і ненародженим...") і з того моменту я **зрозумів ядро, основу** проблеми України, і сучасне життя того народу і тої держави я сприймаю як неймовірне сплетення та переплетення всіх тих названих і неназваних факторів, чинників, впливів (зокрема імперських впливів москалів, тих, що карали та розпинали...) на життя хохлів, малоросів та українців.

Так само сприймаю як найвищу народну мудрість народні казки, прислів'я чи приказки, хоча в них потрібно розбиратись, бо там є і "моя хата скраю – я нічого не знаю", але й "на Бога надійся, та сам не лінуйся!"

— Як досягти того, щоб духовні цінності русинів-українців Словаччини стали надбання широкої української громадськості?

— Признаю, що ця проблематика мені дуже близька і давно мене болить. Усна народна творчість та й взагалі народна культура – це справді наше неперевершене народне багатство. У нас ніколи в історії не було ситуації, щоб хтось із наших людей міг написати "Гроф Монте Христо", "Червоне і чорне" чи щось подібного великого за формою. Не було багатих, щоб могли роками сидіти й писати, та навіть, коли б хтось щось подібного створив, хто б то видав і хто б то з підданого люду читав. Проте наші люди створили пісню "Червена ружа трояка", яка в двадцяти-тридцяти рядках до неможливого стисло подає трагічну долю родини. Наша галицька пісня "Ой верше мій, верше" – лірична, красива, ніжна – так само переповнена глибоким змістом. А таких пісень-шедеврів у нас сотні й сотні. Тому я написав: "ніде мені вже не траплялась така ще сила, як ота, що із співаночки родилась, що в нашім серці розцвіла". Отже, наша класика – це наші народні пісні, казки, приказки; це воістину наші справжні перлини! Проспіваш десяток таких пісень – на весіллі, в полі чи (мовчки, без голосу) в арешті, витреш очі, і "над панами ти пан!"

Зразки народної творчості ми не використовуємо також у школах, хоча це чудовий матеріал, посередництвом якого можна навчити дітей розуміти літературу та полюбити добру книгу.

А найбільша біда в тому, що все те багатство пропадає, зокрема й тому, що ми не усвідомлюємо собі справжню вартість тої творчості та й внаслідок тиску сучасної техніки та моди (а може, й псевдолітератури).

Що робити для захисту цього багатства? Усвідомити собі його вагу, ціну та значення та записувати й поширювати його, хоча не можна обмежуватися пропагандою народної творчості. Наша національна культура значно ширша, тому необхідно дбати про розвиток усіх її жанрів, родів та видів.

— Відомо, в усній народній творчості чи не найкраще закріплено дух народу. Отже, хто ж в цьому винен, що це неперевершене багатство безповоротно зникає?

— Дозвольте у відповіді на це питання вийти за його рамки. Хто винен?

По-перше, винні винуваті не тільки в тому, що безповоротно зникає народна творчість. Сьогодні під загрозою вся справжня українська культура, подібно як також культури інших європейських народів. Сьогодні, як ніколи, розперезалися реклама, мода, – "шоу"! – та бізнес, вони володіють світом та визначають вартості, смисл та прямування життя. Причому реклама примітивна до неможливого, мода подібно пропонує несмак та й то лише для найбагатших покупців. А бізнес охопив навіть такі сфери життя, які не мають нічого спільного з купівлею та продажем духовного життя людства. Все те покриває "шоу", повне примітивної розваги, порнографії та сексу. (Зокрема неперевершеним у примітивізмі та необмеженій розпусті є саме українське телевізійне "шоу"!). Така культура деградує людину, відводить увагу народу від його справжніх проблем та нищить непомітно все, що цінного аж до тепер народ створив.

Отже, тут винен весь світ (переважно американський, бо то він ініціатор та розсадник такої культури, такого розуміння матеріального та духовного життя. Проте розумні люди, зокрема керівники держави, мали б мати власний розум, жити за власним розумом та користати з нього! Тому – в нашому випадку – винуваті передусім наші сучасні керівники держави.

Я не проти, щоб фірма чи установа, яка працює на експорт, користалася, згідно потреб, також іншою мовою в матеріалах для іноземних партнерів. Проте чому чужомовні реклами паскудять нашу мову на радіо та телепередачах для нашого

українського громадянина? Нерозбірливих (та й неграмотних) реклам повна чи кожна вулиця, кожен стовп, кожен тин майже кожного українського міста й села? (Колись таке робили з пропагандою успіхів комунізму та безсмертя Леніна. На щастя, це пропало, та прийшла й заволоділа Україною інша не менша непотріб та дурість).

Якщо конкретніше, то на даному етапі найбільш винна сучасна антиукраїнська "вертикаль влади" в Україні. Табачника чи й Кулиняка тут навіть згадати не варто, бо якщо сліди керівної роботи другого поки що не видно, то антидержавне та антиукраїнське спрямування першого не може не помітити навіть учень чи студентик. А він відповідальний (але чи й відповідає?) за освіту та виховання всього майбутнього українського народу.

Потрібно бо усвідомити собі значення освіти та виховання... Наполеон сказав: візьміть від мене армію, політичну та й іншу владу, а дайте мені молодь, і я через десять років знову буду мати Францію! Та ж жодну іншу інституцію не відвідує кожен громадянин держави щодня по п'ять-шість годин протягом семи-десяти, а то й більше років!

Ось де, на мою думку, основне питання всього майбутнього України! **Хто впише у свою програму і вирішить справу молоді, її освіти, виховання та здоров'я, той не тільки захоронить Україну, але й забезпечить її всебічний розвиток, у тому числі й усної народної творчості — неперевершеної скарбниці української культури!**

— **Які Ваші творчі плани на майбутнє?**

— Хоча я тільки що переконував Вас, що я не поет, дозвольте на цей раз почати відповідь з коротесенького вірша.

Я знаю, скільки в мене за спиною літ,
Але не знаю, скільки днів попереду.
Я знаю, скільки в мене за спиною бід,
Але не знаю, чи переживу цю сєреду...
20 червня 2004 р.

Та все-таки плани є: впорядкувати створене, в тому числі творчість, кореспонденцію, архів...

З бібліотекою вийшло не найкраще, та, головне, переважна її частина в Ужгороді, в університеті. Сотні книг з підписами та присвятами в Свидницькому Музеї української культури. Залишки та нові надходження ще в мене.

Публіцистика – це справді моя щоденна робота.

Отже, як тільки справлюся з цією незвичною КНИГОЮ, мушу добитися видання третьої книги **ВИБРАНИХ ТВОРІВ**, а тоді (та й поміж тим) публіцистика та сюди-туди – щось коротке – оповіданнячко чи якийсь роздум, життєвий досвід (на подобіє "Листа сиру Черчилю" чи відповіді на попереднє Ваше запитання).

А оскільки "вертикаль влади" у вас та в нас ще дуже сильна, а опозиція все ще дбає тільки про свої теплі містечка, а не про програму виведення України з кризи, ще не зрозуміла і не написала на свої скрижалі ("бігборди!"):

МОЛОДЬ, ЇЇ ОСВІТА, ВИХОВАННЯ ТА ЗДОРОВ'Я!

чи подібне:

ЗЕМЛЯ, СЕЛО, МОЛОДЬ ТА ЗДОРОВ'Я НАРОДУ!,

то й падання України у катастрофу буде ще довго тривати та продовжуватись, тому й нам – публіцистам! – ще надовго буде роботи!

Лютий 2012 року.

Розмову вів **Іван ХЛАНТА**

ОКРЕМІ ВИДАННЯ

1961

1. Літературний рух на Закарпатті середини ХІХ століття. — Словацьке педагогічне видавництво; відділ української літератури в Пряшеві, 1961. — 273 с., 800 пр.

Зміст: СТАНОВИЩЕ У ДОСЛІДЖЕННІ ЛІТЕРАТУРНОГО РУХУ ЗАКАРПАТТЯ ХІХ СТОРІЧЧЯ; БОРОТЬБА В ПИТАННЯХ РОЗВИТКУ КУЛЬТУРИ ТА ЛІТЕРАТУРИ ЗАКАРПАТТЯ кінця 40-х — початку 50-х років ХІХ ст.; А. Боротьба в питаннях розвитку культури Закарпаття кінця 40-х — початку 50-х років ХІХ ст. Б. Боротьба в питаннях розвитку літератури Закарпаття кінця 40-х — початку 50-х років ХІХ ст. В. Значення культурно-освітньої діяльності О.В.Духновича кінця 40-х — початку 50-х років ХІХ ст. для розвитку культури і літератури Закарпаття. ШЛЯХИ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ ЗАКАРПАТТЯ кінця 40-х — початку 50-х років ХІХ ст. ПРИМІТКИ. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

2. Юрій Бача, Андрій Ковач, Микола Штець. Чому, коли і як?: Запитання й відповіді з історії культури русинів-українців Чехословаччини. — Пряшів, 1967. - 83 с. Зміст той самий, що і у виданні 1992 р.

1978

2а. Олександр Любимов 1898 — 1976. — Пряшів: КСУТ, 1978. — 130 с.

Книга видана під чужим прізвиськом, бо в той час було заборонено друкувати твори Ю.Бачі.

1990

3. За і проти: Про умови розвитку української літератури в Чехословаччині після 1945 року. — Пряшів, 1990.

Рец. та відгуки: **Ференц Н.** Коли неправда душить горло... // Карпатський край. — 1991. — 15 жовт.

1991

4. А матері твоїй завиджу: [Оповідання].— Пряшів: Словацьке педагогічне вид-во в Братиславі, відділ укр. літ. в Пряшеві, 1991. — 256 с., 875 пр.

Зміст: Живе собі баба; Перемога; Сценарій; Паскуда або Скандал діда Марусина; Шкартація; А матері твоїй завиджу.

1992

5. Юрій Бача, Андрій Ковач, Микола Штець. Чому, коли і як?: Запитання й відповіді з історії культури русинів-українців Чехословаччини. [Вид. 2-е, перероб. та допов.].— Київ: ІНТЕЛ, 1992. — 84 с., 2000 пр.

Зміст: Що за книжку даємо Вам у руки?; Чому треба знати минуле свого народу?; Як поділяється минуле життя народу?; Які питання висвітлює історія народу?; Що відомо про найдавніше життя закарпатських українців?»; Чи входили предки

закарпатських русинів-українців до Київської Русі?»; Яка доля спіткала найзахідніші землі Київської Русі?»; В яких державах жив український народ?»; Яке значення мала для Закарпаття церковна культура та релігійна боротьба?»; Чим характерне життя закарпатських українців до початку XVI століття?»; Чим характерне життя закарпатських українців до кінця XVIII століття?»; Які зміни настали в житті українського народу під кінець XVII ст., і як це впливало на закарпатських русинів-українців?»; Що приніс революційний 1848-й рік закарпатським русинам-українцям?»; Чому на Закарпатті виникло москвофільство?»; Що приніс 1867 рік — рік австро-угорського вирівнювання — закарпатським українцям?»; Що принесли початок XX століття і Перша світова війна закарпатським українцям?»; Як сприйняли закарпатські українці Лютневу та Жовтневу революції 1917 року в Росії?»; Як дійшло до приєднання Закарпаття до Чехословаччини?»; Як дійшло до роз'єднання українців Закарпаття на закарпатських та словацьких українців?»; Яким було життя закарпатських українців у Чехословаччині?»; Чому і як розпалася Чехословацька республіка?»; Якою була участь українського населення в національно-визвольній боротьбі народів Чехословаччини?»; Що принесла перемога над фашизмом чехословацьким русинам-українцям?»; Як розвивалося культурне життя українського населення Чехословаччини в 60-х роках і, зокрема, у 1968 році?»; Як розвивалося культурно-національне життя українського населення ЧССР у 70-80-х роках?»; Які основні тенденції характеризують счасне життя русинів-українців Словаччини?»; Який характер має культура українців Закарпаття?; Як розвивалося шкільництво українців Закарпаття?; Які книжки вживалися на Закарпатті від найдавніших часів?; Які газети й журнали виходили (читали) на Закарпатті?; Які культурно-освітні товариства працювали на Закарпатті?; Якими є досягнення художньої самодіяльності в розвитку української культури Чехословаччини?; Який стосунок культури українців Чехословаччини до всенародної української культури?; Чому мова вважається основною ознакою національного життя?; Чи існує спільний корінь української мови і закарпатських діалектів?; Чому українське населення Закарпаття та Пряшівщини так довго називало себе русинами, а не українцями?; Якою мовою говорили наші предки на Закарпатті?; Хто й чому називав закарпатських русинів-українців «руським народом»?; Хто і як проводив мадяризацію українського населення Закарпаття?; Якою мовою писали будителі Закарпаття?; Яку мовну політику проводила на Закарпатті Чехословаччина?; Хто й чому відстоював «русинську» орієнтацію?; Хто відстоював українську мовно-національну орієнтацію на Закарпатті?; Якою була мовна політика на Пряшівщині від 1945 до 1951 року?; Яку роль у поширенні національної свідомості відіграли школи на Пряшівщині?; Коли і як було впроваджено українську культурно-національну орієнтацію на Пряшівщині?; Якими є результати мовної боротьби серед українців Чехословаччини?; Що спричинилося до «непопулярності» української мови на Пряшівщині?; Чи дійсно українці Пряшівщини не розуміють української літературної мови?; Які основні тенденції розвитку української літературної мови в Чехословаччині?; Чому досі не повністю усвідомлюємо собі свою належність до українського народу?; Чи відоме подібне ставлення до свого народу в інших народів?; Чому дальший культурний розвиток населення вимагає завершення національного усвідомлення?; Як проявляється національна свідомість українського населення Словаччини?; Які є завдання в справі дальшого розвитку культурно-національного життя українців Словаччини?; З яких книжок можна найбільше дізнатись про життя українців Закарпаття?; Що хочемо сказати читачеві під кінець?

6. Невідомий Олександр Духнович / Ю.Бача. Шлях Олександра Духновича. — С. 3 — 24; Д.Данилюк. «Затаїти правду не сміючи...». — С. 25 — 60. — Ужгород: Срібна Земля, 1993. — 60 с. (Серія «До джерел». — Ч. 4), 5000 пр..

7. Олекса: Роман у новелах. — Київ: Інтел, 1993. — 144 с.

Зміст: Слово до читача. **Частина перша:** Любов милої та отечества; Сповідь; Причастя; А серце в ньому людяне; Отара й вовки. **Частина друга:** Над Настасом туман; Підводна течія; У позиченому кочі; Пан над панами; Проти фата-моргани; А пси ще довго брехатимуть; Епілог. *Юрій Ярмиш.* Роман Юрія Бачі про Духновича.

1994

8. Юрій Бача, Іван Ванат, Василь Маркусь, Олекса Мишанич, Павло Чучка. «Карпаторусинство»: історія і сучасність: Доп. на I Конгресі Міжнар. Асоц. Українців (Київ, 27 серп. — 3 верес. 1990 р.) та I Конгресі Респ. Асоц. Українознавців (Київ, 20 — 23 груд. 1990 р.) / Упоряд. та передм. О.Мишанича. — К.: АТ «Обереги», 1994. — 64 с.

Зміст: **Василь Маркусь.** Російська імперія і Закарпаття; **Юрій Бача.** До питання про русофільство та москвофільство закарпатських українців від середини ХІХ ст.; **Іван Ванат.** Процес національного самоусвідомлення українців Пряшівщини; **Олекса Мишанич.** Ідейні витоки новітнього «карпаторусинства»; **Павло Чучка.** Закарпаття: українці і русинство. **Про авторів.**

1997

9. Листи самому собі: документальна та інша проза. — Пряшів: Видало Слов'янське прогресивне вид-во в Братиславі, відділ укр. літ. в Пряшеві, 1997. — 326 с.

Зміст: ЛИСТИ САМОМУ СОБІ; МОЇ УКРАЇНСЬКІ ЛІТА: Боріться — поборете!; Старт з руїн космодрому; Рівняння з усіма невідомими. СПОВІДЬ: Я міг би писати; Плями; На трибуну; Навіки; Навіщо той поцілунок?; Сповідь під час прем'єри; А ми тут дійсно ні при чому?; Покладіть за мене квітку на його могилу. БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА.

1998

10. З історії української літератури Закарпаття та Чехо-Словаччини. — Пряшів: Філософський факультет Пряшівського ун-ту, 1998. — 279 с., 300 пр.

Зміст: Вступ. ЛІТЕРАТУРНИЙ РУХ НА ЗАКАРПАТТІ СЕРЕДИНИ ХІХ СТОЛІТТЯ: Стан дослідження літературного руху Закарпаття ХІХ ст.; Боротьба за розвиток культури (преса, шкільництво); Боротьбі за літературну мову; Значення культурно-освітньої діяльності Духновича; Розвиток художньої літератури; Висновки. ЛІТЕРАТУРА. ПРИМІТКИ. УМОВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ ПІСЛЯ 1945 РОКУ: Вступ; Передумови розвитку української культури у післявоєнній Чехо-Словаччині; Негативні передумови розвитку; Позитивні передумови розвитку; Традиції та передумови розвитку літератури; Розвиток літературної критики та публіцистики; До періодизації українського життя в Чехо-Словаччині після 1945 року; Вступні зауваження; До періодизації культурно-національного життя; До періодизації літературного процесу; Замість висновків. ПРИМІТКИ. РЕЗУМЕ. ЛІТЕРАТУРА. ЮРІЙ БАЧА — ДОСЛІДНИК ДЖЕРЕЛ ТА УМОВ. Олекса Мишанич; ЮРІЙ БАЧА — БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА.

Рец. та відгуки: Ільницький М. Книжка, писана 18 років //Дзвін [Львів]. — 1991. — С. 139-141.

2002

11. Добрий день, Україно!: Вибрані статті про Україну. — Пряшів, 2002. — 98 с., 400 пр.

Зміст: Погляд на життя; Від прозрівання до визрівання; На Тарасовій землі; Шевченко між нами; Здрастуй, Україно!; Немає другого Дніпра; Два перші кроки; Пряшів притягаючий...; Я прагну найбільшого; Мої українські літа; Борітеся — поборете!; Старт з руїн космодрому; Рівняння з усіма невідомими; На пагорбі слави чи смутку; Не поминайте лихом; Примітки та пояснення.

12. На правах рукопису: Поезії — Париж—Львів—Цвікау: Зерна, 2002. — 108 с.

Зміст: Від автора; Прощання; Балада про маму; Не забуду про; Роздум про матерів нашого села; У матері, як завжди, син зростає; Пісня про мамині пісні; Аби побачити лиш маму; Я знову згадую село; Перед від'їздом; Моя дружина; Запитання; Я — ні!; Кожен має право на усе; Наївні ми; Могутній дім; Лише весною; Бараняча притча; Дві квітки; Не вадься, не смійся на людях; Він, мабуть, добре товк каміння на дорозі; Скарга на себе; Повір!; Живий лиш про живе гадає; Нехай триває сон і день, і ніч; Вибачили, як то одна людина грає; Буран — великий пан; Герой не той, у кого мрії; Приїлись війни і страхи; На роздоріжжі; Іде; Поетові, який бачив, та не розумів; Невже ж життя таке безбарвне і фразисте; Стою і слухаю, що вітер виграває; Шумує вітер в тихім, чистім полі; Чи не запізно сонце показалось; Нові чи давні наші села; Немов би я і справді націоналіст; Спотворити на світі можна все; Я не плавець; Самохарактеристика; «Колись і я хотів поетом стати»; Пісня про пісню; Я хочу перейти життям людиною; Страшно страхом страшити людей; Я не загину; Бажання; Бо день сьогодні — то твій!; Першокурсникам; Не нарікаю ні на кого; Я той, що не перемагав у житті; Дівоча пісня; Богородице Діво; До ювілею Леніна; Не бійся, Тарасе!; Людці плиткого розуму й легкої поведінки; Ода моєму депутату; Пісні про Старинську долину; Де ми народились, де ми виростили; Пливе хмарка в небі, пливе-пропливає; Вітай же мі, вітай, мій прелюбий сину. КНЯЗЬ ЛАБОРЕЦЬ (Драматична поема — лібрето опери); *Андрій Червеняк.* Нелегка доля людини.

2006

13. Вибрані твори: Проза, поезії, драматична поема / Передм. «Слово на дорогу» (с. 5 — 10) В.Любимова. — Ужгород: Мистецька Лінія, 2006. — 552 с., 300 пр.

Зміст: БУТИ ЛОЗОЮ ЧИ ДУБОМ. *Проза.* Живе соба баба; Нескорена; Перемога; Сценарій; Паскуда, або Скандал діда Марусина; Шкартація; А твоїй матері завиджу, або Черчача Студенка; ...І я міг би писати. Плями. Оповідання з коментарями; На трибуну; Навіки; Навіщо той поцілунок?; Сповідь під час прем'єри; А ми тут дійсно ні при чому?; ... Як перший сніг; Покладіть за мене квітку на його могилу; Бути дубом! (Олекса): *Роман.* Я ТОЙ, ХТО НЕ ПЕРЕМАГАВ.*Поезії.* Князь Лаборець: *Драматична поема.* Примітки та пояснення. Слово про автора.

14. Родовід Андрія Бачі з Кечковець. — Пряшів, 2006.

2008

15. Вибрані твори: Публіцистика і літературознавство / Передм. «Слово на дорогу» (с. 8 — 110 В.Любимова. Редактор О.Козоріз. — Ужгород: Мистецька Лінія, 2008. — 592 с., іл., 300 пр.

Зміст: Слово автора... не на захист, а на пояснення; Слово на дорогу. В.Любимов; Я прагну найбільшого: стати людиною. Т.Мурчинко; Він прагнув стати і зостатись людиною! Л.Бабота. **ПУБЛІЦИСТИКА:** Притча про гілку; Здрастуй, Україно!; Два перші кроки; Немає другого Дніпра; Пряшів притягаючий і лякаючий; Не спроневірився і не спроневірюся; До 50-ї річниці Жовтня; Моє розуміння справи; Листи самому собі; Мої українські літа; Роздуми про народну культуру карпатських українців; Становище русинів-українців Словаччини на дорозі до катастрофи; На границі двох світів, на границі життя і смерті. **ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО:** Передумови входження української літератури в європейський та світовий літературний контекст; Стан та перспективи української мови в країнах проживання українського населення; До питання «мови» Олександра Духновича; Функції художньої літератури бездержавних народів та національних меншин; Умови розвитку української літератури в Чехословаччині після 1945 року; Умови позитивного розвитку національних меншин у Словацькій Республіці; Що являє собою «Русинський словник?»; Псевдоісторія на бізнесовій основі; Можливості необмежено обмежені, але...; Сучасний стан церковно-релігійного життя української національної меншини в Словаччині; Українська інтелігенція Словаччини. **ПРО АВТОРА:** Людвіг Шолтес. Феномен Юрія Бачі; Олекса Мишанич. Юрій Бача — дослідник джерел та умов; Тетяна Кобаль. Необмежене поле роздумів; Левко Різник. Проза моралі. *Примітки та пояснення; Фотоархів.*

16. Юрій Бача, Андрій Ковач, Микола Штець. Чому, коли і як?: Запитання й відповіді з історії культури русинів-українців Чехословаччини. — Вид. 3-е, перероб. та допов. / Підготував Ю.Бача. — Ужгород: Мистецька Лінія, 2008. — 84 с., 800 пр.

Зміст: Ю.Бача. Кілька слів про третє видання; Що за книжку даємо Вам у руки? **З ІСТОРИЇ РУСИНІВ-УКРАЇНЦІВ СЛОВАЧЧИНИ:** Чому треба знати минуле свого народу?; Як поділяється минуле життя народу?; Які питання висвітлює історія народу?; Що відомо про найдавніше життя закарпатських українців?; Чи входили предки закарпатських русинів-українців до Київської Русі?; Яка доля спіткала найзахідніші землі Київської Русі?; В яких державах жив український народ?; Яке значення мала для Закарпаття церковна культура та релігійна боротьба?; Чим характерне життя закарпатських українців до початку XVI століття?; Чим характерне життя закарпатських українців до кінця XVIII століття?; Які зміни настали в житті українського народу під кінець XVII ст., і як це впливало на закарпатських русинів-українців?; Що приніс революційний 1848-й рік закарпатським русинам-українцям?; Чому на Закарпатті виникло москвофільство?; Що приніс 1867 рік — рік австро-угорського вирівнювання — закарпатським українцям?; Що принесли початок XX століття і Перша світова війна закарпатським українцям?; Як сприйняли закарпатські українці Лютневу та Жовтневу революції 1917 року в Росії?; Як дійшло до приєднання Закарпаття до Чехословаччини?; Як дійшло до роз'єднання українців Закарпаття на закарпатських та словацьких українців?; Яким було життя закарпатських українців у Чехословаччині?; Чому і як розпалася Чехословацька республіка?; Якою була участь українського населення в національно-визвольній боротьбі народів Чехословаччини?; Що принесла перемога над фашизмом чехословацьким русинам-українцям?; Як розвивалося культурне життя українського населення Чехословаччини в 60-х роках і, зокрема, у 1968 році?; Як розвивалося культурно-національне життя українського населення ЧССР у 70-80-х роках?; Які основні тенденції характеризують сучасне життя русинів-українців Словаччини?». **З КУЛЬТУРИ РУСИНІВ-УКРАЇНІВ СЛОВАЧЧИНИ:** Який характер має культура українців Закарпаття?; Як розвивалося шкільництво українців Закарпаття?; Які книжки вживалися на Закарпатті від

найдавніших часів?; Які газети й журнали виходили (читали) на Закарпатті?; Які культурно-освітні товариства працювали на Закарпатті?; Якими є досягнення художньої самодіяльності в розвитку української культури Чехословаччини?; Який стосунок культури українців Чехословаччини до всенародної української культури?; Чому мова вважається основною ознакою національного життя?; Чи існує спільний корінь української мови і закарпатських діалектів?; Чому українське населення Закарпаття та Пряшівщини так довго називало себе русинами, а не українцями?; Якою мовою говорили наші предки на Закарпатті?; Хто й чому називав закарпатських русинів-українців «руським народом»?; Хто і як проводив мадяризацію українського населення Закарпаття?; Якою мовою писали будителі Закарпаття?; Яку мовну політику проводила на Закарпатті Чехословаччина?; Хто й чому відстоював «русинську» орієнтацію?; Хто відстоював українську мовно-національну орієнтацію на Закарпатті?; Якою була мовна політика на Пряшівщині від 1945 до 1951 року?; Яку роль у поширенні національної свідомості відіграли школи на Пряшівщині?; Коли і як було впроваджено українську культурно-національну орієнтацію на Пряшівщині?; Якими є результати мовної боротьби серед українців Чехословаччини?; Що спричинилося до «непопулярності» української мови на Пряшівщині?; Чи дійсно українці Пряшівщини не розуміють української літературної мови?.

СУЧАСНИЙ СТАН КУЛЬТУРНО-НАЦІОНАЛЬНОГО ЖИТТЯ РУСИНІВ-УКРАЇНЦІВ СЛОВАЧЧИНИ: Які основні тенденції розвитку української літературної мови в Чехословаччині?; Чому досі не повністю усвідомлюємо собі свою належність до українського народу?; Чи відоме подібне ставлення до свого народу в інших народів?; Чому дальший культурний розвиток населення вимагає завершення національного усвідомлення?; Як проявляється національна свідомість українського населення Словаччини?; Які є завдання в справі дальшого розвитку культурно-національного життя українців Словаччини?; З яких книжок можна найбільше дізнатись про життя українців Закарпаття?; Що хочемо сказати читачеві під кінець?

ПУБЛІЦИСТИЧНІ СТАТТІ

1949

17. **(Ученик)**. Как работает русское коммерческое училище // Пряшівщина. — 1949. — № 6. — С. 4.

1951

18. **Из жизни школьников** // Пряшівщина. — 1951.— № 6.— С.5.
19. **Как по-новому проводить зимние каникулы** // Пряшівщина. — 1951.— № 6. — С. 5.
20. **Молодежь, вперед по пути, указанному февралем 1948 года** // Пряшівщина.— 1951. —№ 8. — С 5.
21. **(Гриша Гербач)**. Советы учащихся – учащимся // Пряшівщина. — 1951. — № 8. — С. 6.
22. **Читатели, откликнитесь!** // Пряшівщина. — 1951. — № 13. — С. 5.
23. **Забутые бардеевские ученики** // Пряшівщина. —1951. — № 14. — С. 6.
24. **Чем объяснить индиферентизм кечковской молодежи** // Пряшівщина. — 1951.— № 14. — С. 6.
25. **(Сотрудник УМ)**. Лучше организовать дело газетного сотрудничества // Пряшівщина. —1951. — № 15. — С. 6.
26. **Уделять больше внимания выпускникам низших средних школ** // Пряшівщина. —1951. — № 16.— С. 5.
27. **Виноваты ли межилаборские гимназисты?** // Пряшівщина. — 1951. — № 17.— С. 6.
28. **О недостатках одной организации ЧСМ (вишнєорлицької)** // Пряшівщина. —1951. — № 19. — С. 5.
29. **Растет сознательный кадр корреспондентов Уголка Молодежи** // Пряшівщина. —. 1951. — № 19.— С. 6.
30. **Использовать все возможности для социалистического воспитания** // Пряшівщина. —1951. — № 21.— С. 5.
31. **Из межилаборских гимназистов выйдут талантливые педагоги** // Пряшівщина. —. 1951. — № 21. — С. 6.
32. **(Ученица ПГ)**. Письмо ученицы к матери. (Нарис) // Пряшівщина. — 1951. — № 21. — С. 6.
33. **По следам нашей критики: [Відповідь на ст. п. ч. 23]** // Пряшівщина. — 1951. — № 21. — С 7.
34. **Берем пример с героизма советских людей** // Пряшівщина. — 1951. — № 23.— С. 6.
35. **Зробимо газету зброєю робітників і селян** // Нове життя. — 1951. — № 1.— С. 1.

1952

36. **Піклування держави про молодь** // Нове життя. — 1952. — № 5. — С. 6.
37. **Побудували хату в рекордний час** // Нове життя. — 1952. — № 5. — С.8.

1954

38. **На зустріч виборам** // Дружно вперед. — 1954. — № 4. — С 1-2.
39. **(Ю. Б.). Книжкова полиця КСУТ:** [Рец. на зб.: “Вчора і сьогодні”] // Дружно вперед. — 1954. — № 12.— С.28.
40. **Про один уривок п’єси:** [В. Зозуляк. “Навстречу счастью”] // Нове життя.— 1954. — № 15. — С. 6.

1955

41. **Бача Юрко, Макара Сергій:** Чого можна було обминути: [Полеміка з І. Мацинським] // Нове життя. — 1955. — № 68. — С. 4.

1956

42. **Za rovnomerný rozvoj prešovského kraja:** [З дискусії про проект директив по II п’ятирічці] // Nový život [Prešov]. — 1956. — № 41. — С.2.
43. **За що зайво обвинувачувати наших батьків:** [Про національне усвідомлення українського населення] // Нове життя. — 1956. — № 53. — С. 4.
44. **(Фецьо Гайдошів з Кечковець)** // Дружно вперед. — 1956. — № 16. — С. 14-15.
45. **(Ковач Ф., Кремпа І.). Студенти Київського у-ту ім. Т. Г. Шевченка (бесіда)** // Нове життя.— 1956. — № 38. — С. 3.

1957

46. **Про одне необмірковане твердження** (Івана Прокіпчака) // Дукля. — 1957.— № 4. — С. 102-103.
47. **Про серйозну справу треба говорити по-діловому:** [Про потребу колективно підняти рівень літератури] // Дружно вперед. — 1957.— № 22. — С.16.
48. **З дискусії до нашої літератури і журналів:** [Анкета з Києва] // Дружно вперед. —1957. — № 24. — С. 20.
49. **(Учасник):** До останньої прем’єри УНТ: [Іван Тобілевич, “Суєта”] // Нове життя. — 1957. — № 72. — С. 4.

1958

50. **На чому виховувати патріотів?:** [В укр. школах не викладають укр. історію ні л-ру] // Дружно вперед. — 1958.— № 7. — С.5.
51. **Чому не любимо віршів?:** [Звертати увагу вивченню поезії у школах] // Дружно вперед. — 1958. — № 7. — С.15.
52. **Лист із Львова:** [Про наук. конф. до чехослов.-укр. зв’язків] // Дружно вперед.—1958. — № 11. — С. 11..
53. **Про нашу Ластівку:** [Рец. на кн.: Ластівка з Пряшівщини.— Київ] // Дружно вперед. — 1958. — № 20.— С.10.

1959

54. **Кілька думок про ювілейне Свято пісні і танцю** // Дукля. — 1959. — № 3. — С. 107-111.
55. **Чи варто друкувати всяку всячину?:** [До ст. В.Зозуляка] // Дружно вперед. — 1959.— № 7. — С.32.
56. **Затримайте тигрів!:** [До ст. Ф. Лазорика] // Дружно вперед.— 1959. — № .— 8. — С. 31.
57. **Київський університет – орденоносець** // Дружно вперед. — 1959.— № 9.— С. 4.

1960

58. **Можна ставити нові вимоги (У Свято пісні і танцю...)** // Дружно вперед.— 1960. — № 6.— С.27.
59. **По батьківщині великого Кобзаря:** [Репортажі] // Дружно вперед. — 1960. — № 10, 11, 12. — С. 31.
60. **З першого активу наукових і культурно-освітніх працівників** // Нове життя. — 1960. — № 13.— С. 3.

1961

61. **По батьківщині великого Кобзаря:** [Репортажі] // Дружно вперед. — 1961. — № 1, 2, 3. — С.31.
62. **Výstava o T. Ševčenkovi:** [Промова на відкритті виставки] // Prešovský vysokoškolač, 1961. — С. 3-4, 22-23.
63. **Прочитайте мамі про Шевченка** // Дружно вперед.— 1961.— № 3. — С. 30.
64. **Могутнє, величне (VI Свято пісні і танцю укр. нас. Чехословаччини)** // Дукля.— 1961.— № 3. — С. 86-88.
65. **Притча про гілку:** [Про долю укр. нас. Закарпаття] // Дружно вперед.— 1961.— № 5. — С. 21 та № 6. — С. 23.
66. **Вихователі народу:** [Про роботу вчителів] // Нове життя. — 1961.— № 3. — С. 2.

1962

67. **Зберігаймо скарби народного мистецтва:** [За 17 років зроблено дуже мало] // Дукля. — 1962. — № 1. — С. 55-56.
68. **За чисте, творче повітря:** [Сучасний стан укр. л-ри Ч-ни незадовільний] // Дукля.— 1962.— № 2. — С. 99
69. **Художній ріст необхідний:** [Про навчання молоді УНТ] // Дукля.— 1962.— № 3.— С. 35-37.
70. **Наш великий успіх:** [VIII Свято пісні...] // Дружно вперед.— 1962.— № 7— 8.— С. 1-2.
71. **Юрій Гарбар:** Нелегко бути функціонером: [Про кечківську артіль] // Дружно вперед. — 1962.— № 9. — С. 9.
72. **Від першого по восьме – огляд Свят пісні і танцю українців Чехословаччини** // Нове життя. — 1962. — № 23. — 3-4.
73. **(Гача-Бача): “Турі-турі у культурі”:** [Про вірш Ф. Лазорика] // Нове життя. — 1962. — 14 лип.
74. **Над новим номером “Дуклі”:** [Аналіз “Дуклі” ч. 1 за 1962 рік] // Нове життя.— 1962. — № 12.
75. **Берегти чистоту рідного слова:** [Написано: “річного” Про культуру мови] // Нове життя. — 1962. — № 12.

76. **Допоможіть вивчити історію:** [Звернення до учителів] // Нове життя. — 1962. — № 34. — С. 5.

1963

77. **За правдиву літературу:** [До другого 10-річчя «Дуклі». Піднести українську літературу до рівня чехословацької літератури] // Дукля. — 1963. — № 3. — С. 56-59.

78. **Ваца J.:** Niekoľko slov na vysvetlenie [П. Гапаку на його рецензію, після ч. 108] // Nové obzory, 1963. — С. 291-295.

79. **Postrádame diferencovaný prístup k našej ukrajinskej literatúre** // Východoslovenské noviny, 21. 9. 1963, s. 4.

80. **Світ Андрія Яцкового:** [Нарис] // Дружно вперед.— 1963.— № 7-8. — С.18-19.

81. **ЮБ:** IX Свято пісні і танцю. // Дружно вперед.— 1963.— № 7-8.— С. 28-29.

82. **Проблеми письменників:** [Про пленум укр. письменників] // Нове життя. — 1963. — № 21.— № 2.

83. **Скромно чи ні?:** [Відповідь на ст.: М.Неврлий: “Скромне вшанування”] // Дружно вперед.— Ч. 5 // Нове життя. — 1963. — № 22. — С. 5.

84. **Цікава бесіда:** [У Пряшеві про культурне життя українців] // Нове життя. — 1963. — № 25. — С. 3.

85. **Пишу про IX, а думаю про X** [Свято пісні і танцю...] // Нове життя. — 1963. — № 27. — С. 2.

86. **Давайте вже конкретно:** [Про недоліки в госп. житті та в школах] // Нове життя. —1963.— № 32.— С. 3.

87. **Вісім прикладів одної з причин:** [Про нашу необізнаність, неінформованість] // Нове життя. — 1963. — № 41. — С. 2.

88. **Школи справді заслуговують на увагу:** [Про стан шкіл та учителів] // Нове життя. — 1963. — № 44.— С. 3.

89. **І в Матисовій люди хороші:** [Нарис] // Нове життя. — 1963. — № 50.— С. 2.

1964

90. **Присутні висловились ЗА:** [А.Червеняк: “Наші чергові завдання”. Перша дискусія про л- ру на 11-му році «Дуклі»] // Дукля. — 1964. — № 2. — С. 109-111.

91. **Зрозуміти і реалізувати** // Дукля. — 1964.— № 3. — С. 93.

92. **Шевченко між нами:** [Про значення Т.Шевченка для укр. населення] // Дружно вперед. —1964. — № 3. — С. 8-10.

93. **Потрібен не крок, а рішення:** [Про принципове рішення проблем шкільництва] // Дружно вперед. —1964. — № 7 — С. 5-6.

94. **Не вона (Україна бідна), а ми:** [Про наше незнання історії та культури України] // Дружно вперед. —1964. — № 9. — С 30.

95. **Вчителів і дерево пізнають з плодів:** [Більше уваги вчителям] // Нове життя. — 1964. — № 13.— № 1.

96. **На трибуну п'ятої конференції КСУТ:** [Про недостатню роботу КСУТ] // Нове життя. — 1964. — № 16. — С. 2.

97. **Що нам підказав Фестиваль** [третій... драми і художнього слова у Снині] // Нове життя. — 1964. — № 17. — С. 2.

98. **На Тарасовій землі:** [Репортажі з України] // Нове життя. — 1964. — № 26. — С.7; № 29.— С. 5, № 30. — С. 5, № 31. — С.5, № 32. — С.5.

99. **Чому?:** [Проти означення Токаїка словацьким селом] // Нове життя. — 1964. — № 34. — С. 5.

100. **Чому “навмисне” замість “нароком”?**: [Проти критики вживання народних слів] // Нове життя. — 1964. — № 36. — С. 4.
101. **Генеральські сльози**: [Про ген. Веденіна з Москви] // Нове життя. — 1964. — № 39. — С. 5.

1965

102. **Význam a dosah práce s ukrajinskou sovietskou tlačou medzi Ukrajincami .východného Slovenska** // Dvadsať rokov ruštiny... — Bratislava, SÚV ČSSP, 1965. — С 195-197.
103. **Знайти основне, координувати**: [О.Духнович – дискусія] // Зб. матеріалів наук. конф. до 100-річчя з дня смерті // Дукля. — 1965. — № 4. — С.313-316.
104. **Життя і творчість О.В.Духновича** // Наш голос [орган Общества Карпаторусских Канадцев]. — Торонто, 1965. — С. 1-3.
105. **Вони цієї каші не варили**: [Й.Шелепець, “Коні не винні”] // Дукля. — 1965. — № 1. — С 100-102.
106. **Як я “спотворив” Духновича?**: [Пояснення до ст. М. Мольнара] // Дукля. — 1965. — № 1. — С 108-110.
107. **Якою буде десята прем'єра ПУНА?** // Дукля. — 1965. — № 3. — С.64 - 67.
108. **З приводу Штура...**: [Штур – як приклад для нас] // Дукля. — 1965. — № 4 — С.1-3.
109. **Хто такий Духнович?**: [За що сучасність не хоче визнавати Духновича?] // Дружно вперед. — 1965. — № 3. — С. 9-10.
110. **Українці за океаном**: [Рец. на кн.: Українська л-ра в Канаді] // Дружно вперед. — 1965. — № 4. — С. 30.
111. **Рости і діяти нам треба**: [Не скаржитись на проблеми, а боротися за реалізацію постанов...] // Дружно вперед. — 1965. — № 8. — С. 26-27.
112. **Не обманюйте людей...**: [Про Народний календар на 1965 р.] // Нове життя. — 1965. — № 9. — С. 4.

1966

113. **До “Несподіваного висновку” М. Неврлого**. // Дукля. — 1966.— № 6.— С. 55.
114. **Скільки в нас доріг і якою з них нам іти?**: [Критика “зближування” народів та мов] // Дружно вперед. — 1966. — № 1. — С. 4-5.
115. **Андрій Калина**: Два рази чому, або Хіба ревуть воли, як ясла повні?: [Не було б причин, не було б і скарг] // Дружно вперед. — 1966. — № 3. — С. 8.
116. **А.К-а**. Два календарі: [КСУТ і УСТК у Варшаві – порівняння. Наш – чудовий; їхній – кращий] // Дружно вперед. — 1966. — № 3. — С. 20.
117. **Не спроневірився і не спроневірюся**: [Працювати за прикладом І.Франка] // Дружно вперед. — 1966. — № 5. — С. 3 - 4.
118. **Здрастуй, Україно! – репортаж про Україну** // Дружно вперед. — 1966. — № 10,. — С. 6-7, 27.
119. **(А. Калина)**: Справжня праця попереду: [До ювілею журналу «Дружно вперед». Успіхи – є, проблем не меншає] // Дружно вперед. — 1966. — № 10. — С. 27.
120. **Андрій Калина**: Право на сумнів: [До 49 річниці Жовтня. Люди мають право сумніватися чи то єдиний, найкращий єдиноправильний шлях до щастя] // Дружно вперед. — 1966. — № 11. — С. 2.
121. **У новому році нові проблеми**: [Радіоновини для українців дали на 8 год. ранку] // Нове життя. — 1966.— № 2. — С. 1.

122. **Про дві дрібниці:** Куди поділося велике “У” і Тарас Бульба – космонавт?: [Слов. радіо Кошиці говорить про “Український” нар. ансамбль як про “умелецький” (художній) ансамбль. Слов. радіо Братислава говорило про Тараса Бульбу як про космонавта] // Нове життя. — 1966.— № 6. — С. 1.
123. **(А. Калина):** Нарешті “Народ співає”! (Про вихід збірника тієї ж назви) // Нове життя. — 1966.— № 6. — С. 6.
124. **Товаришу делегат:** [Слово до делегатів окр. конференцій КСУТ] // Нове життя. — 1966.— № 17.— С. 1.
125. **(А. К-а):** Наш ідеал – бути як Франко // Нове життя. — 1966. — № 23. — С. 3.
126. **Так пишу і пишу:** [Спогад про виникнення НЖ] // Нове життя. — 1966.— № 26.— С. 7.
127. **Подія на сцені УНТ:** [“Сватання на Гончарівці” Гр. Квітки Основ’яненка] // Нове життя. — 1966.— № 40.— С.1.
128. **На запитання редакції відповідає Юрій Бача:** // Нове життя. — 1966.— № 40.— С.10.
129. **Як собі уявляєте розвиток української культури?:** // Нове життя. — 1966.— № 52. — С. 2.

1967

130. **Безмірна відповідальність:** [Про п’ятий з’їзд письменників України] // Дукля. — 1967. — № 1. — С.37-39.
131. **Два перші кроки:** [Про ленінське та сталінське розуміння нац. питання] // Дукля. — 1967. — № 2. — С 1-6.
132. **Пряшів притягаючий і лякаючий:** [Про відносини між українцями у Пряшеві] // Дукля. — 1967. — № 4. — С 44-48.
133. **Не все чорне, що Куліш:** [До ювілею П. Куліша] // Дукля. — 1967. — № 4. — С 58-66.
134. **Шлях на широку ниву:** [Поп В.: Гойда Юрій. — Київ: Рад. письменник. 1963] // Дукля. — 1967. — № 4. — С 72-73.
135. **Доказ зрілості:** [Про п’ятий з’їзд письменників України] // Дружно вперед. — 1967.— № 1. — С.28.
136. **Давайте багато на себе візьмемо:** [Заклик до учителів] // Дружно вперед. — ШІЖ) 1967. — № 2.— С. 6.
137. **Переполюх не тільки зайвий** // Дружно вперед. — 1967. — № 7. — С. 31.
138. **Немає другого Дніпра:** [Про єдність України та її народу] // Дружно вперед. — 1967. — № 10. — С. 24.
139. **Ювілей не став зламом:** [50-річчя Жовтня не вплинуло на поліпшення роботи] // Дружно вперед. —1967. — № 12.— С.15.
140. **Чудо чи випадок?:** [Герої-українці – то східнослов. жителі. Бандити – то українці] // Нове життя. — 1967. — № 4. — С. 2.
141. **(А. Калина).** А ви хочете бути дорослими?: [Про розчарування у житті] // Нове життя. — 1967. — № 6. — С. 7.
142. **Діалог між Юрієм Бачею та “Резонансами”** // Нове життя. — 1967. — № 19. — С. 7.
143. **(А. Калина).** В Кошицях вперше і широко: [До ювілею І. Франка] // Нове життя. — 1967. — № 23. — С 32.
144. **Вперше на Святі концерт власної творчості:** [Профілі А. та В. Любимова] // Нове життя. — 1967. — № 26. — С. 5.
145. **Знов недогляд?:** [У “Štatistickej ročenke“ нема українців] // Нове життя. — 1967. — № 32.— С. 1.

146. **-юб-**. Українська графіка: [Про виставку укр. графіки у Штетині] // Нове життя. — 1967. — № 36. — С. 5.
147. **Революція триває:** [До 50-річчя ВЖСР] // Нове життя. — 1967. — № 44. — С. 2.
148. **Першим не легко:** [До 50-річчя ВЖСР] // Нове життя. — 1967. — № 45. — С. 3.
150. **Лист і відповідь на нього:** [“Читачеві”, який дорікає за вживання слова “Боже!”] // Нове життя. — 1967. — № 47. — С. 5.

1968

151. **Усвідомити себе!** // Народний календар на 1969 рік. — Братислава, 1968. — С. 28-30.
152. **Доказ здібності:** [Рец. на кн.: Науковий збірник Музею укр. культури у Свиднику, т. 3 – про В. Гнатюка] // Дукля. — 1968. — № 2. — С. 148-150.
153. **Я не методик, але...** // Дружно вперед. — 1968, 2, (ШіЖ). — № 6. — С. 2-3.
154. **Книга не товар лиш. Книга – товариш** // Дружно вперед. — 1968. — № 3. — С. 9.
155. **Бо доля не мати - репортаж про долю українців у Польщі** // Дружно вперед. — 1968. — № 3. — С. 10-11.
156. **Вірність – рівність!:** [Українці ЧСР домагаються рівності] // Дружно вперед. — 1968. — № 4. — С. 3.
157. **Нарешті про школу:** [Чума А., Бондар А. Укр. школа на Закарпатті та Східній Словаччині, 1967] // Школа і життя. — 1967-68. — Дод. до ж.: Дружно вперед. — 1968. — С. 4-5.
158. **Олесю Гончару сповнилося 50 років** // Дружно вперед. — 1968. — № 4. — С., 15.
159. **Міжнародна асоціація українців:** (Інтерв'ю В. Дацея з головою Ю. Бачею) // Дружно вперед. — 1968. — № 8. — С. 6.
160. **Міжнародна асоціація українців:** [Комюніке про МАУ] // Дружно вперед. — 1968. — № 8. — С. 7.
161. **Від свого не відступимо:** [До листа Строківських матичарів. Тут же і лист...] // Дружно вперед. — 1968. — № 8; Школа і життя. — 1967-68. — № 12. — С. 5.
162. **Українці на VI з'їзді славистів:** [Внесок українців у роботу з'їзду] // Дружно вперед. — 1968. — № 9. — С. 18.
163. **Потрібна, як сіль:** [Організація для укр. молоді] // НЖ, 18, 1968, Тон, 1, 1968, 3, 2.
164. **Між українцями у Польщі** // Нове життя. — 1968. — № 2. — С. 2.
165. **Як у краплі води** // Нове життя. — 1968. — № 4,
166. **Аж три примірники!:** [Історії України дійшли до Пряшева для всієї Пряшівщини] // Нове життя. — 1968. — № 6,
167. **Хай живе статистика:** [Про її неправдивість по відношенню до українців] // Нове життя. — 1968. — № 9. — С. 3.
168. **Не поліпшувати, а вирішити** [українські проблеми] // Нове життя. — 1968. — № 10.
169. **Відповідь А. Бірошу** // Нове життя. — 1968. — № 13. — С. 12.
170. **Демократія починається там, де є і критика** // Нове життя. — 1968. — № 15. — С. 1-2.
171. **Перші проблеми** [процесу демократизації українців Сх. Словаччини] // Нове життя. — 1968. — № 15. — С. 2.
172. **(-юб-) Реабілітовано важливі кривди.** [До реабілітації гр.-кат. церкви] // Нове життя. — 1968. — № 16. — С. 3.

173. **Резолюція із Гавая, Маковець, Сташковець** // Нове життя. — 1968. — № 15
174. **Резолюція з Гуменного** // Нове життя. — 1968. — № 15.
175. **Неінформованість – найбільша причина незадоволення** // Нове життя. — 1968. — № 16.
176. **Тенденція продовжується – хто її режисери?:** [Слов. преса про українців] // Нове життя. — 1968. — № 20,
177. **Шановний читачу з Бехерова** // Нове життя. — 1968. — № 20. — С. 4.
178. **Треба реабілітувати русинів:** [До нац. проблем українців Чехословаччини] // Нове життя. — 1968. — № 22-23. — С. 4.
179. **Українці і мадяри на ЦК КПС:** [Делегації КСУТ та Чемадок] // Нове життя. — 1968. — № 22-23. — С. 11.
180. **На бесіді в Ублі** // Нове життя. — 1968. — № 26.
181. **П'ять місяців демократії:** [До дискусії про права укр. НМ] // Нове життя. — 1968. — № 28. — С. 1,7.
182. **Люди, майте розум** // Нове життя. — 1968. — № 29.
183. **Не хрестини, а похорони:** [31 травня мав відбутися Народний з'їзд по оновленню Народної Ради] // Нове життя. — 1968. — № 31. — С. 4.
184. **(-ач-) І ми в республіці!:** [Агітація в Словаччині проти українців] // Нове життя. — 1968. — № 31. — С.1,7.
185. **Демократія – для кого?** // Нове життя. — 1968. — № 34.
186. **І демократизація – це боротьба** // Нове життя. — 1968. — № 35. — С. 4.
187. **Реабілітація чи спекуляція?** // Нове життя. — 1968. — № 36.
188. **Під Бескидом дзвони дзвонять** // Нове життя. — 1968. — № 42.
189. **Сталося - а далі як?:** [Що робити після приходу танків] // Нове життя. — 1968. — № 45,
190. **Що нового навколо СМК?** // Нове життя. — 1968. — № 45.
191. **Письменники про свої проблеми** // Нове життя. — 1968. — № 46.
192. **В надії на справедливість** // Нове життя. — 1968. — № 46.
193. **Десять місяців демократизації** // Нове життя. — 1968. — № 50.
194. **Сили є, треба їх організувати:** [Інтерв'ю з Ю.Бачею про діяльність українців після приходу танків] // Нове життя. — 1968. — № 52. — С. 1-2.
195. **Чесна думка і спекуляція з нею** // Нове життя. — 1968. — № 52.
196. **Потрібна, як сіль** // Нове життя. — 1968. — № 56.

1969

197. **Хочемо творити своє життя** // Народний календар на 1970 рік. КСУТ, 1969. — С. 82-93.
198. **Найгірший, хто не виховує молодь** // Дружно вперед. — 1969. — № 4. — С. 6.
199. **Мацинський повертається у поезію** // Дружно вперед. — 1969. — № 5.— С. 18.
200. **Пісня молоді: (Вірш)** // Дружно вперед. — 1969. — № 6. — С. 11.
201. **Вперше в нашій історії:** [Страйк учителів свідницького р-ну] // Нове життя. — 1969. — № 1. — С.1, 5.
202. **З дискусії:** [На пленумі ЦК КСУТ] // Нове життя. — 1969 (ШіЖ), 6, 1969-70.— № 9. — С. 2-7.
203. **Про сучасні завдання КСУТ:** [Анкета НЖ] // Нове життя. — 1969.— № 10.— С. 1, 2.
204. **Знову до праці:** [Перед окр. конференціями Ради укр. Молоді] // Нове життя. — 1969, (Тон, 2, 1969. — № 4.— С.1.

205. **Рада української молоді і два з'їзди молоді:** [Про роботу делегації Ради укр. молоді на заключному з'їзді ЧСЗМ у Братиславі] // Нове життя. — 1969, (Тон, 2, 1969. — № 4. — С. 2).

206. **Рада молоді хоче...** // Нове життя. — 1969, (Тон, 2, 1969.— № 8.— С. 1).

207. **Який сучасний стан в молодіжному русі Словаччини по відношенню до нашої молоді?:** [З промови голови ЦК РУМ доц. Ю. Бачі] // Нове життя. — 1969, (Тон, 2, 1969. — № 9.— С.1, 3).

208. **Створити народну репрезентацію** [українців-русинів Словаччини] // Нове життя. — 1969, (Тон, 2, 1969.— № 19. — С. 1.

209. **Настала осінь...**: [Програма РУМ на зиму 1969-70] // Нове життя. — 1969, (Тон, 2, 1969.— № 19.— С. 1).

210. **За демократичні умови для всієї молоді** // Нове життя. — 1969, (Тон, 2, 1969. —№ 20. — С. 1.

211. **Замість пленуму, звіту й плану праці:** [Про діяльність РУМ] // Нове життя. — 1969, (Тон, 2, 1969. — № 21. — С. 2.

1970

212. **Треба вчитися в Котляревського:** [До 200-річчя від народження] // Дружно вперед.— 1970.— № 1. — С. 22.

213. **Минає рік** [від смерті Федора Лазорика] // Дружно вперед. — 1970. — № 7.— 18.

1977

214. **Зостала праця і приклад – про О. Любимова**, (ШіЖ), 14, 1977, 2 (150), С. 6) // Дружно вперед. — 1977,

215. **Novým predajniám aj pekne názvy** // Socialistický obchod, Ministerstvo obchodu ČSSR.— Praha, 1977, 12, 24.

1978

216. **Pozornost' nielen technike, ale aj ľuďom okolo nej** // “Zkušenosti /z provozní a projektční praxe závodu”. — Praha, PORS, 1978, č. 104, s. 35-39.

1985 — 1986

217. **Nestratiť kontakt:** [Не відставати від слов. літ. контексту] // Nové slovo, 1985 — № 10.— С. 2.

218. **Без історії – нема життя** // Нова думка [Нові Сад], 1986. — № 57. — С. 35.

1988 — 1989

219. **Велике видиться на відстанні:** [Про народні традиції] // Нове життя.— 1988. — № 36. — С. 2.

220. **Для потреб народу** // Нове життя. — 1988. — № 51-52. — С. 3.

221. **Такий стан треба змінити** // Нове життя. — 1989. — № 50. — С. 2-3.

1990

222. **Зрозуміти себе і свій час** // Дукля. — 1990. — № 4. — С. 52-58.

223. **Вихователі народу** // Дружно вперед. — 1990. — № 3. — С. 1.

224. **Життя – безперервна боротьба:** [Слово до молодих] // Дружно вперед. — 1990. — № 4. — С. 4.
225. **Колиску чи труну подарувати хочете?:** [Слово до молодих] // Дружно вперед. — 1990. — № 5. — С. 1-2.
226. **Щастя у ваших руках:** [Слово до молодих] // Дружно вперед. — 1990. — № 7.. — С. 8.
227. **Більшого не знаю, меншого не беру:** [Слово до молодих] // Дружно вперед. — 1990. — № 8 . — С. 30.
228. **Нічого в нас не буде легким** // Нове життя. — 1990. — № 2. — С. 1.
229. **Поможеш, Духновичу?:** [Його працьовитість та жертовність помогла б і нам] // Дружно вперед. — 1990. — № 40. — С. 3, 13-14.
230. **Писати просто, зрозуміло** // Нове життя. — 1990. — № 9. — С. 6.
231. **Поезія знову у перших рядах** // Дружно вперед. — 1990. — № 12. — С. 10.
232. **Лем чисто по-заміськи** [по-лабірськи] // Нове життя. — 1990.— № 11. — С. 6.
233. **Народ вимагає більше:** [Дотеперішні зміни в житті укр. нас. недостатні] // Нове життя. — 1990. — № 29.— С. 2.
- 234 **За нього говорить його робота:** [Про Л.Довговича] // Нове життя. — 1990.— № 40. — С. 5.
235. **Як репрезентувати?:** [Про делегацію РО в Америці та Канаді] // Нове життя. — 1990.— № 20. — С. 7.
236. **Мета – підвищення рівня газети** // Нове життя. — 1990.— № 17. — С. 7.
237. **Повчитись, нарешті повчитись** // Нове життя. — 1990.— № 34.— С. 3.
238. **Писати про себе правду** // Нове життя. — 1990.— № 37. — С. 5.
239. **Русини і політичний русинізм** // Нове життя. — 1990.— № 17. — С. 2.
240. **Зміни в нашому житті недостатні** // Нове життя. — 1990.— № 44. — С. 8 та 46.
241. **З'їзд Карпатських українців** // Нове життя. — 1990.— № 49. — С. 6.
242. **Про прем'єру УНТ:** [В.Турок. Руснак і Людмила] // Нове життя. — 1990.— № 50. — С. 4.
243. **Їх об'єднує любов до пісні** // Карпати – український мішаний хор при МсК СРУСР у Кошицях. — Кошиці, 1990.— С.1-2
244. **Людина йде містом:** [Нарис про М. Чабалу] // Народний календар на 1991 рік.. Братислава. — 1990. — С. 34- 35.
245. **Знайти мету свого життя:** [Слово до молоді] // Тарасова Україна.— 1990. — № 5. — С. 23.

1991

246. **Новий український журнал:** [“Наш голос”, орган укр. письменників Румунії] // Дукля. — 1991. — № 1.— С. 74.
247. **Борітеся – поборете! Моє українське літо:** [Про ситуацію на Україні] // Дукля.— 1991.— № 2. — С 37-42.
248. **Народ собі, роздуми про народну культуру** // Дукля.— 1991.— № 3-4. — С. 23-26.
249. **Зосередитися на позитивне, розумне:** [До 40-річчя НЖ] // Нове життя. — 1991. — № 7.— С. 1.
250. **Час вимагає більше:** [До 60-річчя Ф. Ковача] // Нове життя. — 1991. — № 10.—С.. 2, 4.
251. **Повчитись, нарешті повчитись** // Нове життя. —1991. — № 34.
252. **Організація РУХ в ЧСФР** // Закарпатська правда [Ужгород]. 1991. —1 листоп.

253. **Так собі представляю людину:** [До 90-річчя Е.Любимової] // Дружно вперед.— 1991.— № 1. — С. 14-15.
254. **Що хоче зробити з нами політика?:** [Про обмеження умов розвитку укр. населення] // Дружно вперед.—1991. — № 5. — С. 17.
255. **Чи справді дискусія допомагає дійти до правди?** // Дружно вперед.—1991. — № 6. — С. 3.
256. **Несподівана перемога** // Нове життя. — 1991. — № 43. — С. 1, 3.
257. **Я “за”, але й “проти”** // Нове життя. — 1991.— № 6.— С. 3.
258. **Союз Молоді Карпат оновив свою діяльність** // Нове життя. — 1991. — № 42. — С. 4.

1992

259. **Кілька думок про ювілеї напередодні власного ювілею** // Дружно вперед. — 1992. — № 1. — С. 22.
260. **Русини – своєрідність і спекуляція нею** // Закарпатська правда [Ужгород]. — 1992.
261. **Русини – своєрідність і спекуляція нею** // Республіканець [Львів. Теоретичний журнал Львівської обласної організації УРП]. — 1992 (січень-березень). — Ч. 3.
262. **(ред.). Безкомпромісна гра долі:** [До 60-річчя Юрія Бачі] // Дукля. — 1992. — № 2.— С. 45.
263. **(Бача Ю., Ванат І., Ковач Ф., Чума А., Штець М.):** До сучасних проблем нашого культурно-національного життя. СРУС // Додаток до газ.: Наше життя. —1992. — № 4.— С. 1-12.
264. **У кожного народу є свої набутки в світовій культурі** // Закарпатська правда [Ужгород]. — 1992. — № 13. — С. 4.
265. **Тристостітдесятирічна Академія (Києвомогилянська...)** // Мукачево, Срібна земля. — 1992. — № 4. — С. 7.
266. **Без страху та з надією. Що нового на Україні?** // Дружно вперед. — 1992. — № 3.— С. 8-9.
267. **Відповідаємо** // Дружно вперед. — 1992. — № 3. — С. 17.
268. **Рух намітив нові завдання** // Нове життя. — 1992. — № 5. — С. 10.
269. **Вибори наближаються, - що нас чекає?”** // Нове життя. — 1992. — № 11.— С. 4-5.
270. **Музей української культури у Свиднику буде!** // Нове життя. — 1992.— № 16. — С. 3.
271. **Партія зелених про національні меншини** // Нове життя. — 1992. — № 50.— С. 6.
272. **З приводу не “першого” і не “світового” [з’їзду русинів]** // // Нове життя. — 1992. — № 50. — С. 7.

1993

273. **Старт з руїн космодрому:** [3 літніх думок 1993 року про Україну] // Дукля. — 1993.— № 6. — С. 60-67.
274. **За Андрієм Шлепецьким:** [Некролог] // Дружно вперед.— 1993.— № 3.— С. 9.
275. **Чесно прожите життя:** [До 80-річчя Юрія Цимбори] // Дружно вперед. — 1993. — № 10-11.— С., 10-11.
276. **До словацько-українських культурних відносин** // Дружно вперед. — 1993. — № 12.— С. 8-9.

277. **Перший спільний науковий збірник:** [УВУ, Мюнхен, 1992] // Нове життя. — 1993. — № 1. — С. 3.
278. **Радіостанція Свобода (Маєрник Юрій) про Музей (української культури)** // Нове життя. — 1993. — № 10. — С. 4.
279. **Убогість концепції та аргументації:** [З приводу бесіди в Словацькій ТВ] // Нове життя. — 1993. — № 10. — С. 2.
280. **Чому, коли і як? – знову на світі:** [Ю.Бача, М. Ілюк – розмова] // Нове життя. — 1993. — № 11. — С.2.
281. **Наші школи – без елементарної координації** // Нове життя. —1993.— № 12. — С. 2.
282. **Політики не мають права не знати** // Нове життя. — 1993.— № 16. — С. 6.
283. **Лише професіональна культура представляє народ** // Нове життя. — 1993. — № 20. — С. 5.
284. **Неправди на продовження:** [До передачі “Кроки” в Словацькій ТВ] // Нове життя. — 1993. — № 24. — С 4.
285. **Бийте правдою, - тоді переможете:** [Відкритий лист Марку Смішкові] // Нове життя. — 1993.— № 27. — С. 7.
286. **Свідомо прожите життя:** [Про Павла Ніроду] // Нове життя. — 1993.— № 41. — С. 2.
287. **Національним школам потрібна державна увага** // Нове життя. — 1993. — № 43. — С. 3.

1994

288. **Хто збагачує мистецтво Америки?:** [Про Б.Потягайло] // Дружно вперед. — 1994. — № 9-10. — С. 32-33.
289. **Завжди на своєму місці:** [До ювілею Йолани Марушак] // Нове життя. — 1994. — № 20. — С. 3.
290. **Скодифікуються, а далі що?** // Нове життя. — 1994. — № 29-30. — С.1, 3 та №. 31-32.
291. **Якщо скодифікуються – що далі?** // Нове життя. — 1994. — № 40. — № 1. — С. 3.
292. **Відкинуте щире слово:** [Щирі слова, які було заборонено в радіо Пряшів] // Нове життя. — 1994. — № 49. — № 1. — С. 3.
293. **Будьте самими собою і не поспішайте жити** // Веселка. — 1994/95. — № 5. — С. 3.

1995

294. **Дальші гроші на антиукраїнську діяльність** // Нове життя. — 1995. — № 2. — С. 5.
295. **Капля проб’є скалу не силою, а витривалістю** // Нове життя. — 1995. — № 51-52. — С. 1.
296. **Slovo ukrajinskej inteligencie SR slovenskej inteligencii.** TASR /a niekoľko slov. novín/, 1995.
297. **Нагороди його сторицею:** [Про Л. Довговича] // Дружно вперед. — 1995. — № 9-10.— С. 6-7.
298. **(Ю. Б.). Відійшла людина:** [За Е. Любимовою] // Нове життя. — 1995. — № 23. — С. 3.
299. **В центрі уваги – економіка** // Нове життя. — 1995. — № 32-33.— С.1, 3.
300. **Про молодь** // Нове життя.— 1995. — № 43 [Додаток ШІЖ. — 1995. — № 2. — С. 5-7].

1996

301. **Політичне русинство – політична провокація** // Всесвіт [Київ].— 1996.— № 4. — С. 152-155.
302. **Рівняння з усіма невідомими: [Про ситуацію на Україні]** // Розбудова держави [Київ]. — 1996. — № 3.
303. **Українська діаспора в Словаччині раніше і тепер** // Новини Закарпаття. — [Ужгород]. — 1996. — № 78-79. — С. 15.
304. **O súčasnej národnostnej politike na Slovensku** // Slovenský sever. — 1996. — № 2. — С. 8-9.
305. **Рівняння з усіма невідомими: [З моїх українських думок]** // Дукля. — 1996. — № 1. — С. 27-34.
306. **З діяльності ПДГ** // Нове життя. — 1996. — № 7-8. — С. 5.
307. **Величавий хорал української пісні** // Нове життя. — 1996.— № 9-10.— С. 2. 504
308. **Зустріч з письменниками** // Нове життя. — 1996. — № 9-10.
309. **Шаленота продовжується** // Нове життя.— 1996. — № 13-14. — С. 3.
310. **Що знає гімназист про Україну?: [Л. Роман у “SME”, 1996, č. 81, повчає Україну і лякає Україною]** // Нове життя. — 1996.— № 21-22. — С. 2.
311. **Без рідної школи народ загине** // Нове життя.— 1996. — № 45-46. — С. 4.
312. **Свідомий син свідомих батьків: [До ювілею М. Куштика]** // Нове життя. — 1996. — № 47.— С. 5.
313. **Нова книжка з Румунії: [Ткачук С. “Молитва за рідну мову”]** // Нове життя.— 1996. — № 49. — С. 10
314. **(Присутній). Зупинити ліквідацію нашого церковного життя** // Нове життя. — 1996. — № 50. — С. 8.
315. **Вже досить себе не поважати** // Нове життя. — 1996. — № 51-52. — С.1,3.
316. **Рішати на основі правдивих інформацій** // Громада.— 1996. — № 3.— С. 1.
317. **Якби ми мали газету** // Громада. — 1996.— № 3.— С. 4.
318. **Розмова з письменниками: [На запитання “Веселки” відповідає Юрій Бача]** // Веселка. — 1996-97.— № 5. — С. 2.

1997

319. **Знову про “трактат”:** [С. Квіт про працю І.Дзюби] // Шлях перемоги [Київ]. — 1997.— № 16.— С. 4.
320. **(Ю. Б.). Найосновніші дані про Україну** // Нове життя.— 1997.— № 3 — 4. — С. 7.
321. **Відкритий лист представників... русинів-українців державним органам СР** // Нове життя. —1997.— № 5-6. — С. 3.
322. **Пряшів та українці: (До 750-річчя Пряшева)** // Нове життя. — 1997. — № 11-12. — С. 4.
323. **Представники русинів-українців у Національній Раді СР** // Нове життя. — 1997. — № 13-14. — С. 1
324. **Незабутній Іван Мацинський** // Нове життя. — 1997. — № 13-14.— С. 5.
325. **(А. Калина). На що буде виговорюватися тепер?: [Про єп. Івана Гірку]** // Нове життя. — 1997. — № 15-16. — С. 5.
326. **(А. Ка). Про підготовку Форуму інтелігенції** // Нове життя. — 1997.— № 15-16. — С. 5.
327. **Подібна хвороба “пудкарпатських русинув”** // Нове життя. — 1997. — № 17-18. — С. 8.
328. **Бути корисним для народу, відповідати за слово й діло: (Мирослав Ілюк, інтерв'ю до 65-річчя Ю. Бачі)** // Нове життя. — 1997. — № 19-20.— С. 5.

329. Душа родини і колективу: [До ювілею О.Довговича] // Нове життя. — 1997. — № 19-20. — С. 4.
330. (А. Калина). Не призабули, але так роблять усі! // Нове життя. — 1997. — № 19-20. — С. 4.
331. (Присутній). Зустріч з ювілярем // Нове життя. — 1997. — № 21-22. — С. 3.
332. “План Кабінета Міністрів по ліквідації русинів як народу”: [Коментар до коментарів] // Нове життя. — 1997. — № 21-22. — С. 5.
333. Зостали вже лише пісня й танець..! // Нове життя. — 1997. — № 23-24. — С. 3
334. Форум мусить стати зламом: [До підготовки форуму інтелігенції] // Нове життя. — 1997. — № 31-32. — С. 5.
335. Народна пісня – наше багатство, але... // Нове життя. — 1997. — № 51-52. — С. 4.

1998

336. На пагорбі слави чи смутку? Рівне, г. “Рівне”, 1998, ч. 29-31.
337. На пагорбі слави чи смутку? // Дукля. — 1998. — № 6.
338. Вибори в Словаччині та сподівання українців // Старий замок [м. Мукачево Закарпатської обл.]. — 1998. — 1 жовт. — С. 5.
339. Олександр Любимов – зразок людини й учителя // Дукля. — 1998. — № 53. — С.56.
340. (А. Калина). До Днів українських фільмів '97 на Словаччині // Нове життя. — 1998. — № 1-2. — С. 1-2.
341. Минув рік надії // Нове життя. — 1998.— № 7-8. — С. 3.
342. Олександр Любимов – донський козак у Карпатах // Нове життя. — 1998. — № 35-36. — С. 5.
343. Дальший крок до ліквідації радіо // Нове життя. — 1998. — № 39-40. — С. 3.
344. (Андрій Калина). Вічная (кому) пам'ять! // Нове життя. — 1998. — № 43-44. — С. 3.

1999

345. Нові акції проти русинів-українців Словаччини // Свобода [Нью-Йорк]. — 1999.— № 21. — С. 16 і 25.
346. Письменники Словаччини протестують // Свобода [Нью-Йорк]. — 1999. — № 32. — С. 12
347. “Щирі слова”- моя улюблена дитина // 65-річне радіо // Slovenský rozhlas. — 1999.— С.17-18.
348. Історія – актуальна справа // нове життя. — 1999. — № 7-8. — С. 6.
349. Помер Іван Кошелівець // Нове життя. — 1999. — № 7-8. — С. 8
350. Не ділити, а піднімати рівень: [Про радіопередачі для русинів-українців] // Нове життя. — 1999. — № 7-8. — С. 2.
351. Хай живе політика: [Намагання слов. політики ділити одну національність на дві з метою ліквідації обох] // Нове життя. — 1999.— № 7-8. — С. 3.
352. Дальша акція на ліквідацію русинів-українців Словаччини // Нове життя. — 1999. — № 15-16. — С. 3.
- 353.(Редакція). Керівники чи тимчасово повірені?: [На кафедрі русиністики прийнято людей без конкурсу] // Нове життя. — 1999. — № 19-20. — С. 2.
354. Крок до ліквідації // Нове життя. — 1999. — № 21-22. — С. 3.
355. Школа імені О. Любимова: [Про надання музичній школі у Межилабірцях імені Любимова] // Нове життя. — 1999. — № 49-50. — С. 3.

356. **Презентація Словника:** [“Краєзнавчий словник русинів-українців Пряшівщина”] // Нове життя. — 1999. — № 51-52. — С. 2.
357. **З’їзд ПЛАСТу** [українського у Кошицях] // Нове життя. — 1999. — № 51—52. — С. 4.
358. **Чом люди неспокійні?** // Голос Маковиці. [Бюлетень ініціативної групи Маковиця] — Кошиці. — Ч.1. — С.2-3.
359. **Голосу Маковиці – бути чи не бути?** // Голос Маковиці. [Бюлетень..] — Ч. 2. — С. 2-4.
360. **Пора пробудитися** // Голос Маковиці. Бюлетень.. — Ч.3. — С. 2-3.
361. **Проблеми, які нас хвилюють** // Голос Маковиці. [Бюлетень...] — Ч. 3. — С. 6 — 9.
362. **Повчимося у великого Кобзаря** // Голос Маковиці. [Бюлетень...] — Ч. 3. — С. 13-14.
363. **На нашу думку...** // Голос Маковиці. [Бюлетень..]— Ч. 4. — С. 4-5.
364. **(Баярак Н.).** Ініціатива ініціативної групи // Голос Маковиці. [Бюлетень...]— Ч. 4. — С. 8-9.
365. **Струна – чом же не орхестр?** // Голос Маковиці. [Бюлетень..] — Ч. 7. — С. 5-7.
366. **Нове чудо чи дальша потреба?** // Голос Маковиці. [Бюлетень...] — Ч. 8. — С. 2-4.
367. **(А. К.).** Боротьба за УНТ // Голос Маковиці. [Бюлетень...] — Ч. 8. — С. 5-6.
368. **Чому виникла Координаційна Рада і чого вона домагається?** // Голос Маковиці. [Бюлетень...]— Ч. 9. — С. 1-4.
369. **На зустріч другому з’їзду Союзу русинів-українців Словаччини** // Голос Маковиці. [Бюлетень...] — Ч. 9. — С. 4— 5.

2000

370. **Вийшов довідник “Пряшівщина”** // Свобода. — 2000. — № 8.— С. 13.
371. **Слово до нового року** // Нове життя. — 2000. — № 1-2. — С. 1.
372. **Мудро й красиво:** [Про радіопередачу з головою артілі у Буківцях] // Нове життя. — 2000. — № 3-4. — С. 4.
373. **Зустріч представників русинів-українців з Президентом СР** // Нове життя. — 2000.— № 15-16. — С. 1.
374. **Що треба знати про Руський Дім у Пряшеві?** // Нове життя. — 2000.— № 23-24. — С. 3.
375. **Рівноправність є чи її немає?:** [Реємігрант словак і українець не матимуть в СР однакові права] // Нове життя. — 2000. — № 31-32. — С. 3.
376. **Народна Громада таки відбудеться** // Нове життя. — 2000.— № 37-38..

2001

377. **Перепис населення та проблеми з ним** // Нове життя. — 2001. — № 5-6. — С. 1, 3.
378. **“Кебы мі пан Бача одповів...”** // Нове життя. — 2001.— № 7-8. — С. 8
379. **Я вірю, що світ може бути ліпшим...** // Нове життя. — 2001. — № 27— 28. — С. 6.
380. **Закарпаття на зламі тисячоліть:** (Рец. на зб. матеріалів преси тої ж назви) // Нове життя. — 2001. — № 19-20. — С. 3.
381. **Наближаються вибори** // Нове життя. — 2001. — № 41-42. — С. 2-3.
382. **(А.Калина).** Крах “деукраїнізації” та не тотальний: [До ст. “Тотальний крах деукраїнізації”] // Нове життя. — 2001 — № 47-48.— С. 3.

383. **Свято української культури в Угорщині** // Нове життя. — 2001. — № 49-50.— С. 2-3.
384. **Слово до нового року** // Нове життя. — 2001. — № 51-52. — С. 4.

2002

385. **Полеміка – заради чого?:** [До статті –юк-] // Нове життя. — 2002. — № 1-2. — С. 4.
386. **Маланчин вечір у Кошицях.** Організатори перевершили самих себе // Нове життя.— 2002.— № 5-6. — С. 2.
387. **Концерт митців із Закарпаття** // Нове життя. — 2002. — № 5-6. — С. 1.
388. **Емілія Любимова народилася сто років тому** // Нове життя. — 2002. — № 5-6. — С. 3.
389. **Не забуваймо про велику небезпеку** // Нове життя. — 2002.— 17-18, 3 Доказ життєвих позицій // Нове життя. — 2002.— 41-42, 7

2003

390. **Доля українського народу складніша ніж здавалося** // Нове життя. — 2003. — 37-38, 2.

2004

391. **Рада української молоді прояв життєздатності української молоді ЧССР** // Дукля. — 2004.— № 5. — С. 45-58

2005

392. **Заслуги університету незаперечні:** (До 60-річчя Ужгородського університету) // Нове життя. —2005. — № 43-44. — С. 3 .
393. **Українці у світі важлива справа незалежної України** // Нове життя. — 2005, 39-40, 1.
394. **Українці поза Україною сподіваються допомоги:** [Відбувся XI конгрес ЄКУ] // Нове життя. —2005., 47-48, 1.
395. **Україна стала з колін, а ми?** // Нове життя. —2005, 13-14, 3.
396. **Слово про долю і недолю Євгена Концевича** // Дукля. — 2005. — № 3. — С. 49 — 52.
397. **Різноцвіття гідна презентація Якова Гудемчука** // Дукля. — 2005. — № 2.— С. 84-85
398. **Оновити, поглибити, закріпити** // Нове життя. — 2005, 25-26., 5
399. **Закарпатці принесли нам радість і надію** // Нове життя. —2005.—№ 3-4.— С.1.
400. **Най Великдень зостане справді великим святом** // Нове життя. —2005. — 17—18, 3
401. **Левко Довгович приклад працьовитості та витривалості** // Нове життя. —2005. — 35-38, 7
402. **Дорога для чесних відкрита** // Нове життя. — 2005. — , 19-20, 5
403. **Хочу купити книгу де???** // Нове життя. — 2005. — 5-8, 3
404. **Дайте людям роботу, бо вилюднюється край під Дуклею:** [Розмова з приматором Свидника Михайлом Бартком] // Нове життя. — 2005. — 51-52, 4
405. **Болять нас наші і "їхні" біди** // Нове життя. — 2005. — 9-10, 5
406. **60 років чого і як ми святкували?** // Нове життя. —2005. — 21-22, 5

2007

407. **Закарпатське століття. XX інтерв'ю** // Дукля. — 2007. 2, 89-91
408. **За Україну боролися також українці Чехословаччини** // Дукля. — 2007.— № 3. — С. 72-73
409. **Видано на Закарпатті** //Дукля. — 2007. — № 2. — С 86-91.
410. **Він чесно прожив своє життя: [Пам'яті Федора Іванчова]** // Нове життя. — 2007, 15-16, 2.
411. **Українська інтелігенція Словаччини, вона є.**// Дукля. — 2007. — № 2. — С. 50-59.
412. **Щире слово його єдина зброя: [З розмови вибрав Мирослав Ілюк]** // Нове життя. — 2007. — 19-20, 4-5.
413. **Ще раз про відомих та видатних** // Дукля. — 2007. — № 2. — С. 91.
414. **Співпраця переважно на папері** // Нове життя. — 2007. — 49-50 4.
415. **Слово про свято художнього слова** // Нове життя. — 2007. — 17-18, 2.
416. **"Русинська педагогічна енциклопедія" – зі значними прогалинами** // Дукля. — 2007.— № 2. — С. 87-89.
417. **Приємна зустріч з приємною книжкою** // Нове життя. — 2007. — 23-24, 6.
418. **Наша культура повинна збагатити світову культуру** // Нове життя. — 2007. — 19-20, 1
419. **На превеликий жаль дуже "Актуально!"** // Нове життя. — 2007. — 25-26, 6.
420. **Фото, які мали облетіти цілий світ** // Нове життя. — 2007. — 43-44, 4 (В. Франко. Не облетіли цілий світ// Нове життя. — 2007. — 51-52,. 6).
421. **Час і пам'ять важливі фактори життя** // Нове життя. — 2007. — 25-26, 6

2008

422. **Слідами надрукованого: Їх не болить навіть своє!** // Нове життя. — 2008. — 5-6 , 4
423. **Полтавська битва 1708-1709 рр. – чия це перемога, а чия поразка?** // Нове життя. — 2008. — 15-16, 5
424. **Хто винуватий у нашій біді? З листів читачів [Степан Кнап]** // Нове життя. — 2008.— 39-40, 3.
425. **Я прожив своє життя в боротьбі за поліпшення життя свого роду і народу [Михайло Іщурла]** // Нове життя. — 2008. — 25-26 7.
426. **Важлива книга на важливу тему** // Дукля . — 2009. — № 1. — С. 91-92

2009

427. **Книга історична темою і значенням** // Нове життя. — 2009. — , 25-26, 7
428. **Карпатська Україна 1939 року історична подія для всієї України** // Нове життя. — 2009. — 11-12, 2 .
429. **Довкола газу – найбільше диму** // Нове життя. — 2009. — , 7-8, 3.
430. **До історії виникнення МАУ. Ukrajínistika v slovanskom kontexte na začiatku nového tisícročia : jazykovedný zborník vedeckých štúdií venovaný životnému jubileu doc. PhDr. Zuzany Hanudelovej, CSc. Prešov : Filozofická fakulta Prešovskej univerzity. — 2009. — . С. 78-91**
431. **Президент Словаччини не бачить причин, чому б національні меншини мали бути незадоволеними** // Нове життя. — 2009, 9-10,. 4

2010

432. Становище української національної меншини в Словаччині: тенденції до ліквідації переросли у постійну політику // Нове життя. — 2010, 1-4, 6-7
433. Не можна матір продавати // Дукля. — . 2010. — № 3. — С. 76-82
434. Боже, нам єдності подай // Нове життя. — 2010 5-6, 2
435. Знайти новий підхід до старих завдань: Думки та роздуми над останнім числом НЖ // Нове життя. — 2010, 11-12, 5

2011

436. Зостаньмо тими, ким ми є // Нове життя. — 2011, 15-16, 3.
437. Вечеря була як великодня // Веселка. — 2011, 1, 5
438. Держава "тільки освятила" поділ "руських"? // Нове життя. — 2011,8.

ПУБЛІКАЦІЇ ПОЕЗІЙ

1951

439. Поджигателям новой войны: (Вірш) // Пришівщина.— 1951. — № 9. — С. 5.
440. Сталинской молодежи: (Вірш) // Нове життя. — 1951. — № 1.— С 17.
441. Тем, кто не с нами: (Вірш) // Дружно вперед. — 1951. — № 2. — С. 24.
442. Сон о счастье наяву: (Вірш) // Дружно вперед. — 1951. — № 2. — С. 19.

1955

443. В Карпатах: (Вірш) // Дукля. — 1955. — № 4. — С. 61.

1956 — 1957

444. Вірші // Молоді голоси, КСУТ, 1956,
445. Наша песня: (Вірш) // Дукля. — 1956. — № 3. — С. 50.
446. Кулаку: (Вірш) // Дукля. — 1956. — № 2. — С. 4.
447. Згадую село: (Вірш) // Дукля. — 1957. — № 3.— С. 9-10.

1958 — 1960

448. Вірші // Молоді голоси, КСУТ, 1958.
449. Перед від'їздом; Щоби побачити маму; Пісень би нам; Моя дружина: (Вірші) // Дукля. — 1958. — № 1.— С. 7-11.
450. Не забуду... : (Вірш) // Дукля.— 1958.— № 3.— С. 10.
451. Мамині сльози: (Вірш) // Дукля. — 1958.— № 4. — С. 20.
452 Про маму; Моя дружина: [Вірші] // Ластівка з Пряшівщини.— Київ: Рад. письменник, 1960. — С.73, 74.

1963 — 1964

453. Вірші // Восьмеро: (Поезія молодих авторів), 1963. — С. 15-33.
454. Приїлись війни і страхи: (Вірш) // Дукля. —1963.— № 4. — С. 5.
455. Дивлюся у завтрашній день: (Вірш) // Дружно вперед.— 1963.— № 5. — С. 5.
456. Чудове свято: (Вірш) // Дружно вперед.— 1963.— № 5. — С. 5.

457. **Дорога мамо:** (Пісня. Музика В. Любимов) // Дружно вперед. — 1964. — № 3. — С. 16.

1965

458. **Репортаж про мами нашого села:** (Вірш) // Дукля.— 1965.— № 1. — С. 21-22.

459. **Чому?, Я - ні!; Повір:** (Вірші) // Дукля. — 1965., — № 1. — С. 23-25.

1988 — 1989

460. **Скарга на серце; Коли б я виростав хліборобом; У матері...** : (Вірші) // Нове життя.— 1988.— № 48. — С. 5.

461. **Чи не зів'янем...; Живуть сьогодні там весело...:** (Вірші) // Нове життя. — 1989. — № 26. — С. 5.

1990

462. **«Хотілося б співанку заспівати»; «Розлився вечір тихо...»; «Чи не запізно...»; Перед від'їздом; «Я кожен вірш, який напишу»:** Вірші // Карпатська замана: Збірник творів укр. письменників Чехословаччини / Упоряд.: Ф.Ковач, О.Мишанич, М.Роман; Вступ. ст. Д.Павличка. — Київ: Рад. письменник, 1990. — С. 89 - 92 .

463. **Я не загину..!:** (Вірш) // Народний календар 1991. — Пряшів, 1990. — С.183.

464. **Самохарактеристика:** (Вірш) // Дружно вперед. — 1990. — № 2. — С., 18.

1991

465. **Я не загину:** (Вірш) // Народний календар на 1991 рік.—Братислава,1990.- С. 183.

2001

466. **Не посідай виноград сей, Господи!:** (Вірш) // Дукля. — 2001.— № 1.— С. 2-4.

ПУБЛІКАЦІЇ ПРОЗОВИХ ТВОРІВ

1952 — 1953

467. **В єдиненні сила:** (Оповідання) // Дружно вперед. — 1952. — № 2. — С. 21-23.

468. **Крепим дружбу:** (Оповідання) // Дружно вперед. — 1952. — № 3. — С. 19-21.

469. **Залез жук в хрен...:** (Повість) // Дружно вперед. — 1952. — № 5. — С. 21-22, № 6. — С.24-25, № 7-8. — С.37- 39, № 9. — С.37-39; № 10.— С. 37-39; № 11. — С. 24-26; № 12. — С. 21-22.

470. **На школьному фронті:** (Оповідання) // Дукля. — 1953. — № 2.— С. 8-16.

1955

471. **На школьному фронті:** (Оповідання) // Вчора і сьогодні. КСУТ, 1955. — С. 265-283.

472. **Як все змінилось:** (Оповідання) // Нове життя. — 1955. — № 23. — С. 8.

1956

473. **Наш учитель:** Оповідання // 10 років, збірник... КСУТ, 1956. — С. 274-295.

474. **Принципальный человек:** Оповідання. // Дукля. — 1956. — № 5. — С. 82-84.

1958

475. **“Повне” питання:** (Оповідання) // Дукля. — 1958. — № 3. — С. 21-24.

476. **Заокеанские папиросы:** (Оповідання) // Дукля. — 1958. — № 4. — С.30-33.

1959

477. **Недочитаний лист:** (Оповідання) // Дукля. — 1959. — № 1. — С. 28-31.

1963

478. **Знайдений зошит:** (Оповідання) // Дукля. — 1963. — № 2. — С. 8-12.

479. **Убивця з чистою душею:** (Оповідання) // Дукля.— 1963.— № 4.— С. 20-31.

480. **Ю.Гарбар:** Істинну правду кажеш: (Оповідання) // Дружно вперед. — 1963. — № 1. — С. 27.

481. **Як Андрій міг таке сказати?:** (Оповідання) // Дружно вперед.— 1963.— № 2. — С. 21.

482. **Хлопчик і бобчик:** (Казка) // Нове життя. — 1963.— № 28. — С. 5.

1964

483. **Перша скиба:** (Уривок роману) // Дукля. — 1964. — № 1. — С. 27- 46.

1965

484. **За правдою у минуле сторіччя:** (Уривок роману) // Розмова сторіч, 1965. — С. 325-332.

485. **Слово про начальників:** (Оповідання) // Дукля. — 1965. — № 2. — С. 33-36.

1966

486. **Казка про долю, або: так нам треба:** (Оповідання) // Дукля. — 1966. — № 2. — С. 26-29.

487. **Карпатське інтермецо:** (Справжня краса Карпат у людях, а людьми у Карпатах ще ніхто серйозно не цікавився. Нарис) // Дружно вперед. — 1966. — № 7. — С. 14-15.

1967

488. **Дорогий гість:** (Оповідання) // Народний календар на 1967 рік: — Братислава, 1966.— С.138-141.

489. **Одне питання:** (Оповідання) // Нове життя. — 1967. — № 20. — С. 7.

1968

490. **Сповідь без розгрішення:** (Оповідання) // Народний календар на 1969 рік. — Братислава, 1968. — С.108-114.
491. **Невгамований:** (Уривок роману) // Дукля. — 1968. — № 1. — С. 9-29.

1969

492. **Убивця з чистою душею:** (Оповідання) // Літа і зими. 1969. — С. 9-32.
493. **Дорогий гість:** (Оповідання) // Літа і зими, 1969. — С. 33-39.

1985, 1988

494. **Живе собі баба:** (Оповідання) // Нова думка [Нові Сад], 1985. — № 51. — С 64 та наст.
495. **Сповідь без розгрішення:** (Оповідання) // Календар світла на божий 1988 рік [Канада]. — С. 135- 39.

1989

496. **Перемога:** (Оповідання) // Жовтень [Львів], 1989 — № 7. — С. 61-72.
497. **Живе собі баба:** (Оповідання) // Дукля. — 1989. — №, 1. — С. 10-22.
498. **Над Настасом туман:** (Уривок роману) // Дружно вперед. — 1989. — №. 4. — С. 22-23; № 5.— С. 24-25; №. 7. — С. 22-23; № 8. — С. 26-27.

1990

499. **На трибуну:** (Оповідання) // Україна [Київ] — 1990 — №, 43. — С. 16-17.
500. **Людина йде містом:** (Нарис про М. Чабалу) // Народний календар 1991. — Пряшів, 1990. — С.34- 35.
501. **Навіщо той поцілунок?:** (Оповідання) // Дукля. — 1990. — № 3. — С. 20-22.
502. **На трибуну:** (Оповідання) // Дукля. — 1990. — № 3., — С. 23-27.
503. **А ми тут дійсно ні при чому?:** (Оповідання) // Дукля. — 1990. — № 3. — С. 27-30.
504. **Про червону й білу квітку:** (Казка) // Дружно вперед. — 1990. — № 6 . — С. 7.
505. **Казка про двох хлопців – Доброго і Недоброго** // Дружно вперед. — 1990. — № 6. — С. 8.
506. **Чия казка страшніша?:** (Казка) // Дружно вперед. — 1990. — № 8. — С. 7.
507. **Ну, а далі.?:** (Казка) // Дружно вперед. — 1990. — № 8. — С. 8.
508. **Самотність:** (Оповідання) // Дружно вперед. — 1990. — № 11. —
509. **Притча про два відра:** (Про шкоди від розподілу українців на русинів та українців) // Нове життя. —1990. — № 20. — С. 7.

1991

510. **А матері твоїй завиджу:** (Збірка оповідань) 1991. — 254 с.
511. **Ну, а далі?:** (Казка.) // Соняшник [Київ]. — 1991.— № 2.— С. 12-13.
512. **Ішла лишка на терки:** (Казка.) // Веселка. — 1991-1992. — № 8.— С. 9.

1993

513. **Плями:** [Оповідання з коментарем] // Дукля. — 1993. — № 2. — С. 6-13.
514. **Олекса:** Роман у новелах. — Київ: ІНТЕЛ, 1993.— 148 с.
515. **Князь Лаборець:** [Драм. поема] // Дукля. — 1994.— № 4.— С. 2-17.

516. **Як я вибирав собі долю:** (Оповідання) // Дружно вперед. — 1993.— № 3. — С. 18-19.

1994

517. **Мій кращий друг:** (Оповідання) // Веселка. —1994/95. — № 2. — С. 11.

518. **Розповім вам приповідку про червону й білу квітку:** (Казка) // Веселка. — 1994/95. — № 5.. — С., 7.

519. **Найкраще бажання:** (Оповідання) // Веселка. — 1994/95. — № 10. — С.10.

1995

520. **Князь Лаборець:** (Драматична поема) // Дукля. — 1995.— № 4. — С.2-17.

1997

521. **Розповім вам приповідку про червону й білу квітку** // Український садочок у трьох книгах. — Київ: Смолоскип, 1997.— Кн. 2. — С. 293.

522. **Нескорена:**(Оповідання) // Дукля. — 1997. — № 5. — С. 28-32.

1998

523. **Притча про наше вчора, сьогодні і завтра** //Дукля. —1998.— № 1.—С.14 - 15.

2001

524. **Навіщо той поцілунок?:** (Оповідання) // Краянка [Ужгород]. — 2001. — № 3-4.— С. 25-27.

2003

525. **Сповідь:** (Оповідання) // Дукля. — 2003. — № 3. — С. 54.

КРИТИЧНІ СТАТТІ, РЕЦЕНЗІЇ ТА ВІДГУКИ

1951

526. **(Юрій Брідаренко)** Пьеса, срывающая маску прошлого. (Рец. на п'єсу Є. Бісс "Друзья и враги") Пряшівщина. — 1951. — № 21. — С.6.

1957

527. **Писати ще краще, вірніше** [М. Шмайда, "В'язка ключів"] // Дукля. — 1957. — № 2. — С.104-108.

528. **Ковач Ф.** Нотатки про художню прозу "Дуклі" за 1953-1955 роки // Дукля. — 1957. — № 2. — С. 97-103.

529. **Červeňák A.:** Mladé hlasy, (рец. на "Молоді голоси" , 1956), // Pravda [Bratislava]. — 1967. — № 6. — С. 3.

1958

530. **Странная позиция журнала “Жовтень”** // Советское Закарпатье [Ужгород], 1958.

1961

531. **Ми теж за правду, проти перекручень:** [До рец. М. Гиряка на роман М. Шмайди “Тріщать криги”] // Дукля. — 1961. — № 1. — С. 97-103.

532. **Ластівка з Пряшівщини.** — Київ: Рад. письменник, 1960 // Дукля. — 1961. — № 1. — С. 118-119.

533. **(Ю. Б.)** Нова прем'єра на сцені УНТ: [Д.Павличко. Лабіринт серця] // Нове життя. — 1961. — № 9. — С. 3.

534. **Хома В.:** Де ж правда?: [Рец. на роман М. Шмайди, «Тріщать криги»] // Дукля. — 1961. — № 3. — С. 90-96.

535. **З життя українців на Словаччині:** [Бібліографія] // Держ. Наук. бібліотека. — Пряшів, 1961. — 140 с.

1962

536. **Найкраща рецензія:** [В.Дацей. “Ми і наші знайомі”] // Дружно вперед. — 1962. — № 7-8. — С. 52.

537. **Роповіч А.:** Úsilie o problemovosť. Slovenské pohľady, 78, 1962, 4.

1963

538. **Людей треба розуміти:** [Про нову прем'єру УНТ] // Нове життя. — 1963. — № 22. — С. 5.

539. **Великий успіх великої п'єси:** [В.Шекспір: “Отелло”] // Нове життя. — 1963. — № 43. — С.1.

540. **Реєстр альманаху “Дукля” за 1953-1962 рр., 1963** // Додаток до Дуклі. — 1963. № 1.

1964

541. **(Мурашко П.)** Важлива подія українського культурного життя: [Україна видала Антологію чеської та слов. поезії] // Дружно вперед. — 1964. — № 11. — С 26.

542. **Відозви на другу загальнодерж. наук. конф. про чехослов.-українські відносини** // Нове життя. — 1964. — № 50. — № 1-2.

1965

543. **Невимогливий погляд:** [Валерій Шевчук, Сучасні укр.-чехослов. літ. зв'язки. АН УРСР, 1963. — 150 с.] // Zborník Ševčenkovej FF Univerzity P. J. Šafárika. Bratislava, 1965. — s. 265-67.

544. **Дальший крок вперед:** [Рец. на кн.: Історія укр. літ. — Ч. 1. — 1964 (Київський педінститут)] // Дукля. — 1965. — № 1. — С. 95-98.

545. **В новій історії літератури мало нового:** [Рец. на кн.: Історія української літератури.— Київ, 1964 (АН УРСР)] // Дукля. — 1965. — № 3. — С. 92- 96.

546. **Поети Закарпаття:** [Рец. на кн.: Поети Закарпаття: Антологія закарпатоукраїнської поезії (XVI ст.. 1945 р.) / Підгот. текстів, упоряд., приміт. і вступ. ст. В.Микитася та О.Рудловчак. — Братислава — Пряшів, 1965] // Дукля. — 1965.— № 4. — С. 106-108.

547. **С.Крижанівський:** [Рец. на кн.“В новій літературі мало нового”] // Літ. Україна, 1965.— № 92.

548. **С.Крижанівський**: [Рец. на кн.:“До питання про періодизацію укр. рад. л-ри”] // Літ. Україна, 1965. — № 104.

549. **Мишанич О.** Літературна спадщина О. Духновича в критиці // Тези доповідей... 1965. — С., 26.

1966

550. **Заслуги й прогалини словацької україністики**: [Позитивна оцінка Bibliografie ukrajinik v slov. reči. Bratislava, SAV,1965] // Дукля. — 1966. — № 3. — С. 72-75.

551. **Неврий М.** Несподіваний висновок: [Примітки до ст. “Заслуги... слов. україністики”] // Дукля. — 1966. — № 5. — С. 43.

552. **Мушинка М.** Невикористані можливості: [“Народ співає”, 1965] // Дукля. — 1966. — № 3. — С.61-63.

1967

553. **Нарешті про школу**: [Чума А., Бондар, А.: Укр. школа на Зак-ті та Сх. Слов.] // Нове життя. — 1967. — № 8. — С. 5.

554. **Українці Чехословаччини 1962-1964 рр.** Бібліографія книг, журнальних та газетних статей // Держ. наук. б-ка в Пряшеві, 1967.

555. **Шлях на широку ниву**: [Рец. на кн.: Поп В. Юрій Гойда: Літ.-критич. нарис. — К.: Рад. письменник, 1963] // Дукля. — 1967. — № 4.— С. 72 — 73.

1968

556. **Нова літературна хвиля на Україні**: [Рец. на кн.: Антології укр. рад. л-ри. — Париж, 1967] // Дукля. — 1968. — № 1. — С. 74-75.

557. **Світ відкриває Україну**: [Рец. на кн.: Антологія укр. поезії: 60 поетів 60-х років. Нью Йорк, Пролог, 1967. — 300 с.] // Дукля. — 1968. — № 3. — С. 229, 231.

558. **Червеньяк А.**: Поезія. // Література чехословацьких українців, 1968. — С. 43-59.

559. **Плаваč А.**: Plaky a protitlaky. Východoslovenské noviny, Košice, 1968

560. **Пажур П.**: Український народний театр у Пряшеві (1945-1965) // Бібліографія. Держ. наук. бібліотека в Пряшеві, 1968.

1969

561. **Історія міст і сіл УРСР.** Закарпатська область. — Київ: АН УРСР, 1969. — С.. 30.

562. **Марунчак Михайло**: Українці в Румунії, Чехословаччині, Польщі та Югославії. Vinnipeg, 1969.

563. **Турок В.** Літа і зими // Дукля. — 1969.— № 6. — С. 69-70.

564. **Штець М.** Літературна мова українців Закарпаття і Східної Словаччини.— Пряшів, 1969.

1974

565. **Magocsi Paul.** The development of National... in Subcarpatian Rus, Princeton University, 1974.

566. **Magocsi Paul.** The present State of National... the Rusyns of Czechoslovakia, Europa ethnica, vol. 31, no 2, Vienna, 1974.

1975

567. **Magoču Paul.** National Assimilation: The Case of the Rusyns-Ukrainians of Czechoslovakia, East Central Europe, vol. 2, no 2, Pitsburg 1975.

568. **Magocsi Paul Robert.** The Shaping of a National Identity, Harvard University Press Cambridge, Massachusetts, London, England.

1980

569. **Сірка Й.** Розвиток національної свідомості лемків Пряшівщини у світлі української літератури Чехословаччини // Український вільний університет. — Мюнхен, 1980. — С. 58-59.

1982

570. **Шлепецький А.** Олександр Павлович: Нарис життя і творчості. 1982.— 307 с.

1983

571. **Kriticky o debutantoch** (“Молоде вино”, 1982) // *Nové slovo*. — 1983. — № 28. — С. 3.

572. **Magocsi Paul.** The Rusyns-Ukrainians of Czechoslovakia, Vienna, 1983, p. 51, 69, 72, 74.

1984

573. **Орію Ярослав.** Бог і релігія, Hamilton, Canada, 1984. — С.294.

574. **Magocsi Paul Robert.** Carpatho-Rusyn Studies An Annotated Bibliography, Volum 1, Vienna, 1984.

575. **Magocsi Paul Robert.** Carpatho-Rusyn Studies An Annotated Bibliography, Volume 1: 1975-1984 East European Monographs, Columbia University Press, New York, 1988. — С.112.

576. **О.К., Т.В.** Наука в діаспорі і про діаспору // Українська діаспора — Київ-Чикаго, 1, 1. — С. 125.

1985

577. **Tba vedomie svojskej náročnosti:** [Про низький рівень укр. літ. життя в Словаччині] // *Nové slovo*, 1985. — № 38. — С. 2.

1986

578. **Літературна подія українців ЧССР:** [І.Мацинський. Вінки сонетів] // Нова думка [Нові Сад], 1986. — № 56.— С 40.

1987

579. **Вийшов словацько-український словник** [Про словник П.Бунганича // Нова думка [Нові Сад], 1987. — № 63. — С. 39

1989

580. **Чекаємо більше від тебе, Марусю:** [Рец. на кн.: М. Параска-Мальцовська: Юльчина тайна] // *Дукля*. — 1989. — № 3. — С. 71-74.

581. **Книга для дітей:** [Рец.на кн.: Квіти з перелогу / Упоряд. С. Гостиняк // Нове життя. — 1989. — № 48. — С. 5.

1990

582. **Знову прилетіла ластівка:** [Рец.на кн.: І. Яцканин. Місце проживання, 1987 та “Наталка вже не плаче”, 1988] // Дукля. — 1990. — № 2. — С. 70-75.

583. **Україна і діаспора:** [Про Міжнародну наук. конф. в Чикаго] // Дукля. — 1990. — № 5. — С. 67.

584. **Баран О.** Нариси історії Пряшівщини. — Вінніпег, 1990. — С.113.

585. **Зейкан Ю., Копейко В.** Долаючи борозни цілини: Круглий стіл газ. «Закарпатська правда» // Закарпатська правда [Ужгород]. — 1990.— 10 листоп. .

586. **Галичанин В.** Реабілітований пісняр // Нове життя. — 1990.— № 21. — С. 5.

587. **Koščík P.** Na otázku – s akými nádejami vstupujete do nového roku? – odpovedajú osobnosti, ktoré vstúpili do politického diania // Pravda. — 1990. — № 1. — С. 3.

588. **Ілюк М.** Асоціацію українців Словаччини відновлено // Дукля. — 1990. — № 3. — С. 52.

1991

589. **Ільницький М.** Книжка, писана 18 років // Дзвін [Львів] 1991.— С .139-141.

590. **Балега Ю.** Міжнародний форум українців // Закарпатська правда [Ужгород].— 1991. — № 129. — С. 2.

591. **Бальківський П.** У Словаччині теж є Рух. // Молодь України [Київ]. — 1991..

592. **Паламар Д.** М.М. Грушевський – один з найбільших істориків 20-го століття // Свобода [Нью-Йорк]. — 1991.— Ч.128. — С. 2; Ч. 129. — С.2.

593. **Посилюється праця над європейськими томами ЕУД** // Свобода [Нью-Йорк]. —1991. — Ч.132. — С. 1- 4.

594. **Комісія зв'язку й інформації закарпатських українців** // Інформаційний листок [Chicago, США]. — 1991. — Ч. 9. — С. 4, 6.

595. **Яцканин І.** Більше конструктивності, менше озлоблення! // Дружно вперед. — 1991. — № 1. — С. 11-13.

1992

596. **Література – то вимогливість до себе:** [Рец. на дві сторінки одного оповідання. (М.Мальцовська. Поточина, 1991)] // Дукля. — 1992.— № 4.— С. 69-70.

597. **Міжнародна наукова конференція про Івана Мацинського** // Дукля. — 1992. — № 4.— С. 25-26.

598. **Цікава, потрібна і актуальна книжка:** [М. Неврлий. Українська радянська поезія 20-их років.— Київ: Вища школа, 1992] // Нове життя. — 1992. — № 40. — С. 4.

599. **Ференц Н.** “Коли неправда душить горло” // Карпатська Україна. — 1992. — 4 черв. — С. 7.

600. **Matejovič R.** „Karpatská republika“ – nový štát Ukrajincov /Rusínov/? // Zmena.— 1992. — Ч. 132. — С. 8 - 9, 13.

1993

601. **Мишанич О.** Політичне русинство і що за ним. — Ужгород: Гражда, 1993 — 44 с.

602. **Мишанич О.** Карпати нас не розлучать: Літературно-критичні статті і дослідження. — Ужгород, 1993.— 60 с.
603. **Пагирия В.** “Я світ узрів під Бескидом...”: (Сторінки історії). — Ужгород: Карпати, 1993 — С. 227
604. **Бабота Л.** Закарпатська проза другої половини XIX ст. і українська література. // Українські Карпати...: Матеріали міжнар. Наук. конф. — Ужгород: Карпати, 1993. — С.. 5 — 12.
605. **Бабота Л.** Вечір, присвячений Юрію Бачі // Canadian-Ukrainian Art Foundation, Toronto, 12, 11. 1993.
606. **Поп В.** Вивчення творчості О.Духновича в Словаччині // “О. В. Духнович і слов’янський світ”, - Міжнар. наук. конф. 23. – 24. квіт. 1993 в Ужгороді. — Ужгород: Держ. у-т, 1993.
607. **Від НТШ до УВУ** // Закарпатська правда [Ужгород]. — 1993. — 24 квіт..
608. **Бабидорич М.** Він був потрібен усім: [Нотатки з науково-теоретичної конференції “О. В. Духнович і слов’янський світ”] // Закарпатська правда [Ужгород]. — 1993. — 4 трав. .
609. **Худанич В.** Від НТШ до УВУ // Закарпатська правда Ужгород. — 1993. — 29 черв.
610. **Українські та словацькі науковці вшановують О.Духновича** // Срібна земля.— . 1993. — 1 черв
611. **Тренчені А.** А як вони оцінили конференцію? //Анкета. ДВ. —1993. — № 7.— С. 9.
612. **Галушка Л.** Відбулась міжнародна конференція: [Про О. В. Духновича] // Нове життя.— 1993.— № 22. — С. 1.
613. **Фіркаль М.** Зустріч із словом: [Про зустріч Ю. Бачі з учнями гуменських шкіл] // Нове життя. — 1993. — № 5.
614. **(мі).** Мирослав Ілюк. Героєм роману - Духнович // Нове життя. — 1993.— № — 41. — С. 2.

1994

615. **Буквар – книга важлива:** [Новак. “Буквар...” 1994] // Нове життя. — 1994. — № 47.— С. 5.
616. **(ЯЮ).** Внесок у несплачений довг: [Рец. на роман “Олекса”] // Дукля. — 1994. — № 5. — С. 54-55.
617. **Фединишинець В.** Пану Бачі з Пряшева: [Вірш]. // Фединишинець В. Срібні силуети. — Т. 1. — Ужгород, 1994.— С. 237.
618. **Babotová L.** The Ukrainian Literature of Slovakia after 1945. Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto, 7. 4. 1994.
619. **Магочій П. Р.** Формування нац. свідомості і Підкарпатська Русь (1848-1948). —Ужгород, 1994. — 293 с.
620. **Магочій П. Р.** Формування нац. свідомості і Підкарпатська Русь (1848-1948) // Поличка Карпатського краю. — Ужгород, 1994, 266 с.
621. **Чучка М.** Карпаторусинство: історія і сучасність // Інформ. листок КОЗІ.— Київ, 1994. — С. 160. 26, 1994.
622. **Бедзір В.** Коротко і доступно: [Рец. на кн.: Чому, коли і як?] // Карпатський край.— Ужгород, 1994. — № 4-5. — С. 50-51.
623. **Бабота Л.** Закарпатоукраїнська проза другої половини XIX століття, 1994.— 254 с.
624. **Комісія зв’язку й інформації ...**// Інформаційний листок КОЗІ. — Chicago, USA, 1994 — № 27. — С 6.
625. **Муличак Ю.** Достойний внесок кафедри // Дукля. — 1994. — № 2. — С. 55-56.

1995

626. **Перше вибране поета молодшого покоління:** [Сергій Макара. “Жовті метаморфози”, 1994] // Дукля. — 1995. — № 3. — С. 65-71.

627. **Бабота Л., Рудловчак О.** Співробітництво Пряшівського філософського ф-ту... з Ужгородським державним університетом // Наук. конф. до 50-річчя НБ УжДУ. — Ужгород, 17 жовтня 1995.

628. **Бібліографія робіт Ю.Бачі про О. Духновича** // Олександр Духнович. бібліографічний покажчик / Ред. В.Поп, І.Сенько,. — Ужгород, 1995. — С. 35-38, 57-58, 69, 98, 100-103, 105-107, 120, 140, 147, 150, 157-8, 170, 182, 184, 197, 216.

629. **Бібліографія робіт про українську літературу Закарпаття** // Хланта І.: Літературне Закарпаття у ХХ столітті: Біобібліографічний покажчик. — Ужгород, 1995.

630. **Кобаль Т.** Необмежене поле роздумів: [Рец. на кн.:кн.: А матері твоїй завиджу] // Дукля. — 1995. — №1. — С. 58-61.

631. **Мишанич О.** Літературна спадщина О. Духновича в критиці. // О. Духнович, тези доп. 1995. — С. 26.

632. **мі- (Мирослав Ілюк).** Науковці до 50-річчя визволення // Нове життя. — 45. 1995.

633. **Мушинка М.** Над двадцятим томом “Наукового збірника Державного музею українсько-руської культури” // НЗ Державного музею українсько-руської культури у Свиднику. — Т.

634. **Хома В.** Наш літературний доробок за 1994 рік // Дукля. — 1995.— № 4. — С 80-82.

635. **Богдан П.** Критикувати можна і треба, але... // Нове життя. — 1995.— № 8.

636. **(юк).** **Інавгурація Юрія Бачі** // Нове життя. — 1995., — № 49. — С. 3.

1996

637. **Я не перестаю ганьбитися:** [Аналіз кн. “Збірник пісень для учнів 1-4 класів...” та кн. “Збірник пісень для 5-8 класів... з укр. мовою навчання та з вивченням укр. мови”, 1992] // Дукля. — 1996. — № 2. — С. 89-94.

638. **“Артанія” – новий, потрібний журнал, але...** // Дукля.— 1996.— № 4.— С.91-92.

639. **Історія учить... тільки розумних:** [Роздуми над прочитаним. В. Косик, “Україна і Німеччина у другій світовій війні”] // Дукля. — 1996. — № 5. — С. 98-103.

640. **“Slovanská mytológia“ /R. Dupkala/ - корисне видання** // Нове життя. — 1996. — № 3-4. — С. 5.

641. **“Краянка” з Ужгорода** // Нове життя. — 1996.— № 31-32. — С. 5

642. **Унікальна книга з Пряшева:** [Яким Запаско. “Пам’ятки книжкового мистецтва. Українська рукописна книга”, 1996] // Нове життя.— 1996. — № 45-46. — С. 2.

643. **Квіт С.** Мандри трактату // Шлях перемоги [Київ]. — 1996.— № 45. — С. 7.

644. **Babotová L.:** Ukrajinská exilová literatúra. Metodické centrum //, Kabinet slovenského jazyka a literatúry [Prešov], 20. nov. 1996.

645. **Галушка Л.** Через пізнання до порозуміння // Нове життя. — 1996. — № 23-24. — С. 1-2.

646. **Франко А.** Русинів називають шаленяками // Народні новинки, 1996.

647. **Švorc R.** Zakliata krajina // Univerzum [Prešov], 1996.

648. **Bandurič I.** Autor nechce poznať pravdu // Slovenský sever. — 1996. — № 7. — С. 6.

649. **Бандурич Іван.** Є то бреханя о ничім // Народны новинки. — 1996. — № 20-22. — С. 2.
650. **А.З.** О сучасній народностній політиці на Словенську: [Полеміка з Ю. Бачею] // Народны новинки. — 1996. — № 22. — С. 2.

1998

651. **Що собою являє “Русинський словник?”:** [Рец. на кн.] // Нове життя. — 1998.
652. **Що собою являє “Русинський словник?”:** [Рец. на кн.] // Пороги [Прага]. — 1998. — № 2.— С. 29.
653. **Що собою являє “Русинський словник?”:** [Рец. на кн.]// Всесвіт[Київ]. — 1998,
654. **Що собою являє “Русинський словник?”:** [Рец. на кн.] // Наше слово [Варшава].— 1998.
655. **Що собою являє “Русинський словник?”:** [Рец. на кн.] // Ватра [Варшава]. — 1998.
656. **Що собою являє “Русинський словник?”:** [Рец. на кн.] // Інформаційний листок [Чікаго (США)]. — 1998. — № 43. — С. 7.
657. **Magocsi Paul Robert.** Carpatho-Rusyn Studies An Annotated Bibliography, Volume 2: 1985-1994 East European Monographs, Columbia University Press, New York, 1998.
658. **Шугай В.** У це нині важко віриться, але було це саме так // Старий замок [Мукачево]. — 1998. — 20 серп. — С.12.
659. **Červeňák A.** Dobošové komparatívne reflexie, Acta fakultatis philosophicae Universitatis Presoviensis, Rossica slovaci VI., 1998, 111-114.
660. **Юрій Юрась.** Був справді народним учителем: [До 100-річчя О. Любимова] // Нове життя. — 1998. — № 37-38. — С. 3.

1999

661. **Яскрава сторінка боротьби свідомих людей:** [Рец. на кн.: Антонюк Н. Укр. культ. життя в “Генеральній губернії”... — Львів; 1997. — 232 с.] // Молодь України [Київ] — 1999. — 8 черв.
662. **Nové zhodnotenie viackrát hodnoteného:** [Rec. na Andrej Antoňák, Socioliterárne hodnotenie tvorby M.Šolochova] // Informačný bulletin ČAR, České Budejovice, 1999, 12, 26-29.
663. **Яскрава сторінка боротьби свідомих людей:** [Рец. на кн.: Антонюк Н. Укр. культ. життя в “Генеральній губернії”... — Львів; 1997. — 232 с.] // Дукля. — 1999. — № 2. — С. 72-74.
664. **Наша література серед інших літератур:** [Lubica Babotová, Literatúra Rusínov-Ukrajincov na Slovensku] // Literárna rukoväť. Zostavila V. Žemberová, Bratislava /SPN/, Košice /Pezold PVD/, 1998, s. 158-178), НЖ, 49, 1999, 5-6, 6.

2000

665. **“Красназавчий словник...”** – книга препотрібна, недоліки серйозні // Дукля. — 2000. — № 2. — С. 59-71.
666. **Про нелегку долю письменника:** [Рец. на кн.: І.Хланта: Ю.Керекеш: Нарис життя і творчості. — Ужгород: Патент, 2000] // Нове життя [Пряшів]. — 2000. — № 31-32. — С. 4.

667. **Сливка Юрій.** Неакадемічні розмови на Академічній... // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. — Львів, 2000. — С. 90-103.

668. **Бабота Л., Кундрат Ю.** Українська література для 4 класу гімназій. — Пряшів, ЕХСО, 2000. — С.179-180.

669. **Výsledkom rokovania aj deklarácia... št. Orgánom** // Prešovský denník [Prešov], 2000. — № 2.— С. 226, 1.

2001

670. **Талант потрібно оберігати:** [До недожитого 90-річчя Івана Гриця-Дуди] // Нове життя.— 2001. — № 23-24. — С. 3.

671. **-юк-.** Був чи не був Іван Гриць-Дуда неповторним письменником? // Нове життя.— 2001. — № 37-38.— С. 3.

2002

672. **Дзеркало душі Прокопа Колісника:** [Рец. на кн.: Прокіп Колісник. Чисниця, 2001] // Нове життя. — 2002. — № 1-2. — С. 3.

2005

673. **Вибрані твори нашого Павловича — як їх дістати?:** [Рец. на кн.: Павлович О.І. Гучать гори і долини: Вибрані твори / Упоряд., підгот. текстів та пояснення слів І.В.Хланти, Т.М.Чумак. — Ужгород: Закарпаття, 2004] // Дукля. — 2005. — № 4. — С. 78 — 80.

НАУКОВІ ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНІ ПРАЦІ АВТОРА

1956

674. **За свою літературну критику** // Нове життя.— 1956. — № 40. — С. 3.

675. (**Šlepecký A.**). Ivan Franko. Profil ukrajinského spisovateľa. Čitateľ, 5, 1956, 7/8, s. 330-332.

1957

676. **Думки над книжками – роздуми про стан української л-ри Чехословаччини** // Дукля.— 1957. — № 3. — С.108-113.

1958

677. **Сучасна українська література Чехословаччини** // Жовтень [Львів]. — 1958. — № 6. — С. 153-158.

678. (**П'явко М.**): Педагогічна діяльність Івана С.Орлая в Ніжинській гімназії вищих наук.// Дукля. — 1958. — № 4. — С. 111-118.

1959

679. (**Іваньо І.**) Іван Франко в боротьбі за розвиток літератури на Закарпатті. // Дукля. — 1959. — № 2. — С. 120-131. — Співатор: Іваньо І. ?

680. **До питання літературного руху Угорської Русі сер. ХІХ ст.**// Дукля. — 1959.— № 2. — С. 70-78 та //Дукля. — 1959. — №,3. — С. 93- 102.

681. **Лист з України:** [Наук. конф. про л-ру Закарпаття, грудень 1958 в Ужгороді] // Дружно аперед. — 1959. — № 2. — С. 27.

682. **Чи вірно ви зобразили життя?:** [Порів. творів Ф. Лазорика та І. Клими про Пряшівщину] // Дружно вперед. — 1959. — № 3. — С. 20-21.

1960

683. **Литературное движение в Закарпатье конца 40-х – начала 50-х годов XIX ст.:** Автореферат ... канд. наук. — Киев, 1960. — 18 с.

684. **Участь закарпатських українців у дискусії** про шляхи розвитку літератури в західних землях України в кінці 40-х і на початку 50-х років XIX століття // Zborník Filozofickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Prešove. — Bratislava SPN, 1960. — s. 48-64.

685. **До питання літературного руху** Угорської Русі сер. XIX ст. Значення культурно-освітньої діяльності О. В. Духновича // Дукля. — 1960. — № 3. — С. 76-84.

686. **О. В. Духнович в дотеперішній оцінці.** // Дукля. — 1960. — № 4. — С. 122-131.

1961

687. **Проблема відображення життя** в суч. укр. літературі Східної Словаччини // Дукля. — 1961. — № 4. — С. 80.— 89.

688. **Відповідальна робота вчителя:** [Доповідь] // Нове життя. — 1961.— № 12.— С. 1.

1963

689. **Олександр Духнович.** Вибране, 1963. — 193 с.

690. **Згадуємо Духновича:** До 160 річчя з дня народження // Дукля. — 1963. — № 1.— С. 47-53.

691. **Поради молодим поетам:** [Про ритміку та римування] // Нове життя. — 1963. — № 6.— С. 5.

692. **Нова прем'єра – дальший крок вперед:** [В.Гайний: “Незакінчений епізод”] // Нове життя. — 1963. — № 12. — С. 3.

693. **Поезія – художнє відображення світу:** [Про основні закони поезії] // Нове життя. — 1963. — №13. — С. 5.

694. **(юб – йш).** Бача Ю., Шелепець Й. Творче 60-річчя. [Доц. А. Болека] // Нове життя. — 1963. — № 16. — № 5.

1964

695. **(Рудловчак О.)** Хрестоматія нової закарпатської української літератури (друга половина XIX століття), 1964. — 350 с.

696. **Олександр Васильович Духнович:** [Літ. біограф. Нарис] // Хрестоматія нової закарп. л-ри...— С. 5-8.

697. **Він був першим:** До 195-річчя від дня народження Івана Котляревського // Нове життя. — 1964. — № 37. — С 2.

1965

698. **(Любимов В., Цимбора Ю.).** Народ співає - про художню самодіяльність українського населення Чехословаччини. Упорядник, автор студії (с. 42-96) та резюме. 1965.— 232 с.

699. **Олександр Духнович і наша сучасність.** - Тези доповіді на Міжнародну наукову конференцію. — Пряшів, 1965. — С. 44-47.

700. **Олександр Духнович та наша сучасність** // Олександр Духнович: Зб. матеріалів наук. конф. до 100-річчя з дня смерті. [Додаток до ж. «Дукля»] // Дукля. — 1965. — № 4. — С. 206-212.

701. **Великий син народу Олександр Духнович** // Репертуарний збірник. — Ч. 45, КСУТ, 1965. — С. 3-6.

1966

702. **Наукове дослідження** // 15 років на службі народу: [До 15-річчя КСУТ], 1966. — С.122-126.

703. **До питання про періодизацію укр. рад. л-ри**: [Рік 1945 не є переломним в укр. рад. л-рі] // Дукля. — 1966. — № 1. — С. 56-59.

704. **Поступ і його стежки-доріжки**: [І. Франко: “Що теке поступ?”] // Дукля. — 1966. — № 3. — С., 2-6.

705. **(Шелепець Й.)**. Невжеж забудеться?: [До ювілею М.Грушевського] // Дукля. — 1966.— № 4. — С. 56-57

706. **(Юрій Андрійович)**. Вірність ідеї: [До ювілею М.Неврлого] // Дукля. — 1966. — № 6. — С. 74-75.

707. **15, 117 чи 150?**: [До річниці української преси] // Нове життя. — 1966.— № 26.— С. 10.

1967

708. **(Ковач А., Штець М.)**. “Чому, коли і як?” - відповіді на основні запитання українців Чехословаччини // КСУТ, 1967. — С. 82.

1968

709. **Ва́ча Ј.**:Proza ukrajincov Czechoslovacjii po r. 1945 // Kwartalnik Rzeszowski. — Rzeszow, 1968.— № 8. — S. 21-28.

710. **(Капішовський В.)**. Умови розвитку укр. культури Чехословаччини після 1945 року // Жовтень і укр. культура. Зб. Мат. Міжнар. наук. конф. до 50-річчя ВЖСР, 1968, (вийшов у 1970). — С. 473-483.

711. **Проза** // О.Зілинський та кол.: Література чехословацьких українців, роздуми та перспективи, 1968. — С. 60-80.

712. **Умови розвитку укр. культури в ЧССР після 1945 року**: (З доповіді на конф. Жовтень і укр. культура) // Дукля. — 1968. — № 2. — С. 118-125.

1969

713. **У юному запалі**: [Про праці О. Рудловчак] // Дружно вперед. — 1969. — № 2. — С. 18.

1971

714. **(ЈВ)**. Ва́ча Juraj: Ukrajinci východného Slovenska v stáročiach i v súčasnosti // Východné Slovensko v dejinách slovenskej literatúry. Matica slovenská, Martín. 1971.— С. 113-118.

715. **О celkovom zameraní ujkrajinskej redakcie** // Petrovický, P.: Prieskum ukrajinského vysielania Čs. Rozhlasu, Bratislava, Čs. rozhlas, 1971. — С. 71-72.

1978

716. **Олександр Любимов 1898-1976.** КСУТ, 1978, С. 130. (Упорядником книги наведено Іллю Галайду, оскільки автору не дозволяли прилюдно виступати).

717. **Zvláštnosti práce vo VS** /výpočtovom stredisku, Доповідь на 6. celoštátnom seminári o organizácii a práci VS // "Výpočtové stredisko", zborník referátov, Dom techniky Košice, Bratislava, 1978, s.145-148.

1982

718. **30 rokov spoločného hospodárenia JRD Pobeda**, vydalo JRD Pobeda vo Vyšnom Mirošove. — Prešov, 1982. — 172 s. (Автора книги не наведено, оскільки йому було заборонено прилюдно виступати.).

1984

719. **Про українську літературу Чехословаччини** // Нова думка [Нові Сад], 1984. — № 40. — С. 22- 26 та // Нова думка . — 1984. — № 41. — С.35-39.

1989

720. **Я народу вірним був:** [Про О. Павловича] // Народна творчість та етнографія [Київ], 1989. — № 6. — С. 36-38.

721. **Чому Павлович великий?** // Дукля.. — 1989. — № 4. — С. 52-58.

722. **Музичне виховання з методикою для другого класу Середніх педагогічних шкіл.** — СПВ Братислава, 1989. — 248 с. Переклад укр. мовою Юрій Бача. Наведена Любов Бача, оскільки перекладачеві було заборонено прилюдно виступати.

723. **Композитори української національної музики** // Музичне виховання з методикою для другого класу Середніх педагогічних шкіл. — СПВ Братислава, 1989. — С. 165-170.

1990

724. **За і проти - про умови розвитку української літератури в Чехословаччині після 1945 року.** — Košice, Edičné stredisko UPJŠ, 1990. — 148 s.

725. **Умови розвитку української літератури Чехословаччини після 1945 року** // Vysokoškolské učebné texty, UPJŠ v Košiciach, FF v Prešove, 1990. — s. 148.

726. **Про українську літературу Чехословаччини** // Світовид [New York], 1990.— № 1. — С.111-117.

727. **Література мусить бути слугою народу, а не держави** // . Літературна Україна [Київ]. — 1990. — № 39. — С. 7.

728. **За і проти:** (Про умови розвитку укр. літ-ри в Чехословаччині після 1945 року) // Дукля. — 1990. — № 2. — С 38-52.

729. **Поможеш, Духновичу?:** Роздуми з приводу 125-річчя смерті нашого будителя // Дружно вперед. — 1990. — № 3. — С. 13 —14.

730. **Критику на вищій рівень:** [Доповідь на зборах СУП СР] // Дукля. — 1990. — № 4.— С. 40-44.

1991

731. **Література мусить бути слугою народу, а не держави** // Україна і світ [Київ].— 1991.— 22 верес.

732. **Будительство як концепція:** [Будительство не може стати концепцією] // Дукля.— 1991.— № 5-6.— С. 41-49.

733. (Ковач А., Штець М.). **Чому, коли і як? - відповіді на основні питання українців Чехословаччини.** — 2 - е, доп. і перероб. видання. — Київ: ІНТЕЛ, 1992. — 83 с. — [Доповнення, переробка та підготовка до друку Ю.Бачі]

734. **Розвиток літературознавства в українській літературі Чехословаччини після 1945 року** // Від Н ТШ до УВУ. — Київ, 1992. — С. 290-295.

1992

735. **Роздуми про народну культуру українського населення Чехословаччини** // Науковий збірник Українського Вільного Університету. — Мюнхен, 1992. — С. 247-281.

736. **Іванові Мацинському в день його народження: “Безконцепційність стала нашою концепцією”** // Дукля. — 1992. — С. 40-43.

737. **Бунтар з великим розумом – до 70-річчя І. Мацинського** // Дружно вперед. — 1992. — № 4. — С. 1-3.

738. (Баюрак Н.). **До 70-річчя Івана Мацинського** // Дружно вперед. — 1992. — № 5. — С. 3.

739. **Поет з непокоєм у серці: [Зі вступного слова на конф. про І. Мацинського]** // Нове життя. — 1992. — № 20. — С. 1-2.

740. **Тристостіддесятрічна Академія: [Києвомогилянська...]** // Нове життя. — 1992. — № 46. — С. 7.

741. **Добрянський – визначна постать нашої історії – не тільки з нагоди ювілею** // Нове життя. — 1992. — № 51-52. — С. 4, 8.

1993

742. **Шлях Олександра Духновича** // Невідомий О. Духнович. — Ужгород: Срібна Земля, 1993.— С. 3-24.

743. **“...А на батька пам’ятайте...”:** [Про життєвий і творчий шлях О.Духновича] // Олександр Духнович: Твори / Упоряд. та підгот. текстів О.М.Рудловчак. — Ужгород: Карпати, 1993.— С. 5 —16.

744. **Закарпатські українці в пошуках національної орієнтації** // Українські Карпати: Матеріали міжнар. наук. конф. “Українські Карпати: етнос, історія, культура” (Ужгород, 26 серп. — 1 верес. 1991 р.).— Ужгород: Карпати, 1993. — С. 87 — 97.

745. **Олександр Духнович у нашій сучасності** // Срібна земля [Ужгород].— 1993. — 29 черв.

746. **Олександр Духнович у нашій сучасності** // О.В.Духнович і слов’янський світ: Програма наукової конференції 23 — 24 квітня 1993 року. — Ужгород, 1993. — С. 5 — 6.

747. **Олександр Духнович у нашій сучасності** // Дукля. — 1993.— № 2.— С. 30-38.

748. **Національні меншини – проблема сучасності і небезпека на завтра:** [Доповідь на Міжнар. наук. конф. у Львові. Скорочено] // Дружно вперед.— 1993. — № 6.— С. 14-15.

749. **Федір Лазорик – виразник народних сподівань:** [До 80-річчя з дня народження] // Нове життя. — 1993. — № 13. — С. 7.

750. **Олександр Духнович (1803-1865)** // Додаток до газ.: Нове життя. — 1993. — № 14.— С. 1-24.

1994

751. До питання про русофільство та москвофільство закарпатських українців від середини ХІХ ст. // “Карпаторусинство”: історія і сучасність. — Київ, 1994. — С. 22 -30.

752. Він був великим не тільки на зріст: [Про І. Мадинського] // Наукові зап. СРУ СР. — 1994. — Т.20. — С. 5-10.

753. Роль, місце і значення народної культури українців Чехословаччини в їх сучасному житті [Скорочено] // Нове життя. — 1994. — № 27-28.

754. Лицар українського відродження: [Про М.Грушевського] // Нове життя. — 1994. — № 46. — С. 5.

755. Літературні таланти: збірник праць ...аматорських літературних творців / Упоряд. та автор передм. — Гуменне: Окружна бібліотека в Гуменному., 1994. — 50 с.

1995

756. Характеристика прозової творчості М. Шмайди // Мирослава Пойда. Прозова творчість М. Шмайди. — Ужгород: Карпати, 1995. — Також про Ю.Бачі.

757. До питання про періодизацію культурно-національного та літературного життя українців Чехословаччини // Науковий збірник Музею української культури у Свиднику. — Т. 20. — Свидник, 1995. — С. 5-28.

758. Не лише автор, але й літературна критика має свої права та обов'язки // Дукля. — 1995. — С. 21-24.

1996

759. Розвиток літератури національних меншин у порівнянні з національною літературою. (На матеріалі української літератури Словаччини) // Літературознавство ІІІ Міжнародний конгрес українців. — Харків, 1996. — С. 484-490.

760. Критика потрібна навіть бачівська // Дукля. — 1996. — № 3. — С.23-27.

761. Доба жорстока як вовчиця: [Про український модернізм поч. 20 ст.] // Дукля. — 1996. — № 6. — № 15-19.

1997

762. Podmienky vývoja ukrajinskej literatúry 19. storočia. Acta fakultatis paedagogicae et facultatis studiorum humanitatis et naturae Universitatis Prešovensis. Studia philologica, Annus V., Prešov 1997, str. 18 – 26.

763. Якою була і є дорога Степана Гостиняка в поезії? // Дукля. — 1997.— № 1.— С. 25-28.

1998

764. Олександр Любимов: До 100- річчя від дня народження. Вид-во Цупер, 1998. — 80 с.

765. Степан Добош – дослідник будителів Закарпаття // Rossica slovaca VI., (Z medzinár. ved. konf., venovanej výročiu... Štefana Doboša.— Prešov, FF PU, 1998, 102-108.

766. Що собою являє “Русинський словник”? : Аналіз фактів та тенденцій // Дукля. — 1998.— № 3.— С. 80-86.

1999

767. Українська література Чехословаччини // Краєзнавчий словник русинів-українців Пряшівщини. Союз русинів-українців СР, 1999. — С. 344-350.

768. Функції художньої літератури бездержавних народів та національних меншин // Літературознавство ІV. Міжнародний конгрес українців. — Одеса, 1999.

769. **Функції художньої літератури бездержавних народів та національних меншин** // Українська мова та література [Київ] — 1999.— вересень.— Ч.35 (146). — С.1-2.

2000

770. **Роль релігії та церкви в сучасному житті української національної меншини Словаччини** // Вісник Київського інституту “Слов’янський університет”, випуск No 10, 2001. — С.. 89 — 95.

771. **Негативна роль церкви в сучасному житті української національної меншини Словаччини:** [Доповідь на Міжнар. наук. конф. „Християнство та слов’янські культури”] // Дукля. — 2000.— № 3. — С. 38-41.

772. **До 50-річчя перших книжок:** [Про “Слово гнаних...” Ф. Лазорика та “Белые облака” І. Мацинського] // Дукля. — 2000. — № 1.— С. 58-61.

773. **Literárne snahy a výsledky zakarpatských Ukrajincoŧ po roku 1848 a česko-slovenských Ukrajincoŧ po roku 1945** // Studia philologica, Annus VII, Prešov, Fakulta humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity, 2000, s.129-140.

2001

774. **“КСУТ”, “Нове життя”, “Дружно вперед” – діти доби та її свідки** // Дукля, — 2001. — № 4. — С. 31-40.

775. **Доповідь на конференції “Десять років демократії – здобутки і втрати”** // Ватра [Видання Об’єднання лемків, Горлиці, Польща]. — 2001. — січень. — С. 5-6.

2002

776. **Задум добрий, книга своєрідна** // Дукля. — 2002. — № 1. — С. 67-75.

777. **Svedectvo o postojoch** // Prešovská univerzita. – 2002. — №. 7-8. — С.. 14.

778. **Премії та премійовані** (радіоп’еса) // Дукля. — 2002. — № 6. — С. 7-25.

779. **Прагнув стати і зостати людиною:** [До 70-річчя Ю. Бачі. Розмову вела Л. Бабота] // Нове життя. — 2002. — 19-20, 5.

780. **Juraj Vača sa vrátil k tomu, za čo dostal "stop"** // Život Prešova . — 2002. — № 21. - Roč. 4, č.21, 4.11.2002,. — S. 3.

781. **Дзеркало душі Прокопа Колісника // На правах рукопису”** (поезія). — Париж-львів, Цвікав, “Зерна”, 2002 — 105 с..

782. **Юрій Бача хто він такий?:** [Персональна бібліографія (Тетяна Мурчинко), Пряшів, 2002 — 86 с.] // Нове життя. — 2002.— 1-2, 3

783. **Дзеркало душі Прокопа Колісника** // Дукля. — 2002. — № 3.— С. 71-77.

784. **2003 рік “Рік Духновича”** // Нове життя. — 2002.— 49-50.

785. **Задум добрий, книга своєрідна** // Дукля. — 2002. — № 1. — С 67-75.

2003

786. **Життя, віддане народові, не забувається:** [Пряшів вітає учасників Міжнар. наук. конф. до... Духновича] // Нове життя. — 2003. — 25-26, 1.

787. **Згадаймо і його:** [Микита Шумило] // Дукля. — 2003. — № 4. — С. 63-64.

788. **Василь Загородний, його доля подібна до долі України** // Дукля. — 2003., — № 5. — С. 100-103.

789. **Вийшла книга, яка не мала вийти (А. К.)** // Нове життя.— 2003. — 31-32, 4.

790. **Україна широко відсвяткує 200-річчя Духновича** // Нове життя.. — 2003.

— 11-12, 2.

791. **Свято в Біловежі** // Нове життя. — 2003. — 23-24, 1.
792. **Семінар про Хартію мов НМ** // Нове життя. — 2003. — , 25-26, 2.
793. **Рік 2003 "Рік Духновича"** (зі вступного слова на відкритті "Року Духновича" // Нове життя. — 2003. — 5-6, 2.
794. **Почалася третя частина "Року Духновича"** // Нове життя. - 2003. - 21-22, 3.
795. **Александрові Духновичу продовжено життя на дальше століття** // Нове життя. — 2003. — 47-48, 1-2.
796. **Олександр Духнович у 2003 році** // Дукля. — 2003. — № 1. — С. 47-51.
797. **Натхнений просвітитель сучасного Закарпаття** [співавтори: О. Рудловчак, Федір Іванчов] // Нове життя. — 2003. — 1-2, 4.
798. **Інтернат Олександра Духновича буде!** // Нове життя. — 2003. — 45-46, 3
799. **Dvesto rokov od narodenia Olexandra Duchnoviča, najvýznamnejšie výročie Rusínov-Ukrajincov Slovenska, Prešov, Kultúrno-spoločenský mesačník . - Roč. 46, č.4 (2003).** — S. 16-17.
800. **Духнович у Пряшівському бюлетені** // Нове життя. — 2003. — 17-18, 6
801. **До 200-річчя О.Духновича: Хто для народу живе** // Нове життя. - 2003, 17-18,1.
802. **200 rokov od narodenia Olexandra Duchnoviča : najvýznamnejšie výročie Rusínov-Ukrajincov Slovenska Prešov. Kultúrno-spoločenský mesačník . - Roč. 46, č. 4 (2003), s. 16-17**

2004

803. **Шевченко... і наш** // Нове життя. — 2004. — С. 9-10, 2.
804. **"Рік Духновича" став найбільшим святом нашої культури** // Нове життя. — 2004. — 3-6, 7.

2005

805. **Олександр Духнович і як його розуміти** // Дукля. - 2005. - № 4. — С. 44-50
806. **Михайло Мольнар незаслужено призабутий** // Нове життя. — 2005. — 43-44, 4.
807. **Єва Бісс активний творець свого життя** // Нове життя. - 2005. — 31-34, 7.
808 **Я вірю!** // Дукля. — 2005. — № 1. — С.28-33.
809. **До питання "мови" Олександра Духновича** // Науковий збірник МУК у Свиднику. — Братислава, Veda, 2005. — С. 41-46.
810. **Заслуги його незаперечні, але..** // Дукля. — 2005. — № 6. — С. 49-50.
811. **Михайло Мольнар незаслужено забутий** // Дукля. — 2005. — № 6. — С 56-59.
812. **Книг багато й різних: [На книжковому Миколаї]** // Нове життя. — 2006. — № 51-52. — С. 2.
813. **Його місце в літературі постійне** // Дукля.— 2005. — № 6. — С. 51-52.
814. **Іван Чендей в моєму житті** // Дукля. — 2006. — № 1. — С. 46-50.
815. **Вибрані твори нашого Павловича** // Дукля. — 2005. — № 4, 78-80.
816. **В обіймах поезії** // Дукля. — 2005. — № 1. — С. 85-89.
817. **Українська поезія Закарпаття ХХ століття** // Дукля. — 2005. — № 2. — С. 90-91

2006

818. **Він не міг бути ковалем власного щастя: [До 90-річчя Федора Іванчова]** // Дукля. — 2006. — № 5. — С. 57-66.
819. **Відкрили слов'янську читальню** // Нове життя. — 2006. — 10, 4.

820. **В Кечківцях оновлюють пам'ять** // Нове життя. — 2006. — 39-40, 3.
 821. **Помер борець за волю** // Нове життя. — 2006. — 49-50, 6.
 822. **Поезія недокінченого вірша: [Про поезію взагалі та поезію Йосифа Збіглей]**
 // Дукля. — 2006. — № 2. — С. 83-90

2007

823. **П'ять віршів мого життя, причинок до моєї поетичної автобіографії** // Дукля. — 2007. — 6.— С. 2-11
 824. **Дмитро Павличко в моєму житті** // Дукля. — 2007. — № 6. — С. 66-70.
 825. **Книга, яка б мала змінити Україну, якби Україна "вміла прочитати дійсність"** // Дукля.— 2007. — № 5. — С.79-87
 826. **Книга історична темою і значенням у сучасному світі: [Mikuláš Štec, Cirkevná slovančina v 21. storočí. — Prešov, 2006]** // Дукля. — 2007. — № 4. — С. 80-83

2008

827. **З пошани до Олени Рудловчак** // Нове життя. — 2008. — 7-8, 1

2011

828. **Це таки поезія індивідуальна, своєрідна та високо художня.** Milan Bobák – ukrajinský básnik a prekladateľ (život a dielo.— Prešov : Štátna vedecká knižnica, 2011, с. 31-36,. 37-42.
 829. **Ševčenko by bol vo Svidníku spokojný** / Juraj Ва́ча / // Poddukliansky knihovník . – 2011. — № 1.— С.. 14-15.
 830. **Духнович не ганьбився, а борюся за своє** // Нове життя.- 2011.— 15-16, 2.
 831. **Безкомпромісний Степан Гостиняк** // Дукля. — 2011. — №,1. — С. 56-64.
 832. **Шмайда був, є і буде** // Дукля. 58, 6, 49-55.

ПРАЦІ ЮРІЯ БАЧІ В ЕВІДЕНЦІЇ ПРЯШІВСЬКОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ

2002

833. **Задум добрий, книга - своєрідна.** Дукльї, 2002, 1, 67-75
 834. **Svedectvo o postojoch** / [autor] Red. Zdroj Prešovská univerzita . - Roč. 6, č. 7-8 (2002), s. 14
 835. **Премії та премійовані (радіоп'єса),** Дукля, 2002, 6, 7-25
 836. **Він прагнув стати і зостати людиною.** НЖ, 2002, 19-20, 5.
 837. **Не забуваймо про велику небезпеку.** НЖ,, 2002, 17-18, 3
 838. **На правах рукопису, Париж-Львів-Цвікав, Зерна,** 2002, 105 с., брош.
 839. **Юрій БАЧА – хто він такий? (персональна бібліографія),** Свидник, Регіональна агентура, 2002. 86 с.
 840. **Юрій БАЧА – хто він такий? (персональна бібліографія),** Свидник, Регіональна агентура, 2002. 86 с.
 841. **Juraj Ва́ча sa vrátil k tomu, za čo dostal "stop"** Život Prešova . - Roč. 4, č.21, 4.11.2002, s. 3
 842. **Дзеркало душі Прокопа Колісника,** НЖ, 2002, 1-2, 3

843. Дзеркало душі Прокопа Колісника, Дукля, 2002, 6, 71-77
 844. Доказ життєвих іпозицій, НЖ, 2002, 41-42
 845. Добрий день, Україно! Пряшів, Impreso , 2002, с. 97
 846. Бібліографія праць Юрія Бачі, (м) НЖ, 2002, 52, 19-20, 5
 847. 70 років Юрія Бачі відмітили на Закарпатті, НЖ, 2002, 21-22, 6

2003

848. 2003 рік - Рік Духновича, Життя , віддане народові - не забувається! Пряшів вітає учасників Міжнародної наукової конференції до 200-річчя від дня народження Олександра Духновича. НЖ, 2003, 25-26,
 849. Згадаймо і його (про Микиту Шумило), Дукля, 2003, 4, 63-64
 850. Василь Завгородній – його доля подібна до долі України. Дукля, 2003, 5, 100-103
 851. А.К-а. Вий@ла книга, яка не мала вийти, НЖ, 2003, 31-32, 4
 852. Україна широко відсвяткує 200-річчя Духновича, НЖ, 2003, 11-12, 2
 853. Свято у Біло вежі НЖ, 2003, 23-24, 1.
 854. Сповідь, Дукля, 2003, 3, 54-58.
 855. Семінар про хартію мов національних меншин, НЖ, 2003, 25-26, 2
 856. Рік Духновича (зі вступного слова на відкритті Року Духновича в Кошицях 12 січня 2003 року), НЖ, 2003, 5-6, 2
 857. Почалася третя частина Року Духновича, НЖ, 2003, 21-22, 3.
 858. Олександру Духновичеві продовжено життя на дальше століття НЖ, 2003, 47-48, 1-2
 859. Олександр Духнович – у 2003 році, Дукля, 2003, 1, 47-51.
 860. Натхнений просвітитель сучасного Закарпаття, (до 80-річчя Василя Пагірі. О. Рудловчак, Ф, Іванов, Ю. Бача), НЖ, 2003, 1-2, 4
 861. Книжниця читальная для начинающих, Олександр Духнович, (Юрій Бача, Михайло Ричалка) Пряшів, Nitech , 2003, 125.
 862. Інтернат Олександра Духновича – буде! НЖ, 2003, 45-46, 3
 863. **Dvesto rokov od narodenia Olexandra Duchnoviča** : najvýznamnejšie výročie Rusínov-Ukrajincov Slovenska, Prešov, Kultúrno-spoločenský mesačník . - Roč. 46, č.4 (2003),s. 16-17
 864. Духнович у Пряшівському бюлетені, НЖ, 2003, 17-18, 6
 865. Доля українського народу складніша, ніж здається, (спостереження учасника Конгресу СКУ), НЖ, 2003, 37-38, 2
 866. До 200-річчя Олександра Духновича: хто для народу живе, той і після смерті жити буде! НЖ, 2003, 17-18, 1
 867. Олександр Духнович, "Книжниця читальная для начинающих" (М. Ричалка, Автор післямови - Юрій Бача), Пряшів, Nitech, 2003

2004

868. Шевченко... і наш, НЖ, 2004, 9-10, 2
 869. "Рік Духновича" став найбільшим святом нашої культури, НЖ, 2004, 3-6, 7
 870. Ігор Трач, Міжнародні літературні премії, НЖ, 2004, 17-18, 6

2005

871. Заслуги університету незаперечні (До 60-річчя Ужгородського університету), НЖ, 2005, 43-44, 3
 872. Заслуги його незаперечні (до 60-річчя Ужгородського Університету Дукля,

2005, 6, 49-50

873. Михайло Мольнар незаслужено призабутий, Дукля, 2005, 6, 56-59.
874. Михайло Мольнар - незаслужено забутий, НЖ, 2005, 43-44, 4
875. Його місце в літературі - постійне. (До 85-річчя М. Шмайди), Дукля, 2005, 6, 51-52
876. Закарпатці принесли нам радість і надію, НЖ, 2005, 3-4, 1
877. Вибрані твори нашого Павловича, Дукля, 2005, 4, 78-80
878. В обіймах поезії, Дукля, 2005, 1, 85-89
879. Українська поезія Закарпаття ХХ століття, Дукля, 2005, 2, 90-91
880. Українці у світі - важлива справа незалежної України, НЖ, 2005, 39-40, 1
881. Українці поза Україною сподіваються допомоги (відбувся ХІ конгрес ЄКУ), НЖ, 2005, 47-48, 1
882. Україна стала з колін, а ми? НЖ, 2005, 13-14, 3
883. Слово про долю і недолю Євгена Концевича, Дукля, 2005, 3, 49-52
884. Різноцвіття - гідна презентація Якова Гудемчука, Дукля, 2005, 2, 84-85
885. Оновити, поглибити, закріпити, НЖ, 2005, 25-26, 5
886. Олександр Духнович і як його розуміти, Дукля, 2005, 4, 44-50

887. Най Великдень зостане справді великим святом, НЖ2005, 17-18, 3
888. Левко Довгович - приклад працьовитості та витривалості, НЖ2005, 35-38, 7
889. Єва Бісс - активний творець свого життя, (З виступу на похороні).НЖ, 2005, 31-34, 7
890. Я вірю! (Вірші), Дукля, 2005, 1, 28-33
891. Хочу купити книгу - де??? НЖ, 2005, 5-8, 3
892. Дорога для чесних відкрита, НЖ, 2005, 19-20, 5
893. До питання "мови" Олександра Духновича, Науковий збірник МУК у Свиднику, Братислава, Veda, 2005, 41-46
894. Дайте людям роботу, бо вилюдноється край під Дуклею (розмова з приматором Свидника Михайлом Бартком), НЖ, 2005, 51-52, 4
895. Болять нас наші і "їхні" біди, НЖ, 2005, 9-10, 5
896. 60 років - чого і як ми святкували? НЖ, 2005, 21-22, 5

2006

897. Вибрані твори (ред.. Оксана Козоріз), Ужгород, "Мистецька лінія", 2006, 549
898. Він не міг бути ковалем власного щастя (до 90-річчя Федора Іванчова), Дукля, 2006, 5, 57-66
899. Іван Чендей в моєму житті, Дукля, 2006, 1, 46-50
900. Відкрили слов'янську читальню, НЖ, 2006, 9-10, 4
901. В Кечківцях оновлюють пам'ять, НЖ, 2006, 39-40, 3
902. Родовід Андрія Бачі з Кечковець, Пряшів: Impresso s.r.o. , 2006 , 56 с.
903. Помер борець за волю, НЖ, 2006, 49-50, 6
904. Поезія недокінченого вірша (Про поезію взагалі та поезію Йосифа Збіглека), Дукля, 2006, 2, 83-90
905. Поезія недокінченого вірша (Про поезію взагалі та поезію Йосифа Збіглека), Дукля, 2006, 2, 83-90
906. Книг багато й різних (На книжковому Миколаї, НЖ, 2006, 51-52, 2

2007

908. Закарпатське століття. ХХ інтерв'ю Дукля, 2007, 2, 89-91
909. За Україну боролися також українці Чехословаччини, Дукля, 2007, 3, 72-73
910. Видано на Закарпатті Дукля, 2007, 2, 86-91
911. Він чесно прожив своє життя (пам'яті Федора Іванчова), НЖ, 2007, 15-16, 2
912. Українська інтелігенція Словаччини, вона є..., Дукля, 2007, 2, 50-59
913. Щире слово - його єдина зброя (з розмови вибрав Мирослав Ілюк) НЖ, 2007, 19-20, 4-5
914. Ще раз про відомих та видатних, Дукля, 2007, 2, 91
915. Співпраця переважно на папері, НЖ, 2007, 49-50 4
916. Слово про свято художнього слова, НЖ, 2007, 17-18, 2
917. "Русинська педагогічна енциклопедія" – зі значними прогалинами, Дукля, 2007, 2, 87-89
918. Приємна зустріч з приємною книжкою, НЖ, 2007, 23-24, 6
920. Фото, які мали облетіти цілий світ, НЖ, 2007, 43-44, 4
921. Не облетіли цілий світ...(В. Франко, до статті Ю. Бачі), НЖ, 2007, 51-52, 6.
922. Наша культура повинна збагатити світову культуру, НЖ, 2007, 19-20, 1
923. На превеликий жаль - дуже "Актуально!", НЖ, 2007, 25-26, 6
924. Дві незабутні акції СНМ-МУК (Н. Вар хол)
925. Час і пам'ять - важливі фактори життя, НЖ, 2007, 25-26, 6
926. Бібліотека Юрія Бачі в Ужгороді, НЖ, 2007, 51-52, 8

2008

927. З пошани до Олени Рудловчак, НЖ, 2008, 7-8, 1
928. Вибрані твори , Юрій Бача, [передмова В. Любимов], Ужгород, "Мистецька лінія", 2008, 582 с. + фото додаток
929. Слідами надрукованого: Їх не болить навіть своє! НЖ, 2008, 5-6 , 4
930. Рада української молоді - прояв життєздатності української молоді ЧССР, Дукля, 2004, 5, 45-58
931. Полтавська битва 1708-1709 рр. – чия це перемога а чия поразка? НЖ, 2008, 15-16, 5
932. Я прожив своє життя в боротьбі за поліпшення життя свого роду і народу, М. Шкурла), НЖ, 2008, 25-26 7
933. Беседа в Хмельовій, (А. Дзюбак), НЖ, 2008, 11-14, 2.

2009

935. Знайти новий підхід до старих завдань, думки та роздуми над останнім числом НЖ, 2010, 11-12., 5
936. Вагома книжка на важливу тему, Дукля, 2009, 1, 91-92
937. Становище української національної меншини в Словаччині: тенденції до ліквідації переросли у постійну політику, НЖ, 2010, 1-4, 6-7
938. Президент Словаччини не бачить причин, чому б національні меншини мали бути незадоволеними, НЖ, 2009, 9-10., 4
939. П'ять віршів мого життя, причинок до моєї поетичної автобіографії, Дукля, 2007, 6, 2-11
940. Книга, яка б мала змінити Україну, якби Україна "вміла прочитати дійсність", Дукля, 2007, 5, 79-87

941. Книга історична - темою і значенням у сучасному світі (Mikuláš Štec, Cirkevná slovančina v 21. storočí), Prešov 2006, Дукля, 2007, 4, 80-83
942. Книга історична - темою і значенням, НЖ, 2009, 25-26, 7
943. Карпатська Україна 1939 року - історична подія для всієї України, НЖ, 2009, 11-12, 2
944. Історія передачі рукопису Івана Дзюби... з України на Захід. (Спогади прямих учасників – Тарас Мурашко) .
945. Довкола газу – найбільше диму, НЖ, 2009, 7-8, 3
946. До історії виникнення МАУ, Ukrajínistika v slovanskom kontexte na začiatku nového tisícročia : jazykovedný zborník vedeckých štúdií venovaný životnému jubileu doc. PhDr. Zuzany Hanudelovej, CSc. Prešov : Filozofická fakulta Prešovskej univerzity, 2009,. 78-91
947. Дмитро Павличко в моєму житті, Дукля, 2009, 6, 66-70

2010

948. Шмайда був, є і буде, Дукля. 2010, 6, 49-55
949. Неможна матір продавати, Дукля, . 2010, 3, 76-82
950. Боже, нам єдності подай, НЖ., 2010, 5-6, 2

2011

951. Зостаньмо тими, ким ми є! Не зраджуймо себе!, НЖ, 1911, 15-16, 3.
952. Вечеря була як великодня, Веселка, 1911, 1, 5
953. Це таки поезія - індивідуальна, своєрідна та високо художня, Milan Bobák – ukrajinský básnik a prekladateľ (život a dielo) Prešov : Štátna vedecká knižnica, 2011, с. 31-36,. 37-42
954. **Ševčenko by bol vo Svidníku spokojný** / Juraj Bača Zdroj Poddukliansky knihovník - Roč. 2, č. 1 (2011), s. 14-15.
956. Духнович не ганьбився, а боровся за своє, НЖ, 1911, 15-16,2.
957. Держава "тільки освятила" поділ "руських"?, НЖ, 1911,8.
958. **Zdroj Milan Bobák - ukrajinský básnik a prekladateľ** (život a dielo). Prešov, Štátna vedecká knižnica, 2011 . - S. 31-36.
959. Безкомпромісний Степан Гостиняк, Дукля, 2011, 1, 56-64

ЛІТЕРАТУРА ПРО ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ

960. **Юрій Бача — хто він такий?** Персональна бібліографія / Автор: Юрій Бача; упорядник: Тетяна Мурчинко. — Пряшів, 2002. — 88 с. + 12 с. фото, 120 пр.
Зміст: Юрій Бача — біографічна довідка; Слово упорядника; «Я прагну найбільшого...» — бесіда з автором; Персональна бібліографія; Участь у наукових конференціях; Виступи по радіо та ТВ.
Рец. та відгуки: Бібліографія праць Юрія Бачі // Нове життя. — 2002.— 19-20, 5

1953

961. **Степан Добош.** Очима глядача про літературний вечір: [Перша прилюдна оцінка літ. творів Ю. Бачі] // Дружно вперед. — 1953.— № 7. — С. С. 30-31.

1962

962. **Нарák Р.:** Vačova kniha o lit. hnutí na Zakarpatsku v pol. XIX. St. // Nové obzory, Spoločenskovedný zborník východného Slovenska, 1962, 4. — С. 457-466.

963. **Нарák Р.:** Jurij Bača, Literaturnyj ruch na Zakarpatti... // Historický časopis. — 1962.— № 3.— С. 456-460.

1963

964. **Заклинський К.** [Відгук на книжку. Юрій Бача. Літ. рух на Закарпатті] // Дукля. — 1963. — № 3. — С. 70-73.

965. **Нарák Р.:** K replike Juraja Baču // Nové obzory. — 1963. — s. 302-304.

1991

966. **Encyklopedia of Ukraine**, vol. 1, A-F, “Bača Jurij” // University of Toronto Press Incorporated, 1991, p. 154.

1992

967. **Галичанин В.** Безкомпромісна гра долі: [До 60-річчя Юрія Бачі] // Дукля. — 1992. — № 2. — С. 45.

968. **Тренчені Г.** Поміж великими планами і обмеженими можливостями: [До 60-річчя Юрія Бачі] // Дружно вперед.— 1992. — № 5.— С. 8-10.

969. **Дацко Ю.** Вірний своєму роду: [До 60-річчя Юрія Бачі] // Нове життя. — 1992 № 19.— С. 4.

970. **Дацко Ю. (юд).** Авторський вечір [Юрія Бачі] // Нове життя. — 1992. — № 22. — С. 3.

1993

971. **Ярмиш Ю.** Роман Юрія Бачі про Духновича. // Юрій Бача. Олекса, роман в новелах. — Київ: ІНТЕЛ, 1993. — С. 141-143.

1996

972. **Мишанич О.** Слово Юрія Бачі про українську літературу Чехословаччини після 1945 року // Дукля. — 1996. — № 1. — С. 47-54.

1997

973. **Бути свідомим свого обов'язку:** [До 65-річчя Ю. Бачі] // Дукля. —1997.— № 2. — С.35-37.

974. **Pevce čistej ľudskej duše, výberová bibliografía Juraja Baču** // Podduklianska knižnica Svidník, 1997, s.53. Бібліографія містить коротку характеристику життя і творчості, наводить 234 робіт, подає відомості про виступи на радіо, по телебаченню, на наукових конференціях, а також авторський, персональний та інші реєстри.

975. **мі- (М. Ілюк).** Юрій Бача видав книгу, яку писав самому собі // Нове життя. — 1997. — № 37-38. — С. 6.

976. **Галушка Л.** На прем'єру до сусідів: [Князь Лаборець на сцені Ужгорода] - репортаж про світову прем'єру опери «Князь Лаборець» 28 лютого 1997 // Нове життя. — 1997. — № 9-10. — С. 1.

977. **Дацко Ю.** Спілка українських письменників звітувала // Нове життя. — 1997. — № 9-10. — С.1-2.

978. **Mihalič I.** Knieža Laborec v Užhorode. Prvá národná opera Rusínov-Ukrajincov Slovenska // Podvihorlatské noviny [Humenné].— 1997. — № 11.— С. 2.

979. **Угляренко Петро.** Ще засяє сонце, загояться рани... : [Рец. на прем'єру опери «Князь Лаборець» в Ужгороді + фото] // Новини Закарпаття. — 1997. — 17 берез.

980. **Ваш Степан.** “Князь був, його нема, та вічним є народнеє життя”: [Рец. на прем'єру опери «Князь Лаборець» в Ужгороді + фото] // Срібна земля — ФЕСТ [Ужгород].— 1997. — № 10. — С. 14.

981. **Зейкан Юлія.** Театр був повен: [Рец. на прем'єру опери «Князь Лаборець» в Ужгороді] // Молодь Закарпаття [Ужгород].— 1997.— № 10. — С. 5.

982. **Колісник Прокіп.** “Князь Лаборець”: успіх чи невдача?: [Рец. на прем'єру опери] // Срібна земля — ФЕСТ [Ужгород]. — 1997,

983. **Колісник П.** “Князь Лаборець”: успіх чи невдача? // Дукля. — 1997. — № 2.

984. **Василь П.** “Князь Лаборець” // Дукля. — 1997. — № 4.

985. **РК. Juraj Vaša** /osobnosti regiónu/ // Prešovský kultúrnik. — 1997. — № 5. — С. 2.

1998

986. **Габор В.** “Бача Юрій” // Українська журналістика в іменах: Матеріали енциклопедичного словника. — Львів, 1998. — Вип. 5. — С. 8-9. (НАН України, Львівська НБ ім. Стефаника)

987. **Вальо Марія.** Одержимий Україною Юрій Бача з Пряшева // Кримська світлиця. — 1998. — 15. жовт. — С.11.

988. **Вальо Марія.** Син свого народу // Літературна Україна. — 1998. — 17 верес.

1999

989. **Про себе, як про журналіста** // Українська мова та література [Київ]. — 1999. — вересень. — Ч.35 (146). — С. 3.

990. **Мирослав Ілюк.** Українці і словаки в полі зору науковців. З Міжнар. словацько-української конференції... // Нове життя. — 1999. — № 1-2. — С. 1, 3.

991. **мі- (Мирослав Ілюк).** Нова книга Юрія Бачі – З історії української літератури Закарпаття та Чехословаччини // Нове життя. — 1999. — № 3-4,

992. **мі- (Мирослав Ілюк).** Українці звітували // Нове життя.— 1999. — № 7-8. — С. 2.

993. **Ковач Ф.** Бача Юрій // Краєзнавчий словник русинів-українців: Пряшівщина. — Пряшів: СРУ СР, 1999. — С. 38.

2000

994. **Інавгурація Юрія Бачі** // Нове життя. — 2000. — № 41-42. — С. 3.

995. **Крайняк П.:** Што пан доцент Бача не повів у Києві // Народны новинки [Пряшів], 2000. — № 45- 46. — С. 4.

2001

996. **Рудловчак О.** Бібліографія праць та літопис життя. (В роботі є інформації про праці Ю.Бачі та посилання на них).— Ужгород: В-во В. Падяка, 2001. — 160 с.
997. **Шугай В.** Постаті: [Інтерв'ю з українцями світу]. — Ужгород: Мистецька лінія, 2001. — С. 34-41.
998. **Országh M.** Prešovská postel' v ilavskej base /Docent Juraj Bača prevezme dnes od prezidenta republiky dekrét profesora/ // Prešovský večerník. — 2001. — č. 2669. — str. 8-9.
999. **(Mikuláš Nevrlý).** Kto sú Rusíni, Slovo, politicko-spoločenský týždenník, 2001, 10, 12.
1000. **Нові ректори та професори** // Нове життя. — 2001. — № 7-8. — С. 4.
1001. **Крайняк П.** Кебы мі пан Бача одповів // Народны новинки [Пряшів], 2001/

2002

1002. **Габор В.** Світла душа Української Пряшівщини // Старий замок [Ужгород]. — 2002. — 24 січ. — С. 12.
1003. **Гаврош О.** “Листи самому собі”. Юрій Бача: відомий і невідомий // Ужгород [Ужгород]. — 2002. — № 4. — С. 12.
1004. **Міжнародні премії ім. Богдана Лепкого:** [Другу премію на рік 2001 присуджено Юрію Бачі...] // Літературна Україна [Київ]. — 2002. — 3 січ. — С. 16.
1005. **Лазоришин І.** «На Бачі тримається українськість Словаччини»: [Про ювілейний вечір-зустріч з письменником Ю.Бачею в Закарпат. обл. універсальній наук. б-ці] // Срібна Земля. — 2002. — 18 трав. — С. 2.
1006. **70 років відмітили на Закарпатті** // Нове життя. — 2002. — , 21-22, 6 .
1007. **Svedectvo o postojoch:** [Про Юрія Бачу] // Prešovská univerzita. — 2002. - Roč. 6. — №. 7-8. — S. 14.
1008. **Олександр Духнович.** “Книжниця читальная для начинающих” (М. Ричалка. Автор післямови Юрій Бача). — Пряшів, Nitech, 2003.
1009. **Грач І.** Міжнародні літературні премії // Нове життя. — 2004. — 17-18, 6

2006

1010. **Федака Д.М.** Юрій Бача // Під синіми Бескидами: антологія поезії та малої прози українських письменників Словаччини. — Ужгород: ВАД «Видавництво «Закарпаття», 2006. — С. 122 — 123.

2007

1011. **Федака Д.М.** Шляхами сучасного інтелігента з Пряшівщини: Юрію Бачі до 70-ліття від дня народження // Календар «Просвіти на 2002 рік. — Ужгород, 2007.— С. 60 — 62.
1012. **Бібліотека Юрія Бачі в Ужгороді** // Нове життя. — 2007. — 51-52, 8

УЧАСТЬ У НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЯХ

МІЖНАРОДНИХ

1958 — Міжнародна наукова конференція про чехословацько-українські відносини. — Львів, Університет ім. Франка та Збори Львівської організації СПУ. Доповідь “Про сучасну українську літературу Чехословаччини” (березень).

1958 — Міжнародна наукова конференція. — Ужгород, Державний університет (грудень).

1960 — Доповідь на першому з'їзді славистів України. — Київ, Університет ім. Тараса Шевченка, (травень)

1966 — (16 - 20 травня) - доповідь “Розвиток української новели в Чехословаччині після 1945 року” на Міжнародній науковій конференції „Про розвиток української новели”. — Ужгород, Університет.

1969 — Лекції в Rutgers University, New Jersey, USA, 1 місяць по 3 год. щоденно (червень - липень).

1989 — Лекції в Українському вільному університеті в Мюнхені, 3 тижні (червень). (Від червня 1989 року - член професорського складу Університету.)

1990 — Доповідь на X Міжнародній науковій конференції “Україна і діаспора” в University of Illinois at Urbana Champaign, USA (27 червня).

— “Українці Чехословаччини після 1945 року”. Доповідь на зборах українських науковців в Chicago, USA (1 липня).

— Лекції в Українському вільному університеті в Мюнхені, 3 тижні.

— Доповідь на Міжнародній науковій конференції „Про чехословацько-українські відносини“ у Львові.

— Доповідь на першому Світовому конгресі українців у Києві.

— Доповідь на Міжнародній науковій конференції “Україна і Росія” в Києві (17-23 грудня).-

— Доповідь на Міжнародному фестивалі української поезії „Золотий гомін“ у Києві.

1991 — Лекції у Вільному українському університеті в Мюнхені, 2 тижні.

1991 — Доповідь на міжнародній науковій конференції „Українські Карпати“ в Ужгороді (28 серпня – 1 вересня).

1991 — Доповідь на Міжнародній науковій конференції до 70-річчя УВУ у Львові.

1992 — Лекції в Українському вільному університеті в Мюнхені, 2 тижні.

1993 — Доповідь на Міжнародній науковій конференції в Ужгороді до 190-річчя нар. О.Духновича (23 - 24 квітня). // О.В.Духнович і слов'янський світ. — Ужгород, 1993.

1993 — Доповідь “Національні меншини – проблема на сьогодні, небезпека на завтра” на Міжнародній науковій конференції „Україна: нація, народ, держава“ у Львові (12 – 14 травня).

— Виступи на Міжнародному фестивалі української поезії „Срібна земля” в Ужгороді.

— Доповідь на Міжнародному конгресі українців у Львові, (21-28 серпня).

— Виступ на відкритті пам'ятника Тарасу Шевченкові у м. Турка Львівської обл. (22 серпня).

— Виступ “За круглим столом” з нагоди другого Світового конгресу українців, НАН України, Львів (25 серпня).

— Доповідь на шостому Світовому конгресі вільних українців у Торонто.— Канада (11 - 12 листопада)..

- Доповідь на Конгресі Світової виховної та координаційної Ради в Торонто, Канада.
- Доповідь на з'їзді українських письменників у Торонто, Канада.
- Виступ у Торонтському університеті, Канада.
- Виступ у Товаристві Світового конгресу вільних українців, Канада.
- Виступ в українській школі Св. Софії у Торонто, Канада.
- Виступ на Академії до 60-річчя голодомору в Україні, Торонто, Канада.
- Доповідь на Міжнародній науковій конференції у Львові з нагоди 120-річчя Просвіти (5 - 8 грудня).
- 1995 — Доповідь на Міжнародній науковій конференції в Ужгороді „Міжетнічні та міжконфесійні відносини в Карпатах“ (27 - 29 червня).
- 1996 — Доповідь “Особливості розвитку літератури НМ у порівнянні з розвитком національної літератури (на матеріалі української літератури Словаччини)” на третьому Міжнародному конгресі українців у Харкові (24 - 31 серпня). // Літературознавство. III Міжнародний конгрес українців. — Харків, 1996. — С. 484-490.
- Доповідь “Церковні унії як явище історії” на Міжнар. наук. конф. “Міжетнічні і міжконфесійні відносини в Карпатах”, в Ужгороді (3 - 6 вересня).
- 1998 — Виступ на Міжнар. наук. конф. “125 років НТШ”, у Львові (27-29 жовтня).
- 1999 — Доповідь “Функції художньої літератури бездержавних народів та нац. меншин” на четвертому Міжнар. конгресі українців в Одесі (26 - 29 серпня). // Літературознавство. IV Міжнар. конгрес українців. — Одеса, 1999. — С. 223 - 228
- 2000 — Доповідь “Негативна роль релігії та церкви в сучасному житті української національної меншини Словаччини” на Міжнародній науковій конференції в Трускавці на тему “Роль церкви у розвитку слов'янських культур” (7-11 червня).

ДОМАШНІХ:

- 1956 — Участь на Міжнар. наук. симпозиумі “Про розвиток слов'янського фольклору”, ЧСАН Прага.
- Доповідь на Загальнодерж. наук. конф. про чехословацько-українські зв'язки. САН, Пряшів.
- 1958 — червень - доповідь на наук. конф. “Про українську літературу Чехословаччини”. Пряшів.
- 1960 — лютий - доповідь на Першому загальнодерж. наук. активі чехосл. українців, Пряшів.
- 1963 — Участь на Міжнародному науковому симпозиумі “Людина і література”,
- 1964 — Доповідь на Другій загальнодерж. наук. конф. про чехосл.-укр. відносини в Пряшеві.(7 грудня)
- 1965 — Доповідь “Олександр Духнович та наша сучасність” на Міжнар. наук. конф. до сторіччя смерті Олександра Духновича в Пряшеві.
- 1967 — Доповідь на Міжнародній науковій конференції «Жовтень і українська культура» // Жовтень і українська культура, 1968.
- Участь у Міжнародному науковому симпозиумі про розвиток національних літератур в СРСР та ЧССР, САН Братислава.
- 1991 — Доповідь на Міжнародній науковій конференції „Від НТШ до УВУ“ в Пряшеві.
- 1992 — Доповідь на Міжнародній науковій конференції до 70-річчя народження Івана Мацинського в Пряшеві.
- Виступ на Загальній конференції Українського наукового товариства СРУ СР в Пряшеві.

1993 — Доповідь на Міжнародній науковій конференції до 190-річчя народження Олександра Духновича у Снині (22 травня).

— Доповідь на Міжнародній науковій конференції до 70-річчя Ореста Зілінського, Пряшів – Свидник (18-19 червня).

1994 — Доповідь на Міжнародній науковій конференції з нагоди 160-річчя народження та 100-річчя смерті Анатолія Кралицького в Межилабірцях (12 травня).

— Доповідь на Міжнародній науковій конференції з нагоди 100-річчя народження В. Січинського у Свиднику (18 червня).

— Доповідь „Slovenský pohľad na Ukrajinu cez ruské okuliare“ на загальнословацькому науковому семінарі в Нітрі “Slovanstvo včera, dnes a zajtra” (25 жовтня).

1995 — “Роль, місце і значення народної культури українців Чехословаччини в їх сучасному житті”

— Доповідь на міжнар. наук. конф. про народну культуру українців Чехословаччини в Музеї української культури, Свидник, 14 червня

— Доповідь 1. “Výuka literatúry na ukrajinských školách na Slovensku” a 2. “Využitie národnostných menšín v SR pre obohatenie kultúrneho života na Slovensku” на загальнословацькому науковому семінарі Міністерства шкільництва СР у Старій Любовні.

1996 — Доповідь “Умови розвитку шкільництва національних меншин Словаччини” на загальнословацькому науковому семінарі Міністерства шкільництва СР у (Кремній) Старій Любовні (24 травня).

— Доповідь “Значення діяльності МУРК у Свиднику для сучасного культурного життя русинів-українців Словаччини” на Міжнародній науковій конференції до 35-річчя заснування МУРК (14 червня).

— Доповідь “Церковні унії в історії українського народу» на Науковому семінарі Українського наукового товариства СРУ СР (18 червня).

— Доповідь на загальнослов. фаховому семінарі Мін. шкільництва СР (“Навчання національних меншин...”) у Новій Любовні (17 - 18 жовтня).

— “Іван Франко та його розуміння прогресу (поступу)”, Науковий семінар, Пряшів, з нагоди 140-річчя народження та 80-річчя смерті Івана Франка (24 жовтня).

— “Значення життя і творчості Ірини Невицької для сучасності”. Наукова конф. в Удолі, - до 110 річчя її народження (30 листопада).

— Доповідь “Словацько-українські літературні відносини у порівнянні з словацько-російськими літературними відносинами” на Загальнословацькій наук. конф. в Університеті Константина Філософа в Нітрі на тему “Biele miesta v rusko-slovenských literárnych vzťahoch” (5 грудня).

1997 — Виступ на відкритті пам’ятника Василю Гренджі-Донському в Братиславі та на урочистому вечорі з цієї нагоди (4 травня)

— (11 вересня) доповідь на науково-методичній конференції до 100-річчя з дня народження Олександра Любимова в Межилабірцях на тему: “Олександр Любимов - зразок людини й учителя” (4 травня).

2000 — Доповідь “Десять років демократії – успіхи й прорахунки в житті українців Словаччини” на Міжнародній науковій конференції у Свиднику на тему: “Десять років демократії” (16 червня) // Дукля. Д. 48, 2000,

— Доповідь “Podmienky rozvoja národnostného školstva v SR“ на „Medzinárodnej vedeckej konferencii Ministerstva školstva SR v Nitre” про школи НМ (24 – 26 жовтня).

ВИСТУПИ НА РАДІО Й ПО ТЕЛЕБАЧЕННЮ ЗА КОРДОНОМ

1969 – (липень) Виступ на укр. радіостанції п. Комічака в Пітсбургу, США “Про матеріальне та духовне життя в підмосковській Чехословаччині”, (2 рази по 30 хв.)

— (липень) Виступ на укр. радіо в Голосі Америки, Нью Йорк, США, (2 рази по 1 год.).

1985-1989 — Виступи на укр. радіо “Вільна Європа”, Мюнхен (15 разів, від 15 хв. до 1 год.).

1990 – “З історії Закарпаття” (5 разів по 30 хв.). “Вільна Європа”, Мюнхен.

— Виступ на радіо в Голосі Америки, Нью Йорк, (2 рази по 30 хв.)

— 22 грудня). Виступ на ТВ у Києві з нагоди Міжнарод. наук. конф. “Україна і Росія”.

1991 — (березень). Виступ на телевізії в Ужгороді: “Зміни в Чехословаччині та на Україні”, (інтерв'ю, 43 хвилини). Репріза на загальноукр. телевізії у березні 1992 року.

1993 — Виступ на радіо в Голосі Америки, Нью Йорк, США, (30 хвилин).

ВДОМА

Автор почав співпрацювати з українським радіомовленням у Пряшеві у 1951 році. (1951 – Работа молодежных организаций пряшевских русских школ – доповідь, 3 лютого від 10,30 год. - Из жизни наших союзовцев – бесіда, 22 березня 1951 від 10,30 год.) і його співпраця з радіо ставала дедалі активнішою.

У вересні 1964 року з ініціативи автора українська редакція Чехословацького радіо у Пряшеві започаткувала щонедільну передачу «Щирі слова», яка діє дотепер і належить до найбільш популярних та вагомих у системі її передач. Лише у тій реліції автор виголосив понад сотню (10 – 15 хвилинних) передач.

Крім того, до року 1968 названа українська редакція передала понад сотню різних передач автора, переважно на літературні та суспільно-культурні теми (від 10 хв. до 1 год.), за що у 1968 році, з нагоди 40-річчя чхсл. радіо, його було нагороджено дипломом Чехословацького радіо у Братиславі.

Подібно в роках 1990-2002 було передано до сотні радіопередач автора, точної евіденції, яких не вели ні автор, ні редакція. Наводимо лише важливіші з них, зокрема за останні роки, (інші так і не збереглись). Якщо радіостанція не наведена, – мається на увазі пряшівська Українська редакція Чехословацького радіо.

1965 – 3 липня о 18,40 год. “Láska a bieda” (Любов та біда – літературно.-документальний монтаж про О. Духновича). In: Čs. Rozhlas, 32, 1965, 27, 13. Slovenský rozhlas, Košice

— 9 липня о 11,05 год. “Láska a bieda” (Любов та біда – літературно.-документальний монтаж про О. Духновича). In: Čs. Rozhlas, 32, 1965, 28, 13. Slovenský rozhlas, Košice

1981 – 11 червня “Голодранці”, радіоп’єса. П’єсу передано під ім. Ст. Ганушина, оскільки авторові було заборонено прилюдно виступати.

1990 – 2 квітня, літературно-худ. монтаж про творчість Й. Шелєпця.

— 7 квітня “Традиції та сучасність” в культурно-національному житті українського населення.

— листопад, грудень “Послухайте ту славу” (з історії Закарпаття), 2 рази по 40 хв.

- 1991 – січень – червень “Послухайте тую славу” (з історії Закарпаття), 6 разів по 40 хв.
 — 1 квітня, “Карпатська мати”, радіоп’єса, 1 год.
 — 22 грудня, “Бог не прийде з неба палицею бити”, радіоп’єса, 40 хв.
 1992 – квітень – “Співай, співай, жайворонку”, - до 60-річчя І. Галайди, 1 год .
 травень, До 50-річчя Й. Шелепця, 1 год.
 Листопад — До періодизації українського культурно-національного життя українців Словаччини, 1 год.
 — грудень - До періодизації літературного життя українців Словаччини, 1 год.
 1993 — 10 січня - Про життя і творчість Федора Лазорика, 1 год.
 — 14 лютого - Про життя і творчість О. Духновича, - до 190-річчя нар., 1 год.
 — 14 березня - Про культ.- освіт. діяльність О. Духновича, - до 190-річчя, 1 год.
 — 4 квітня - Про життя і творчість Ст. Ганушина, до ювілею, 1 год.
 — 2 травня - Про життя і творчість Михайла Шмайди, 1 год.
 — 13 червня - Про життя і творчість Ст. Гостиняка, 1 год.
 1994 – 16 квітня – “Навіки” – оповідання в недільній літ. Передачі.
 — 30 квітня - Він хотів сонця над головою, радіоп’єса про А. Добрянського, 1 год.
 1995 – 26 лютого – “50 років української л-ри. в Чехословаччині”, цикл літ. передач
 — 26 березня – “Погляд” на культ.-нац. проблеми русинів-українців СР.
 — 28 травня – “50 років укр. літ. в Чехословаччині”, цикл літ. передач.
 — 23 червня – “50 років укр. літ. в Чехословаччині”, цикл літ. передач.
 1996 — 27 січня – “Найкраще бажання” – оповідання для дітей, недільна літ. передача
 1998 — Пісня і життя, радіопередача про українські народні пісні, 1 год.
 — 29 березня – “На панській ласці” – радіоп’єса, 1 год.
 2001 — 7 серпня - Юрій Бача читає Степана Гостиняка, - літ. передача, 30 хв.
 — 19 грудня - Слово до Нового Року.
 2002 — 1 січня – Карпатська мати, радіоп’єса, репріза.
 Травень — “Премії та преміянти” – радіоп’єса до 70-річчя автора.
 Травень — Наш гість – до 70-річчя автора.

ВІДГУКИ ПРО ТВОРЧІСТЬ ЮРІЯ БАЧІ

У романі Ю.Бачі «Олекса» образ великого просвітителя, будителя русинів постає у яскраво написаних самостійних художніх новелах, які не є в прямому значенні слова суто документалізованими. І саме тому образ Олекси — Духновича набирає реальних рис. У творі Юрія Бачі він людина талановита, багатобарвна в своїх уподобаннях і пристрастях. Перед нами виразний художній образ, який, без сумніву, має можливість увійти до скарбниці відомих художніх образів вітчизняної літератури.

Юрій Ярмиш,

заслужений працівник культури України, кандидат філологічних наук. Із статті: Роман Юрія Бачі про О.В.Духновича // Бача Ю. Олекса: роман у новелах. — Київ: ІНТЕЛ, 1993. — С. 141 — 142.

Юрій Бача знаний в Україні з середини 60-х років від часу такої короткої і такої пам’ятної «празької весни»...

До Львова (як і до інших міст України)... доходить... «Дукля», «Дружно вперед», «Нове життя», у яких... друкувалися... гострі й пристрасні критичні та публіцистичні

статті про долю українського населення в Чехо-Словаччині, відповідальність за його майбутнє...

Ці газети й журнали переходили з рук у руки насамперед завдяки статтям Бачі, які... перегукувалися з тодішніми виступами... Івана Дзюби.

Микола Ільницький, доктор наук, академік НАН України, Львів. Опубл. на 4-й сторінці обкладинки книги: Бача Ю. *Добрий день, Україно!:* Вибрані статті про Україну. — Пряшів, 2002.

А його доля — це доля вічного несупокою,
Протесту в ім'я боротьби за людське добро.
Це доля нонконформіста, невдоволеного борця
в ім'я волі й долі людини.

Світська міць не любить таких людей,
Не переносить таких поетів.

(...)

Поет приймає ідеали доби, проте,
Маючи власний розум і чутливе серце,
Він не стільки оспівує ті ідеали,
Скільки вказує — і то досить завчасно
(звернуть увагу на дати написання його поезій) —
на їх викривлення, деформації.

(...)

Його генерація знайде у тих віршах
відгомін биття своїх сердець;
молодша генерація може побачити в них
долю людини й народу
в тяжких роках
зростання й дозрівання.

Андрій Червеняк,

Із статті: *Нелегка доля людини* // Бача Ю. *На правах рукопису: Поезії.* — Париж — Львів — Цвікау: Зерна, 2002. — С. 102, 103, 104.

В обороні ж власного українського «я» та українства він став у середині 50-х років, а пізніше за передачу в закордоння відомого твору Івана Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація», був жорстоко покараний. Дійшло до арешту і ув'язнення у прісно знаній у Чехословаччині тюрмі в Ілаві. Як політв'язня його було засуджено на чотири роки, відсидів рік. Опісля, аж до 1990 року, йому було заборонено займатися професійною діяльністю, змушений був працювати чорноробом, шофером, комірником та на інших тимчасових роботах. І хоча після введення радянських військ у Чехословаччину восени 1968 року в процесі подальшої так званої нормалізації репресивна машина тогочасного тоталітаризму сильно пройшлася й по інших представниках української творчої інтелігенції країни, а поетеса молодшого покоління Ганна Коцур, як і він, ще в свої студентські роки була ув'язнена, Юрій Бача найгостріше, а головне найдраматичніше — аж до трагізму — сприйняв удари долі. Десь у глибині душі вірячи у справедливість тієї суспільної системи і прагнучи зберегти своє чесне ім'я перед родиною, земляками, оточенням, весь час горів єдиним бажанням здолати непробивну стіну режиму ненастанними зверненнями до партфункціонерів міського, регіонального і державного рівнів. Як пише в «Листах самому собі», все це його гризло до самопоїдання: «Вже більше двадцяти років я не здатний перемогти тих інших, що я ніякий не ворог, хочу тільки працювати,

реалізувати себе та допомогти іншим при розв'язуванні нашого українського, зокрема культурно-національного, життя».

Із статті: **Дмитро.Федака.** Юрій Бача // Під синіми Бескидами: антологія поезії та малої прози українських письменників Словаччини. — Ужгород: ВАТ «Видавництво «Закарпаття», 2006.— С.123.

Українська публіцистика Чехословаччини 60-х років ХХ століття., яка своїми найкращими матеріалами досягала загальноукраїнського рівня та в якій публіцистика Юрія Бачі посідала чи не (може й) перше місце, мобілізувала українську громаду Чехословаччини до національної свідомості та активної праці в справі розвитку культурно-національного життя своєї української національної меншини. Для діаспорної української громади ця публіцистика та видавнича діяльність чехословацьких українців була доказом, що й під величезним тиском комуністичної ідеології та диктатури «керівної сили» партії живе та воскресає думка про незалежну Україну.

Із статті: **Володимир Любимов.** Слово на дорогу // Бача Ю. Вибрані твори. — Ужгород: Мистецька Лінія, 2008. — С. 9.

В його творчості та діяльності присутня непохитна позиція критика. Кожним своїм словом та вчинком він боровся за реалізацію сказаного, обіцяного чи запланованого, чи то вже партійними та державними органами, або місцевими організаціями, колективами чи окремими особами. Тому його твори — наукові, літературні чи публіцистичні — завжди пристрасні, гострокритичні, на думку його середовища часто — «Занадто критичні».

Зі статті: **Людвіг Шолтес.** Феномен Юрія Бачі // Бача Ю. Вибрані твори. — Ужгород: Мистецька Лінія, 2008. — С. 994.

Кожен почин Ю.Бачі спрямований до тої самої мети — сприяти збереженню та позитивному розвитку того багатства, яке український народ у надзвичайно складній історичній долі — дома чи в розсіянні по світі — створив та зберіг. Почавши з конкретних життєвих проблем у середовищі, в якому він жив (про непорядки в гуртожитках), він поступово поширював проблематику своїх зацікавлень на важливі соціальні та культурно-національні проблеми українського населення Чехословаччини, а звідти — на важливі проблеми життя всього українського народу.

Зі статті: **Людвіг Шолтес.** Феномен Юрія Бачі // Бача Ю. Вибрані твори. — Ужгород: Мистецька Лінія, 2008. — С. 514.

Ю.Бача став одним з найкращих публіцистів серед українців Чехословаччини 60-х років, роботами якого захоплювалися в україністичному світі. Рівно ж факт, що він сьогодні в змінених умовах може передруковувати свої роботи минулих десятиріч без переробок, хіба з доповненнями та виправленням технічних помилок, свідчить про перемогу його позицій над політичними умовами та обставинами.

...Уже з того, що ним дотепер зроблено і дотепер відомо про нього, можна сказати, що перед нами активна постать культурно-національного життя української національної меншини в Чехословаччині...

Зрозуміло, як завжди, частину зі зробленого забере час, проте ми переконані: те, що зістане, буде варте уваги не тільки сучасникам Юрія Бачі. Його здобутки та його життєвий досвід прислужаться майбутнім борцям за народну справу, оскільки шлях

українського народу до його справжнього вільного й незалежного життя ще довгий та нелегкий.

Зі статті: **Людвіг Шолтес**. Феномен Юрія Бачі // Бача Ю. Вибрані твори. — Ужгород: Мистецька Лінія, 2008. — С. 546, 547.

В особі Ю.Бачі... маємо феномен культурного й літературного життя Закарпаття, коли він (одна особа— І.Х.) мусить бути всім — і письменником, і вченим і культурно-громадським діячем... Зрозуміло, що ця широта інтересів не йде від примхи, а диктується обов'язком перед своїм народом. Мало який український письменник може зосередитися на чистому мистецтві слова, він мусить чорно працювати на всіх тих ділянках культурного життя, на які така щедра наша розгойдана доба. Бути українським письменником і вченим в умовах Східної Словаччини — це подвиг. Це — щоденна боротьба за виживання свого етносу, за збереження рідного слова, традицій, віри і звичаїв... Прикладом цього є майже всі наші будите лі XIX ст., починаючи від О.Духновича...

Олекса МИШАНИЧ

Праця Юрія Бачі «З історії української літератури Закарпаття та Чехословаччини» — це наслідок майже сорокарічних досліджень, спостережень і роздумів ученого над літературним процесом українців Словаччини. ...

Перед нами завершена робота на актуальну тему, написана на високому науковому рівні, літературознавцем-професіоналом, що й сам чимало спричинився до розвитку цієї літератури. І ця робота, і численні публікації Ю.Бачі засвідчують, що ми маємо справу з талановитим літературознавцем, істориком літератури, який може ставити і розв'язувати складні філологічні завдання. Він — закорінений у культуру свого народу, із студентських років заангажований у його письменство. Вагомий літературознавчий доробок дає підстави говорити про нього як про відомого вченого, до думки якого прислухаються не лише у Словаччині, а й в Україні та в українській діаспорі.

Олекса МИШАНИЧ

Із статті: Юрій Бача — дослідник джерел та умов // Бача Ю. Вибрані твори. — Ужгород: Мистецька Лінія, 2008. — С. 555, 564.

Напередодні Вашого шістдесятиріччя письменницька громада нашого краю, який Ви не тільки знаєте, а й любите, зичить Вам добрати того здоров'я і тих радощів, які від Вас доля пробувала відібрати. Але Ви — є, є Ваша поезія, проза, публіцистика, є Ваші наукові роботи, є Свидник, де Ви вчителювали, є Пряшів, де Вам відчинялися і зачинялися двері в науку, є Ваші шістдесят літ, коли надії на людське і творче життя підросли в своїй силі, а Ваша любов до духовних надбань нації і снага та мужність їх примножити. Нехай не минається наш народ, а з ним — і Ви, його щирий і роботящий син. На многая благая літа!

(За дорученням письменників Закарпаття підписано: **Іван Чендей, Василь Поп, Петро Скунець**).

Живучість прози Юрія Бачі від того, що він не наслідував жодних модних напрямів, а творив у руслі власного «напрямку» — того, який формувався на основах його власного світобачення, суспільного й національного самоусвідомлення, власної вдачі, — людини делікатної, інтелігентної, переповненої чуттям, моральними

настановами, що ними живе народ з давніх-давен, людини із вихованим із дитинства загостреним почуттям справедливості, власної гідності.

(...) Моральні засади просвічують з його творів цілком виразно й недвозначно, — вони є ті, що їх людство виробило віками, тисячоліттями, — аби зберегти себе та не втратити людської подобу на тлі тваринного світу, — але він ніде не нав'язується з тими засадами, лиш опосередковано через художні образи дає зрозуміти, про що йдеться, як то вміли і вміють робити мудрі люди завжди — іще перед Содомом і Гоморрою.

(...) Проза Юрія Бачі — це біль вразливої душі якій щоразу долягає будь-яка несправедливість, дворушність, зрада, попрання людської гідності, тиранія, вульгарність, лукавство. Бо він сам — це той інтелігент християнського світу, який в основу будь-якої діяльності, наукової, творчої чи педагогічної, ставить критерії високої моралі, гуманізму, самокритики, — власне, дивиться на світ примруженим оком доброго чоловіка, який чудово розуміється на людських вадах, вміє дещо прощати, непринципове, а не простить ніколи принципового, засадничого, його тішить людське благородство, а глибоко обурює цинізм і нищість.

(...) Загалом прозова творчість цього славного письменника є помітною і необхідною квіткою в загальному букеті українського літературного процесу, і ще тим цінна, що народилася за межами України, розширює ареал буття української мови в досконалих художніх текстах поза межі держави.

Зі статті: **Левко Різник**. Проза моралі // // Бача Ю. Вибрані твори. — Ужгород: Мистецька Лінія, 2008. — С. 574, 578, 579.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

А.З. 650
(А.Ка). А.К-а, 116, 125, 326
(А.К.). 367, 789
Антонюк Н. 661
(- ач -). 184
Бабидорич М. 608
Бабота Л. 15, 604, 605, 623, 627, 668, 779
Балега Ю. 590
Болека А. (694)
Бальківський П. 591
Бандурич І. 648, 649
Баран О. 584
Бартко М. 404
Бача А. 14
(Баюрак Н.). 364, 738
Бедзір В. 622
Бондар А. (157), (553)
Бірош В. (169)
Бісс Є. (807)

Бобак М. (828)
Bobotova L. 618, 644, (664)
Богдан П. 635
(Брадаренко Ю.). 526
Бульба Т. (122)
Бунганич П. (570)
Вальо М. 987, 988
Ванат І. 8, 263
Василь П. 984
Ваш С. 980
Веденін (101)
Габор В. 986, 1002
Гаврош О. 1002, 1003
Гайний В. (692)
Галайда І. 716
Галичанин В. 586, 967
Галушка Л. 612, 976
Гапак П. (78), 962, 963, 965
Гарбар Ю. 71
Гача-Бача 73
Гиряк М. 531
Гірка І. 325
Гойда Ю. (134), (555)
Гончар О. (158)
Гостиняк С. (581), (763), (831)
Гриць-Дуда І. (670), (661)
Грушевський М.М. (592), (705), (754)
Гудемчук Я. (397)
Гарбар Ю. 480
Данилюк Д. 6
Дацей В. (159), (536)
Дацко Ю. 969, 970, 977
Дзюба І. (319)
Добош С. (765), 961
Добрянський А. (741)
Довгович Л. (234), (297), (401)
Довгович О. (329)
Духнович О. (1), (6), (7), (10), (13), (15), (103), (104), (106), (109), (229), (608), (610),
(612), (614), (628), (686), 689, (690), 696, (699 – 701), (742-747), (750), (784), (790). (793-
796), (798-802), (804), (805), (809), (830), (1008)
Загородний В. (788)
Заклинський К. 964
Запаско Я. (642)
Збіглей Й. (822)
Зейкан Ю. 585, 981
Зілинський О. 711
Зозуляк В. (40), (55)
Іванчов Ф. (410), (797), (818)
(Іваньо І.). 679
Ілюк М. 280, 328, 412, 588, 614, 632, 975, 990 — 992
Ільницький М. 10, 589
(JR). 714

Калина А. 115, 119, 120, 123, 141, 143, 325, 330, 340, 344, 382
(Капішовський В.). 710
Квітка-Основяненко Г. (127)
Квіт С. (319), 643
Керекеш Ю. (666)
Клим П. 682
Кнап С. (424)
Кобаль Т. 15, 630
Ковач А. 5, 16
(Ковач А.). 708
Ковач Ф. 45, (250), 263, 462, 528, 993
Козоріз О. 15
Колісник П. (672), (781), (783), 982, 983
Концевич Є. (396)
Копейко В. 585
Котляревський І. (212), (697)
Kocsik P. 587
Крайняк П. 995, 1001
Кремпа І. 45
Крижанівський С. 547, 548
Кошелівець І. (349)
Куліш П. (133)
Кундрат Ю. 668
Куштак М. (312)
Лаборець. (12), (13), 520, (976), (978- 984),
Лазорик Ф. (56), (73), (213), (682),(749), (772)
Лазоришин І. (1006)
Лепкий Б. 1004
Любимова Е. (253), (298), (388)
Любимов О. (2а), 13, 15, (144), (214), 339), (342) (355), (660), 698, 716, (764)
Любимов В. (144), 457
Магочій П.Р. 620
Magosi P. 565 — 568, 572, 574, 575, 657
Макара С. 41, 626
Мальцовська М. (596)
Маркусь В. 8
Марунчак М. 562
Марушак Й. (289)
Matejović R. 600
Мацинський І. (41), (199), (578), (597), (736-739), (752), (772)
Мерник Ю. (278)
Микитась В. 546
Мишанич О. 8, 10, 15, 462, 549, 601, 602, 631, 972
(мі). 614, 632
Мольнар М. (106), (806), (811)
Муличак Ю. 625
(Мурашко П.) 541
Мурчинко Т. 15, 782, 960
Мушинка М. 552, 633
Неврлий М. (83), (113), 551, (598), (706), 999
Нірода П. (286)
О.К., Т.В. 576

Орлай І. С. (678)
Orszagh M. 998
Павличко Д. 462, (533), (824)
Павлович О. (673), (720), (721), (815)
Пагіря В. 603
Пажур П. 560
Паламар Д. 592
Параска-Мальцовська М. (580)
Petrovicku P. (715)
Пойда М. 756
Поп В. (134), (555), 606, 628
Роројвіс А. 537
Потягайло Б. (288)
Прокіпчак І. (46)
(П'явко М.). 678
Ричалка М. 1008
Різник Л. 15
Роман Л. (310)
Роман М. 462
Рудловчак О. 546, 626, 695, (713), 743, 797, (827), 996
Сенько І. 628
Сірка Й. 569
Сливка Ю. 667
Смішков М. (285)
Ткачук С. (313)
Тобілевич І. (49)
Трач І. 1009
Тренчені А. 611, 968
Турок В. (242), 563
Угляренко П. 979
Федака Д.М. 1010, 1011
Фединишинець В. 617
Ференц Н. 3, 599
Фіркаль М. 613
Франко А. 646
Франко І. (117), (125), (675), (679), (704)
Хланта І. 629, (666), 673)
Хома В. 534, 634
Худанич В. 609
Цимбора Ю. (275), 698
Чабала М. (244)
Чендей І. (814)
Червеняк А. 12, (90), 558
Чума А. (157, (263), (553)
Чумак Т. М. 673
Чучка М. 621
Чучка П. 8
Svoge R. 647
Шевченко Т. (11), (62), (63), (92), (362), (803)
Шевчук Валерій. (541)
Шекспір В. (539)
Шелепець Й. (105), 694, 705

Шкурла М. (425)
 Шлепецький А. (274), 570, 675
 Шмайда М. (527), (531), (534), (756), (838)
 Шолтес Л. 15
 Штець М. 5, 16, 263, 564, 708, (826)
 Шугай В. 658, 997
 Шумило М. (787)
 ЮБ. 39, 81
 (Ю.Б.). 531
 (- юб-). 172, 320
 (юб-йш). 694
 -юк-. 671
 Юрась Ю. 660
 (Юрій Андрійович). 706
 Яцканин І. (582), 595
 Ярмиш Ю. 7, 971
 Яцковий А. (80)
 (Я.Ю.). 616

ЗМІСТ

Творча і громадська діяльність Юрія Бачі. <i>Іван Хланта</i>	3
Молодь, її освіта, виховання та здоров'я — запорука майбутньої України. <i>Розмову з Юрієм Бачею вів Іван Хланта</i>	14
Окремі видання.	22
Публіцистичні статті. ...	28
Публікації поезій.....	45
Публікації прозових творів.....	46
Критичні статті, рецензії та відгуки.	49
Наукові та науково-популярні праці автора.	57
Праці Юрія Бачі в евіденції Словацької наукової бібліотеки	65

Література про життя і творчість.	72
Участь у наукових конференціях.	75
Виступи на радіо й по телебаченню за кордоном.	78
Відгуки про творчість Юрія Бачі.	80
Іменний покажчик.	84

Літературно-художнє видання

ХЛАНТА ІВАН ВАСИЛЬОВИЧ

ЮРІЙ БАЧА

Біобібліографічний покажчик

Редагування, коректура, техн. ред., комп'ютерний набір і верстка Івана Хланти

Хланта І. Юрій Бача: Біобібліографічний покажчик. — Ужгород: Патент, 2012.
— 89 с.

У біобібліографічному покажчику «Юрій Бача» подані окремі видання, рецензії на них, публікації творів письменника і публіциста у періодичній пресі, тематичних збірниках, антологіях та література про життєвий і творчий шлях. Вміщено також вступну статтю й інтерв'ю.

Для літературознавців, студентів, учителів, учнів середніх шкіл, бібліотечних працівників та всіх, хто цікавиться літературою українських митців слова Східної Словаччини.